

به برکت انقلاب

پرونده ای درباره فرصت‌هایی که
انقلاب اسلامی برای رشد و شکوفایی
استعدادهای زنان پدید آورده است

+ حرف اول

برایم خبرهای خوب بیاور

● **لیلا جانقربان** | خیال کن ساعت ۱۱ شب یک دفعه صدای دینگ پیامک موبایلت می آید. از پای تلویزیون بدوید و خودت را به اتاق خواب که گوشی را در آن گذاشته‌ای تشارژشود. می‌رسانی. رمز را می‌زنی و سراغ پیامک‌ها می‌روی. چند روزی منتظرش بودی؛ مثلاً یک واریزی که رسانه‌ها خبرش را داده بودند. یک چیزی توی مایه‌های مثلاً واریز یارانه یا شاید هم سود سهام عدالت. شب که روی بالشت سرت را می‌گذاری، از همین ۴۵۰ هزار تومان واریزی آن قدر خوش حالی که نمی‌فهمی کی خوابت برد. همان قدر که نمی‌فهمی این پول را چطور خرج کردی!

حالا دوباره برگردیم به همان دینگ و رفتن به اتاق و باز کردن رمز گوشی و خواندن پیامک. اگر همکارت نوشته باشد فردا نیم‌ساعتی زودتر بیا که مدیر کار واجب دارد، چه فکر و خیال‌هایی می‌کنی! یا اگر نوشته باشد «حواست به مدیر جدید باشه، فکر کنم برات فکری داره»، چه می‌کنی! کل شب خواب به چشمت نمی‌آید! تازه هنوز صبح گیج و خسته که اداره می‌روی، شک و ظن داری که امروز چه خواهد شد!

به تو و دینگ دینگ موبایلت کاری ندارم، طرف حسابم آدم‌هایی هستند که خبرهای بد را خوب تقسیم می‌کنند. اصلاً انگار ساخته شده‌اند برای اینکه آدم را از زندگی زا به راه کنند. کلانگه مثبتی به هیچ چیز دنیا ندارند. سلام کنی، می‌گویند حتماً یک چیزی از آن‌ها می‌خواهی. سلام نکنی، می‌گویند فلانی چقدر بی‌ادب است! اگر یک لیوان آب جلویشان بگذاری، همان سرخالی لیوان را می‌بینند. نمی‌گویند خب دمت گرم که یک لیوان آب دستم دادی! آن‌ها توی دنیای مجازی و واقعی می‌گردند تا یک خبر مایوس‌کننده ببینند و انتشار دهند و آخرش هم مثل همان شخصیت توی گالیور بگویند: «من می‌دونستم».

از اینجا به بعد دیگر به آن‌ها کاری ندارم. الان طرف حسابم خودت هستی و خودم، می‌خواهم بگویم نمی‌خواهی گاهی به زندگی نگاه قشنگ‌تری داشته باشیم؟ نمی‌خواهی گاهی به جای خبرهای بد برای هم خبرهای خوب را هم بفرستیم؟ نمی‌خواهی از این به بعد به جای اینکه نیمه‌خالی لیوان را ببینیم، آن نیمه‌پری را که حتی ممکن است کم هم باشد، ببینیم؟ نمی‌خواهی برایم خبرهای خوب بیاوری و برایت خبرهای خوب بیاورم؟

رویداد گفت و گو محور هوران برگزار شد

رویداد گفت و گو محور هوران، ویژه بانوان رسانه‌ای، اولین بار در مشهد برگزار شد. رویدادی که محور آن تجربه زیسته امیدها و چالش‌هایی است که بانوان رسانه در جامعه با آن روبه‌رو هستند؛ یک رویداد گفت و گو محور با چینش و ساختاری متفاوت که به کوشش بسیج رسانه خراسان رضوی برگزار شد.

در این رویداد یک‌روزه که میهمانان آن بانوان رسانه‌ای بودند، شش تن از خانم‌های فعال در حوزه‌های مختلف به بیان تجربه‌های خود پرداختند. فاطمه عامل نیک، محدثه شوشتری، عفت رضوی، حمیده وحیدی، معصومه مؤمنیان و فاطمه سهامی در این رویداد به انتقال تجربیات کاری خود در حوزه‌های مختلف پرداختند و در ادامه، درباره روایت‌های آن‌ها تبادل نظر جمعی شد و در پایان فاطمه قاسم‌پور، نماینده مجلس شورای اسلامی در دوره یازدهم و عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات زن و خانواده و بهاره آروین، عضو هیئت علمی گروه جامعه‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس و عضو سابق شورای اسلامی شهر تهران، پس از شنیدن روایت‌های بانوان خبرنگار مشهدی، به بیان تجربیات خود و نقاط ضعف و قوت حضور فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زنان در جامعه پرداختند.

شهربانو

زهرا نجاتی عارف، بانوی ملی‌پوش والیبالیست و نایب‌قهرمان بازی‌های پارآسیایی ۲۰۲۲، انگشت اهدایی رهبر معظم انقلاب را برای آزادی زندانیان به مزایده گذاشت. او در دیدار اخیرش با رهبر معظم انقلاب انگشت و چفیه‌ای به‌عنوان یادبود هدیه گرفت.

جهان‌بانو

یک دستگاه تریلی هدیه دختر ۱۵ ساله پارالمپیک به پدرش

زهرا رحیمی، نایب‌قهرمان پارالمپیک پانزده‌ساله از مرند، پیش از حضور در المپیک گفته بود: «دو آرزو دارم، اولی کسب مدال المپیک و دومی خریدن تریلی برای پدرم». امسال نایب‌قهرمان پارالمپیک ۲۰۲۴ پاریس به عهدش وفا کرد و با تمام جویایی که در یافت کرده بود و بخشی از پس‌انداز خانوادگی، در آستانه روز پدر، یک دستگاه تریلی برای پدرش خرید و در روز پدر به او تقدیم کرد.

عصرانان

وزارت بهداشت با هدف کاهش سقط جنین عمدی و ارائه مشاوره‌های علمی، پزشکی و اخلاقی به مادران، خط ویژه مشاوره تلفنی حفظ حیات جنین راه‌اندازی کرده است. این خط مشاوره با همکاری بنیاد برکت و ستاد اجرایی فرمان امام^(ع) در دسترس مادران قرار خواهد گرفت. این خط ویژه مشاوره با همکاری بنیاد برکت و ستاد اجرایی فرمان امام^(ع) و به کمک سامانه ۴۰۳۰ راه‌اندازی شده است.

ویرا

تنها زن عضو مجلس خبرگان درگذشت

استاد منیره گرجی، قرآن‌پژوه و تنه‌زنی که توانست به مجلس خبرگان راه پیدا کند، بیست و سوم دی ۱۴۰۳ در نود و پنج سالگی درگذشت. او متولد سال ۱۳۰۸ در تهران و از پژوهشگران و فعالان قرآنی بود. گرجی پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل مجلس خبرگان قانون اساسی به‌عنوان تنها بانوی عضو مجلس خبرگان از سوی مردم تهران انتخاب شد.

سحر

سه‌م ۲۵ درصدی بانوان در مدرسه‌سازی

بانو

مشاور رئیس سازمان نوسازی مدارس در امور بانوان خیر مدرسه‌ساز از حضور فعال ۶ هزار بانوی خیر در پروژه‌های مدرسه‌سازی کشور خبر داد. خدیجه نیزازی با اشاره به تعهد ۱۲ هزار میلیارد تومانی خیران مدرسه‌ساز برای سال جاری، تصریح کرد: حدود یک چهارم این تعهدات، توسط بانوان خیر به ساخت مدارس اختصاص یافته است. او با اشاره به اینکه ایران بیش از ۳۰ هزار خیر مدرسه‌ساز دارد، بیان کرد: حدود ۲۵ درصد از این تعداد را بانوان تشکیل می‌دهند که این حرکت نشان‌دهنده عزم راسخ زنان ایرانی در ارتقای سطح آموزش و پرورش کشور است.

رئیس انجمن ناباروری ایران گفت: ۵ تا ۱۰ درصد از تولدها در ایران از این طریق صورت می‌گیرد و در حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد از این بارداری‌ها به تولد جنین منجر می‌شود. برای خانواده‌هایی که به دلایل پزشکی یا دیگر مشکلات نتوانند بچه‌دار شوند، استفاده از رحم جایگزین به هیچ وجه از نظر علمی، فقهی یا حقوقی مشکلی ندارد و این روند در قوانین و سیستم ثبت احوال کشور پذیرفته شده است.

سلامت نیوز

نقش آفرینی آرایشگران در اعتکاف

شهربانو

برای اولین بار در ایران آرایشگران مشهدی در اعتکاف نقش آفرینی کردند. گروه آرایشگران صیانه در مراسم اعتکاف امسال علاوه بر تبیین احکام شرعی کاشت ناخن و آرایش‌های نوظهور و تبیین مضرات کاشت ناخن توسط پزشک همراه، ویزیت رایگان معتکفین رانیز انجام دادند. آموزش بافت مو و پاک‌سازی صورت از دیگر برنامه‌های آرایشگران خدامحور در ایام اعتکاف برای بانوان بود.

به گزارش دفتر مقابله با جرم سازمان ملل ۵۱۰۰۰ زن و دختر توسط خانواده یا شریک زندگی در سال ۲۰۲۳ کشته شده‌اند. با آنکه تعداد مردان به قتل رسیده در جهان بسیار بیشتر از زنان بوده (۸۰ درصد قربانیان)؛ اما مسئله مهم این است که بیشترین زنان کشته شده، در محدوده خانگی یا روابط نزدیک، دچار این سرنوشت شده‌اند.

سایه

این روزها یکی از ویدئوهای پر بازدید در فضای مجازی، مربوط به ازدواج «ایلاف» دختری لبنانی با «هادی» است؛ هادی یکی از جانبازان حزب... لبنان در حادثه انفجار پیجرهاست.

شهربانو

شکسته شدن رکورد ملی پرتاب چکش زنان ایران

ایستا

در جریان مرحله اول انتخابی تیم ملی دوومیدانی، رکورد ملی پرتاب چکش زنان ایران شکسته شد. در ماده پرتاب چکش بانوان، زهرا عرب رستمی از تهران موفق شد با پرتابی به طول ۶۰.۹۵ متر، رکورد ملی این ماده را که پیش از این با ۵۹.۴۳ متر در اختیار خود بود، ارتقا دهد.

نخستین اجلاس ملی «زنان راه ابریشم» به همت مدیریت شهری مشهد برگزار شد.

شهربانو

مطالعات اخیر نشان می‌دهد که با افزایش سن، مردان تمایل بیشتری به انتخاب شریک‌های جوان‌تر دارند. در حالی که این تمایل در زنان کمتر مشهود است. پژوهشی که در سال ۲۰۲۴ منتشر شده، به بررسی این تفاوت سنی در ۲۸ کشور اروپایی پرداخته و نتایج جالبی به دست آورده است. این تحلیل‌ها نشان می‌دهد که مردان ۲۵ ساله اغلب به دنبال شریک‌هایی سه سال جوان‌تر از خود هستند. در حالی که زنان هم سن به طور متوسط با مردانی سه سال بزرگ‌تر ارتباط برقرار می‌کنند.

سلامت نیوز

سرپرست بیمارستان شهید بهشتی کاشان گفت: بانوی ۳۷ ساله کاشانی در سومین زایمان خود صاحب چهار نوزاد پسر شد. وزن نوزادان متولد شده به ترتیب یک کیلو و ۱۰۰ گرم، یک کیلو و ۱۵۰ گرم، یک کیلو و ۲۵۰ گرم و یک کیلو و ۱۵۰ گرم است.

ایستا

فرصتی ارزشمند

برای توسعه کسب‌وکارهای بانوان

رئیس کمیسیون بانوان و خانواده شورای اسلامی شهر مشهد نیز در نخستین اجلاس ملی زنان راه ابریشم گفت: رهبر معظم انقلاب همواره بر نقش آفرینی بانوان در اقتصاد تأکید داشته‌اند. با توجه به اینکه ۵۰ درصد جمعیت کشور را زنان تشکیل می‌دهند، باید با مردمی‌سازی اقتصاد از ظرفیت‌های آنان بهره‌گرفت. اجلاس ملی زنان راه ابریشم، فرصتی ارزشمند برای توسعه کسب‌وکارهای بانوان در سطح ملی و بین‌المللی است. راه ابریشم مسیری برای آغاز سفری نو به سوی آینده‌ای روشن برای فرزندان ایران است.

فاطمه سلیمی با تأکید بر نقش تاریخی زنان در اقتصاد ایران گفت: امروزه زنان ایرانی با پیشینه‌ای غنی از دوران حضرت خدیجه (س) تا دوران راه ابریشم، باید بار دیگر این مسیر تاریخی را احیا کنند. ما تلاش داریم با کمک بانوان فعال اقتصادی، توسعه اجتماعی و اقتصادی را فعال کنیم. وی خاطر نشان کرد: ما به دنبال ایجاد یک اکوسیستم حمایتی برای زنان هستیم؛ جایی که نوآوری‌های آن‌ها به ثمر بنشیند و صدایشان شنیده شود. حضور زنان در همه سطوح اقتصادی، نه تنها به تنوع ایده‌ها و رویکردها در کسب‌وکار کمک می‌کند، بلکه به تقویت بنیان‌های اقتصادی و اجتماعی شهر نیز می‌انجامد.

سلیمی افزود: شکست تبعیض‌ها و محدودیت‌ها شرط لازم برای تحقق این سخنان است. ما به عنوان شورای اسلامی شهر مشهد متعهد هستیم که راه‌های و روش‌های نو را توانا و کارآفرین به عرصه‌های اقتصادی هموار کنیم و بر این باوریم که فقط با همکاری و مشارکت همه اقشار جامعه و به ویژه زنان، می‌توانیم مشهدی آبادتر و پویاتر بسازیم. اجلاس زنان راه ابریشم، شروع سفر جدیدی برای ماست؛ سفری به سوی آینده‌ای روشن، با حضور زنان به عنوان بازیگران اصلی اقتصاد.

نخستین اجلاس ملی زنان راه ابریشم در مشهد برگزار شد

راه ابریشم؛ فرصتی برای روایت اقتصادی فرهنگی زنان

خراسان شمالی، خراسان جنوبی، اصفهان، خوزستان، زنجان، سیستان و بلوچستان، قم، کردستان، کهگیلویه و بویراحمد، گلستان، گیلان، مازندران، همدان و لرستان به شهر ما آمدند.

● آغازی برای اجلاس‌های دیگر

شهردار مشهد در این اجلاس گفت: ما اینجا جمع شدیم صرفاً نه برای اینکه اجلاسی اقتصادی داشته باشیم؛ بلکه برای این موضوع که این اجلاس آغازی باشد برای برگزاری آن در استان‌ها و شهرهای مختلف. این اجلاس باید بین‌المللی نیز باشد و در حوزه زنان آکو، بریکس و شانگهای برنامه‌ریزی

ریحانه بنازاده شاید برای اولین بار زمانی بنیه اقتصادی زنان را باور کردند که دیدند آن‌ها با هر آنچه که درآمد مردشان است زندگی رومی چرخانند و هر چند که علمی از اقتصاد ندارند ولی دو، دوتای خوبی دارند. با گذر زمان این باور بارور شد و اکنون زنان زیادی رومی توان دید که فعالیت‌های اقتصادی کلان می‌کنند و از مرزهای شهری فراتر رفته و در حوزه‌های بین‌المللی فعال هستند. با همین باور اولین اجلاس ملی زنان راه ابریشم در مشهد برگزار شد و بیش از صد زن فعال اقتصادی کشور گرد هم جمع شدند تا با انتقال تجربه، هم‌افزایی در رشد اقتصادی داشته باشند، بانوانی که از راه‌های دور و نزدیکی مانند تهران، آذربایجان غربی،

رئیس شورای اسلامی شهر مشهد: موضوع مشارکت بانوان در عرصه‌های اجتماعی از جمله اقتصاد برای ما اهمیت دارد. مشهد ظرفیت‌های شایان توجهی برای سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مختلف دارد، اما متأسفانه نقش زنان کم است. این نشست فرصتی است که با ظرفیت‌های مشهد آشنا شوید و توان خود را برای آبادانی این شهر به کار بگیرید.

داخلی و بین‌المللی فراهم کرد. همچنین بر اساس مطالعات، رکود اقتصادی پس از همه‌گیری کرونا تأثیرات منفی بیشتری بر زنان، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، داشته است. شبکه‌سازی اقتصادی می‌تواند به زنان کمک کند تا با ایجاد کسب‌وکارهای جدید و کارآفرینی، از تأثیرات منفی رکود اقتصادی بکاهند و به بهبود وضعیت اقتصادی خود کمک کنند. در کنار تمام مواردی که به آن‌ها اشاره کردیم نکته مهم دیگری که می‌توان به آن پرداخت، بحث خشونت‌های اقتصادی است. خشونت اقتصادی علیه زنان می‌تواند شامل محدودیت در دسترسی به منابع مالی

تمرکز بر شبکه‌سازی اقتصادی در حوزه بانوان، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این نوع شبکه‌سازی می‌تواند به توانمندسازی زنان، افزایش فرصت‌های شغلی و کاهش نابرابری‌های جنسیتی کمک کند. شبکه‌سازی اقتصادی به زنان این امکان را می‌دهد تا با اشتراک‌گذاری منابع، دانش و تجربیات، کسب‌وکارهای خود را توسعه دهند و در فعالیت‌های اقتصادی مشارکت فعال‌تری داشته باشند. به عنوان مثال، دولت سیزدهم ایران با برگزاری کنگره بین‌المللی بانوان تأثیرگذار، زمینه‌ای برای هم‌افزایی و شبکه‌سازی بانوان در سطح

زنان و جای خالی شبکه‌سازی در اقتصاد

● نورهادی پورعباس
دکترای مدیریت اجرایی

ظرفیت‌های استانی

● طاهره توکل نیاز از تهران آمده است و عضو هیئت رئیسه اتاق مشترک ایران و ترکیه است. تحصیلاتش در حوزه حقوقی و بین‌الملل است. او در باره برگزاری اجلاس زنان راه ابریشم می‌گوید: برگزاری چنین همایش‌هایی یک وفاق ملی بین بانوان کشور است و من این را به فال نیک می‌گیرم. دور هم جمع شدن باعث هم‌بستگی و شبکه‌سازی برای بانوان فعال اقتصادی می‌شود. برای کسب موفقیت و فعال بودن در تجارت خارجی برای بانوان لازم است که در داخل شاهد این چنین نشست‌هایی باشیم. برای داشتن تجارت موفق خارجی، باید در ابتدا فعالیت‌های داخلی موفق صورت پذیرد و بعد از آن شاهد حضور بین‌المللی بانوان در خارج از کشور باشیم. هر کدام از استان‌های ما یک استعداد است، ظرفیت‌هایی که در هر استان وجود دارد، متفاوت است. همچنین تعداد زیادی از ما ممکن است برای هم ناشناخته و در جاهای مختلف کشور باشیم. برگزاری این چنین همایش‌هایی، باعث اتحاد ملی می‌شود.

شناسایی نبوغ

● فرحناز بینایی پور از تهران آمده است و دکترای مدیریت آموزش عالی در حوزه صنعت و آموزش را دارد و عضو انجمن زنان کارآفرین و مسئول کمیته آموزش است. این بانوی فعال به نمایندگی از انجمن زنان کارآفرین در این همایش شرکت کرده است و می‌گوید: زنان نیمی از جمعیت جامعه هستند. اگر بخواهیم نیمی از جامعه را کنار بگذاریم، نیمی دیگر باید دو برابر تلاش کنند. بنابراین باید از ظرفیت بالای زنان در زمینه علمی، اقتصادی، فرهنگی و هنری استفاده کنیم. بانوان در کشور فعالیت‌های اقتصادی بسیار زیادی دارند و کمک به رشد پایدار می‌کنند. برپایی چنین اجلاسی باعث شبکه‌سازی و ارتباط می‌شود و در ایجاد و گسترش فعالیت‌های اقتصادی و موفقیت‌های زنان تأثیرگذار هستند. آن چیزی که مشخص است؛ فعالیت اقتصادی بانوان کشور برای دنیا قابل چشم‌پوشی نیست. ایرانیان در هر جای دنیا استعدادشان قابل تأمل بوده است و برپایی این چنین نشست‌هایی باعث انگیزه و شناسایی نبوغ بیشتر می‌شود.

+ یادداشت

زنان با حداقل ها حداکثرها را می سازند

● زهراسادات مشیر، عضو ستاد ملی زن و خانواده

به نظرم زنان اقتصادی تر از مردها هستند. کسی که می تواند با حداقل ها چرخ خانواده را بچرخاند و خانواده را از بحران های اقتصادی عبور بدهد و با حداقل ها چیزهایی تازه و نو بسازد، این فرد مغز اقتصادی است. در واقع زنان با حداقل ها حداکثرها را می سازند. کاری که شاید آقایان به واسطه دیدگاه

کلی نگرشان نتوانند انجام دهند، چون جزئی نگر نیستند و همیشه کلیت را می بینند. محور اصلی اقتصاد، تولید است و ما زنان در این حوزه می توانیم راه برون رفت از شرایط فعلی جامعه را شکل دهیم. در جنبه مدیریتی نیز زنان فرزندان را مدیریت می کنند. بنابراین زنان می توانند در مدیریت مشارکتی که امروز حرف اول را در جهان می زند، نقش ایفا کنند. زنان توانایی سرمایه گذاری بیشتری دارند؛ زیرا همه وجود خود را برای خانواده و فرزندان خود سرمایه گذاری می کنند. اقتصاد امروز، اقتصادهای خرد با کیفیت در ابعاد خاص هستند که این نوع نگرش در اقتصاد وجود زنان نهادینه شده و امکان این نگرش و پدیدار شدن رافراهم می کند. با توجه به اینکه تاکنون فعالیت اقتصادی جدی در بیرون نداشته ام، ولی در خانواده فعالیت اقتصادی زیادی داشته ام. دورریز در خانه ام به کمترین شکل ممکن است و معمولا از هر دورریزی یک وسیله کاربردی و تازه تولید می کنم. با عنایت به نکاتی که در حوزه اقتصادی و توانایی زنان گفتم ولی در حوزه بانوان آنچه رسمیت دارد، خانوار است، نه خانواده. در حالی که خانواده اصل بنیاد است. مامشکلاتی در حوزه جمعیت، فرهنگ، اقتصاد... داریم که می توانیم با رویکرد خانواده حل کنیم. متأسفانه امروز به دلیل فرزندگیری خانواده هم به صورت فرد، فرد، شده است. افرادی که در کنار هم هستند اما پیمان ها و نجبرهای وفاق خیلی به وجود نیامده است و فقط یک شا کله اولیه است. ما برای اینکه یک شا کله خانوادگی مانند گذشته داشته باشیم و خانواده اصالت و هویت داشته باشد که بتواند در زمینه های مختلف مانند، مشکلات خانوادگی و محله خود را حل کند، نیازمند احیای خانواده هستیم. به نظرم این چنین نشست هایی کمک می کند که هم نقش زن باهتر مشخص شود و هم اقتصاد را بیشتر بشناسیم و بیشتر با زنانی که توانستند با صبر و استقامت با مشکلات دست و پنجه نرم کنند، آشنا شویم و در این مسیر روبرو به جلو حرکت کنیم.

موانع تفکری نیز وجود دارد. کارآفرینی تنها ایجاد کسب و کار نیست، بلکه خلاقیت و نوآوری در مقوله کاری است.

فاطمه مقیمی افزود: ایده های جدید می تواند رویه های جدید ایجاد کند. یکی از چالش ها و موانع بر سر راه زنان کارآفرین، دسترسی نداشتن به منابع مالی و دیگری حمایت نکردن دولت است. ما نمی خواهیم دولت بستر کاری فراهم کند، بلکه می خواهیم قوانین خوب برای شروع و ادامه کسب و کار ارائه دهد.

● تقویت نقش زنان در توسعه اقتصادی

رئیس کمیسیون اصل نود قانون اساسی در مجلس شورای اسلامی، معاون فرهنگی، اجتماعی و زیارت استانداری خراسان رضوی، شهردار مشهد و رئیس شورای اسلامی شهر مشهد از دیگر سخنرانان این اجلاس بودند. هدف از برگزاری این رویداد، تقویت نقش زنان در توسعه اقتصادی، ایجاد شبکه های ارتباطی بین فعالان زن و حمایت از ایده های نوآورانه در حوزه های مختلف اقتصادی است. در این اجلاس، بانوان فعال اقتصادی از استان های مختلف ایران تجربیات خود را در زمینه های تولید، صنعت، تجارت و خدمات به اشتراک گذاشتند. همچنین کارگاه های آموزشی و نشست های تخصصی با موضوع هایی نظیر چالش های زنان در کسب و کار و راهکارهای توسعه اقتصادی و نقش زنان در احیای راه ابریشم برگزار شد. یکی از محورهای اصلی این اجلاس بررسی نقش زنان در احیای راه ابریشم به عنوان یک مسیر تجاری و فرهنگی تاریخی بود. پایان بخش اجلاس زنان راه ابریشم، پنج نشست تخصصی با موضوع های صنایع دستی و گردشگری، تجارت بین الملل و حمل و نقل، صنعت و انرژی، کشاورزی و صنایع غذایی و خدمات فنی مهندسی بود. مهمانان این اجلاس از دستاوردهای اقتصادی و مدیریت شهری در حوزه زنان نیز بازدید کردند. گفتنی است که از پوستر این اجلاس نیز با حضور مسئولان رونمایی شد.

رئیس کمیسیون اصل نود قانون اساسی در مجلس شورای اسلامی: اگر بخواهیم حضور زنان را در عرصه اقتصاد با رویکرد حمایتی صرف جلو ببریم، به طور قطع این موضوع نمی تواند حضور پایداری را برای بانوان در عرصه اقتصادی ایجاد کند. باید بتوانیم به معنای واقعی کلمه این ویژگی را ایجاد کنیم که زنان هم پای مردان در عرصه اقتصاد حضور داشته باشند.

می توانند بستری برای آموزش و تبادل تجربیات در زمینه های مختلف کسب و کار فراهم کنند، که این امر به بهبود مهارت های کارآفرینی زنان منجر می شود. برای شبکه سازی، هم افزایی و انتقال تجربه راهکارهایی را می توان پیشنهاد داد که برخی از آن ها عبارتند از: ایجاد و حمایت از انجمن ها و تعاونی های زنان؛ این نهادها می توانند به عنوان پل ارتباطی بین زنان کارآفرین و منابع مالی و آموزشی عمل کنند. برگزاری کارگاه ها و دوره های آموزشی، آموزش مهارت های مدیریتی، مالی و فنی می تواند به توانمندسازی اقتصادی زنان کمک کند.

کنیم. مگر می شود جامعه را بدون حضور نیمی از جمعیت آن اداره کرد؟

محمد رضا قلندر شریف افزود: اجلاس زنان راه ابریشم بر این اصل استوار است که توسعه پایدار بدون مشارکت فعال زنان محقق نخواهد شد. زنان نه تنها نیمی از جمعیت را تشکیل می دهند، بلکه نقش حیاتی در شکل دهی به اقتصاد خانواده، جامعه و شهر دارند. این اجلاس فرصتی است برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ایده های نوآورانه زنان در حوزه اقتصاد و ارائه راهکارهایی عملی برای توسعه پایدار شهری.

● سفیر یک دنیا تجربه

رئیس هیئت مدیره کانون زنان بازرگان خراسان رضوی در این اجلاس خطاب به بانوان حاضر گفت: شما نماینده بحق بانوان کارآفرین کشورمان هستید. بانوان عزیز که هر کدام سفیر یک دنیا تجربه از دنیای اقتصاد همراه با فرهنگ هستند. اجتماع شما تصدیق کننده رسالت این همایش بود. امید داریم بتوانیم به رسالت های اصلی همایش که معرفی سرمایه گذاری شهر مشهد، ارائه ایده ها در راستای بهبود خدمات شهری و ایجاد تعامل و شبکه سازی است، دست پیدا کنیم. آذر کیانی نژاد افزود: بانوان فعال اقتصادی در این فضا در باره مهم ترین چالش های اقتصادی در زمینه فعالیت بانوان صحبت خواهند کرد تا با خرید جمعی بتوانیم شهری درخور و در شأن مقام زن داشته باشیم.

● قوانین خوب می خواهیم

رئیس کانون ملی زنان بازرگان ایران نیز در این اجلاس با اشاره به نقش خلاقیت زنان در زیست بوم کارآفرینی گفت: امسال ۶۷ درصد ورودی دانشگاه ها را زنان تشکیل دادند. مگر می شود در جامعه ای فرهیخته حضور پیدا کرد و سپس خدمت به اندازه ای که حق حضور دارند از آن ها گرفته شود؟ تنها موانع قانونی نیست؛

یا مشارکت نداشتن در تصمیم گیری های اقتصادی خانواده باشد. شبکه سازی اقتصادی می تواند با افزایش استقلال مالی زنان، به کاهش این نوع خشونت کمک کند. نکته دیگر تسهیل در دسترسی به بازارها و منابع مالی است. از طریق شبکه سازی، زنان می توانند به بازارهای جدید دسترسی پیدا کرده و منابع مالی لازم برای توسعه کسب و کارهای خود را تأمین کنند. این امر می تواند به رشد اقتصادی و کاهش فقر در جوامع کمک کند. افزایش دانش و مهارت های کارآفرینی نکته مهم دیگری است که از آن نباید غافل شد. شبکه های اقتصادی

ترغیب و تشویق

● فاطمه شمشیری، مشاور امور زنان و خانواده سازمان توسعه تجارت ایران و رئیس دبیرخانه شورای توسعه و صادرات شورای عالی غیرنفتی و سرپرست دبیرخانه کمیسیون ملی برندهای کشور است. او در باره همایش راه ابریشم می گوید: با توجه به اینکه شبکه سازی باعث توسعه در هر کسب و کار و فعالیت است همایش راه ابریشم علاوه بر اینکه باعث ترغیب و تشویق دیگر استان ها در برگزاری چنین جلساتی می شود، باعث الگوبرداری برای شناسایی فعالیت اقتصادی خودمان یا دیگر فعالان استان ها و شبکه سازی و گسترش کسب و کار می شود. در این نشست ها، استفاده از راهنمایی و تجربیات دیگران بسیار ارزشمند است و امیدوارم این چنین نشست هایی در دیگر استان ها هم انجام شود و بتوانیم یک شبکه بزرگ و منسجم از زنانی که در حوزه اقتصادی فعالیت می کنند و در حوزه کارآفرینی فعال هستند، داشته باشیم. این ظرفیت ها استفاده کنیم و شاهد حضور زنان در بازارهای بین المللی باشیم.

شبکه سازی و هم اندیشی

● مریم خاوازی، لیسانس زبان است و در باره حضور زنان در اجلاس و همایش های گوید: حضور بانوان در چنین همایش هایی در کشور بسیار ضعیف است. در حال حاضر آمار مشخصی از فعالان اقتصادی و زنان کارآفرین نداریم. حضور زنان در این اجلاس کمک به شبکه سازی و هم اندیشی و باعث الگوبرداری می شود. در کنار بانوانی بودم که قرار بود در این نشست شرکت کنند. با آن ها گپ و گفت می کردم. هر کدام ایده و کار متفاوتی انجام می دادند، که برای من چراغ راه است. بانوان نقش چندوجهی دارند: مادر، همسر، فعال اقتصادی و... باید بانوان توانایی حضور در بخش اجتماعی و اقتصادی را داشته باشند. با توجه به اینکه دولت توانایی ایجاد شغل را ندارد. این مسئولیت مهم بر دوش انجمن ها و سازمان های خصوصی است و نیازمند فرهنگ سازی از طریق کارآفرینان است. بانوان باید با برگزاری همایش و تشکل های جمعی بیشتر فعال شوند. در همه جای دنیا برای حضور فعال در حوزه فرهنگی و اقتصادی باید کارهای گروهی انجام شود.

دختر سردار شهید شوشتری، به رسم پدر در امور انسان دوستانه حضوری پررنگ دارد

بانوی خانواده و اجتماع

● زهرا زنگنه | کارهایش دنبال هم می‌دوند، سرش حسابی شلوغ است و همیشه دغدغه این را دارد که به فلان کار و فلان برنامه‌اش برسد. اما این وسط هیچ چیزی از قلم نمی‌افتد چون حسابی حواسش به زمان بندی است. از کار اجرایی و مدیریت گرفته تا خادمیاری حرم مطهر و امور خیریه را پیش می‌برد و در این میان از خانواده و فرزندان هم لحظه‌ای غافل نمی‌شود. زهرا خانم همان شیوه پدرش را در پیش گرفته است. شهید نورعلی شوشتری راهمه جای کشور در حین خدمت می‌شد دید، حالا دخترش پا جای پای او گذاشته است. از نام نیک خانوادگی‌اش که بگذریم، همت بلند و مدیریت حرفه‌ای او در این سال‌ها سبب شده تا اقدامات مثبتی را در حوزه کار خود اجرایی کند و به عنوان یک بانوی فعال و موفق در سطح شهرمان شناخته شود. زهرا شوشتری از زمان ورود به آموزش و پرورش علم و توان خود را وقف تعلیم و تربیت کرده است.

اولویت با مادری

مشغله زیاد در حوزه‌های اجتماعی و اداری مانعی بر سر راه مادر شدن زهرانشوشتی نبوده است. علی و نورا، میوه‌های زندگی زهرخانم هستند. فرزندان آنی که زهرخانم از آن‌ها به عنوان سرمایه زندگی اش یاد می‌کند و این طور فکر می‌کند که اولویت زندگی برای او، حمایت از دختر و پسرش است، دختر و پسر که نامشان گرفته شده از نام شهید نور علی است. اومی گوید: مادر بودن مهم است، جایگاهی است که نمی‌توان از آن گذشت. کار کردن و مؤثر بودن در جامعه مهم است اما برای من در کنار تمام کارهایی که دارم مادر بودن وزن بودن برتری دارد.

فرزند پنجم شهید شوشتی، خانواده را اولین جامعه اسلامی پیش روی فرزند معرفی می‌کند و به این خاطر فکر می‌کند، همه هم و غم پدر و مادر باید برای بچه‌ها باشد. زهرخانم تعریف می‌کند: در اسلام، خانواده یک رکن مهم است و اولین فضایی که اطراف فرزند را پوشش می‌دهد همین خانواده است، بنابراین مهم است که شمارد این بستر وقت کافی را برای بچه‌ها بگذارد. من همه کار و تلاشی که می‌کنم برای این است که بتوانم از فرزندم حمایت کنم و آرامش را برای آن‌ها به وجود بیاورم. فکر من این است که اگر یک بانو در جایگاه زنانه و مادری خود موفق باشد حتماً می‌تواند در فضای جامعه هم اثرگذاری مثبت داشته باشد.

خانواده در جایگاه متفاوت

خدمت در بهشت، فرصت ارزشمند معنوی ای است که به لطف امام رئوف^(ع) قسمت زهرخانم شده است. او سرکشیک شب سوم خواران در بخش خدمات کفشداری حرم مطهر است. به توصیه پدر شهیدش همیشه دست خود را در پیشگاه حضرت رضا^(ع) دراز کرده است. خودش تعریف می‌کند: پدر همیشه می‌گفتند، اگر جایی به مشکل خوردید اگر خواسته‌ای از خدا داشتید، به حضرت رضا^(ع) متوسل شوید که هرگز شمارا ناامید نمی‌کنند. در این فضای قدسی و بنا به مسئولیتی که زهرخانم دارد، حسابی توجهش به نقش مادری دیگر خادمان هم هست. اومی گوید: ما باید در همه کارها از حضرت رضا^(ع) و سیره اهل بیت^(ع) الهام بگیریم. زندگی پر از اتفاقات پیش بینی نشده است، من در همه این رویدادها حق را به خانواده و جایگاه خانواده می‌دهم. به همین خاطر به بانوان خادمان کشیک سوم گفته‌ام اگر هر کاری از بیماری گرفته تا مهمانی در فضای خانواده پیش آمد در کنار خانواده باشید. نباید در موقعیتی که بچه تنها می‌شود یا بیمار است خادم او را تنها بگذارید و این موضوع در ذهن بچه شکل بگیرد که مادرم من را به خاطر حرم رفتن تنها گذاشت. ما باید به خاطر نقش زنانه خود، به خانواده، جایگاهی متفاوت از همه کارها بدهیم.

تصمیم‌گیر و نقش آفرین

رهبر معظم انقلاب در سخنرانی امسال خود در جمع بانوان به مناسبت ایام بزرگداشت مقام زن، بر توانمندی بانوان در امور اجرایی تأکید کردند. ایشان اشاره داشتند که بانوان کشورمان می‌توانند در پست‌های مختلف اجرایی قرار بگیرند و امورات مهم کشور را پیش ببرند. زهرانشوشتی از این فرمایشات رهبر معظم انقلاب برای اشاره به نقش زنان در جامعه و ام می‌گیرد و می‌گوید: بنده به بند صحبت‌های حضرت آقا نشان از این دارم که در جمهوری اسلامی تاجه اندازه به زنان توجه می‌شود. بانوان جامعه ما از ارکان انقلاب هستند و می‌توانند در حوزه‌های تصمیم‌گیری، نقش آفرینی کنند. بانوی توانمند شهرمان ادامه می‌دهد: بانوان در شهر و کشور ما قابلیت پذیرش مسئولیت و اجرای کارهای بزرگ را دارند. آن‌ها با توجه به نقش مادری و پذیرش امور اجتماعی، کار سختی برای مدیریت مقوله زمان دارند و وقتی از این مرحله عبور می‌کنند به موقعیت ویژه‌ای می‌رسند.

مانند پدر

در آخرین سال‌های دهه چهارم زندگی، زهرخانم از مسیری که طی کرده راضی است. آنچه را تجربه کرده دوست دارد و از اینکه توانسته در چند حوزه و به صورت هم‌زمان مفید و مؤثر باشد خوش حال است. او تعریف می‌کند: اگر به عقب برگردم همین مسیر را دوباره می‌آیم و البته از برخی اشتباهاتم درس می‌گیرم و آن‌ها را تکرار نمی‌کنم. به نقش مادری و زنانه خودم در فضای خانواده افتخار می‌کنم و مانند گذشته از آن محافظت می‌کنم. همین طور تلاش خودم را امضای می‌کنم که وجهه‌های اجتماعی را توسعه دهم. او خیلی مواقع در نقش مادری خود و نحوه رفتار با فرزندان از پدرش الهام می‌گیرد. زهرخانم تعریف می‌کند: خیلی وقت‌ها در رفتار با فرزندانم یاد مواجهه‌های مشابه پدرم با خودم می‌افتم. رفتارم با نانا به ایشان با فرزندان راسعی می‌کنم در برخورد با بچه‌هایم داشته باشم و در این زمینه هم ایشان الگوی من هستند.

شروع با آموزگاری

هم‌زمان دو سمت سنگین را عهده دار است که نشان از توانمندی او در امور اجرایی دارد. هم‌معاون آموزش ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان رضوی است و هم سرپرست معاونت نهضت سوادآموزی این سازمان. حدود پانزده سال پیش و با تجربه‌ای شیرین با آموزگاری دوره ابتدایی کار در آموزش و پرورش را شروع کرده و در این سال‌ها تجربه کار معلمی و اجرایی را کسب کرده است.

بانو شوشتی دوران آموزگاری را خاطره‌انگیز و متفاوت از کار اجرایی می‌داند و می‌گوید: در شروع به کار من، این حوزه کاری برایم بسیار ارزشمند بود چرا که توانستم در میان بچه‌ها باشم و ارتباطات و خاطرات خوبی در ذهنم شکل گرفت.

او ادامه می‌دهد: ادامه فعالیتیم هم در بخش اداری و اجرایی متفاوت بوده است، البته که هر کدام از این حوزه‌های کاری ویژگی‌های خودش را دارد و مهم است که شما بدانید در کدام بخش اثرگذاری بهتری داشته باشید. بنابراین بهتر است که در همان حوزه فعالیت کنید.

پدر الگوی دختر

زمانی که پدرش، شهادت را در آغوش کشید، زهرخانم ۲۴ سال داشت، اما همین سال‌های زندگی در کنار او کافی بود تا زهر پسر پسران و فداکارش را به خوبی بشناسد و حالا دوباره او حرف برای گفتن داشته باشد.

او تعریف می‌کند: رفتار و اخلاق پدرم در دومورد پررنگ بود، صبوری و پشتکار. این دو ویژگی رفتاری اش متمایز بود و آن چیزی بود که چشم من را در این سال‌ها گرفت تا این صفات را در خودم پرورش دهم.

دختر شهید ادامه می‌دهد: ایشان خاکی بود و اینکه در کجاست و چه سمتی دارد، برایش اهمیتی نداشت. همچنین ولایت‌پذیری پدر برای ما ارزشمند بود و سبب شد تا در کار فرهنگی خود و زندگی مان به این موضوع توجه داشته باشیم.

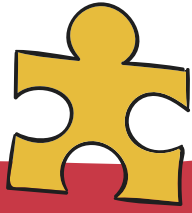
همین ظرایف اخلاقی پدر، به جز ارتباط خونی بر روح و روان دخترش هم در این سال‌ها اثر گذاشته است به نوعی که همیشه شخصیت پدر را برای خودش یک الگو قرار داده است.

زهرخانم در کار همان شیوه پدر را در پیش گرفته است. اومی گوید: قبل از پذیرش سمت و کاری سختی‌های آن را می‌پذیرم، این طور باعث می‌شود تمام انرژی خود را در این کار بگذارم.

پنهان از دیگران

از این جنس آدم‌هاست که سرش درد می‌کند برای کار کردن و اینکه خیرش به دیگران برسد. این ویژگی را هم از پدرش به ارث برده است، هیچ وقت نسبت به آدم‌های اطرافش بی تفاوت نیست و همین باعث شده که درگیر کار خیر شود و در این حوزه همت خود را به کار گیرد. موضوعی که دوست ندارد خیلی درباره آن صحبت کند و می‌گوید: کمک رساندن به دیگران باید طوری باشد که عیان نشود، اگر آشکار شد و آن را فریاد زدیم که دیگر ارزشی ندارد.

هر چه زهرانشوشتی از کارهایش و از خصوصیات پدرش می‌گوید، می‌فهمیم که او تاجه اندازه خود را به شخصیت پدر نزدیک کرده است. زهرخانم تعریف می‌کند: پدرم وقتی شهید شد فهمیدیم که در چه کارهای خیر و انسان دوستانه‌ای مشارکت داشته و به چه کسانی کمک می‌کرده است. ایشان درباره کارهای این‌شکلی اصلاً صحبت نمی‌کردند و دوست نداشتند کسی چیزی بداند.

بررسی زیروم اختلالات یادگیری که از مسائل جدی مادران است

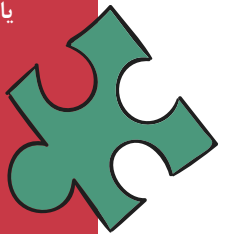
وقتی تفاوت ها چالش زامی شوند

حمیده زمانی/کارشناس ارشد روان شناسی و درمانگر اختلالات یادگیری/یک امیرعباس کلاس دوم دبستان است. پسر باهوشی است و رابطه خوبی با دوستانش دارد. برای یادگیری شوق و انگیزه دارد. اما هنوز نشانه ها را نمی شناسد و نمی تواند کلماتی را که می شنود بنویسد. او در خواندن جملات ساده کتاب اول دبستان هم مشکل دارد. در فهم ریاضی خوب است. اما هنوز اعداد را به خوبی نمی شناسد و وقتی به او می گویم عدد ۴۷ را بنویس نمی داند دقیقاً باید چه بنویسد. معلم او را به کلینیک های اختلالات یادگیری ارجاع داده است و مادرش برای او معلم خصوصی گرفته است.

دو طاهای کلاس سوم دبستان است. او در انجام کارهای شخصی اش به همراهی و کمک نیاز دارد. دفتر و کتاب هایش را با کمک دوستانش جمع می کند. معلم همیشه به او یادآوری می کند تا مدار هایش را در جامدادی اش بگذارد. در نوشتن از روی تخته مشکل دارد. یک موضوع یادگیری را مثلاً جمع اعداد دورقمی را بارها معلم و مادر برایش توضیح داده اند. اما هنوز نمی تواند به درستی حل کند. کلمات زیادی را اشتباه می نویسد. خط خوبی ندارد و در ارتباط گیری با دوستانش و برقراری روابط اجتماعی مهارت های کمی دارد. از لحاظ سطح هوشی به نظر می رسد پایین تر از میانگین بچه های کلاس است. برای یادگیری هر موضوعی بارها و بارها به آموزش و تکرار و تمرین نیاز دارد.

ممکن است فرزند شما یکی از دو نمونه بالا باشد. امیرعباس دانش آموزی است با نشانه های اختلالات یادگیری و طاهای دانش آموزی است با نشانه های دیرآموز. دانش آموز با اختلال یادگیری سطح هوشی متوسط به بالایی دارد. اما در کارکردهای اجرایی مغز متفاوت عمل می کند. دانش آموز دیرآموز سطح هوشی مرزی دارد. یعنی از سطح متوسط جامعه پایین تر است. نوع آموزش و یادگیری و طرح درمان برای هر کدام از این دو دانش آموز متفاوت است. بنابراین اگر فرزند داری یا دید با مشکلات و چالش های یادگیری بهترین کار این است که برای تشخیص درست مسئله و رسیدن به راه حل های درست حتماً به متخصص مراجعه کنید. در حوزه یادگیری بهترین افراد برای تشخیص، درمانگران اختلالات یادگیری هستند.

۸۸۵۴۵+۱۲

چالشی به نام اختلال یادگیری

اختلال یادگیری یک اختلال عصب تحولی است، یعنی در نردبان رشدی کودک که به مرور زمان خودش را نشان می دهد و به صورت ژنتیکی بسترش برای شخص فراهم است. اختلال یادگیری با مشکلات یادگیری متفاوت است. وقتی به مسئله برچسب اختلال زامی زنیم که در زندگی شخصی و خانوادگی کودک چالش های زیادی ایجاد کرده باشد. مادر و پدر، معلم و هم کلاسی ها و خود دانش آموز درگیر مسئله های یادگیری اش شده باشند.

کودکان دارای اختلالات یادگیری معمولاً دارای هوش متوسط یا بالاتر از متوسط هستند، اما با برخی از انواع یادگیری مشکل دارند. مثلاً ممکن است تشخیص حروف الفبا به طور جداگانه برایشان آسان باشد، اما کنار هم گذاشتن حروف برای خواندن آن ها را گیج کند. یا ممکن است بستن بند کفش یا چیدن قطعات یک پازل برای آن ها کاری گیج کننده باشد. یا ریاضی ساده چیزی غیرقابل درک باشد. از آنجا که کودکان دارای اختلالات یادگیری در تسلط بر برخی تکالیف مشکل زیادی دارند. اغلب سرخورده، عصبانی یا افسرده هستند و ممکن است خودانگاره یعنی درک، ذهنیت و احساس ضعیفی درباره خودشان داشته باشند.

شیوع اختلالات یادگیری

با توجه به آمار در یک کلاس درس چهار نفره در ایران دو نفر دچار اختلال یادگیری هستند که تا پایان عمرشان با آن دست و پنجه نرم می کنند. اما ممکن است تعداد بیشتری دچار مشکلات یادگیری باشند. مثلاً دقت و توجه پایینی داشته باشند یا فقط ضعف در حافظه شنیداری باعث شده باشد که اشتباهات املایی زیادی داشته باشند. دانش آموزانی که دارای مشکلات یادگیری هستند معمولاً با پیگیری و تقویت در همان بخش مشکلشان حل می شود.

چند مدل اختلال یادگیری داریم؟

معمولاً کودکان در سن مدرسه که هستند. اختلال یادگیری آن ها به چشم می آید. چون مشکلاتی در خواندن، نوشتن یا ریاضی پیدا می کنند. از کجا بفهمیم که فرزندمان اختلال یادگیری دارد یا نه؟! مافقط به سه نوع شایع اختلال یادگیری در اینجا اشاره می کنیم.

۳- ۶۶

۸+۵

اختلال یادگیری در ریاضی

اگر فرزندتان با وجود آموزش‌های لازم و سن مدرسه‌ای بودن هنوز با حفظ و مرتب‌سازی اعداد، نشانه‌های عملگر و واقعیت‌های عددی (مانند $5+5=10$ یا $5 \times 5=25$) مشکل دارد. در اصول شمارش (مانند شمارش اعداد زوج یا پنج‌تایی) یا در گفتن زمان مشکل دارد. فکر می‌کنید مفهوم اعداد را نمی‌داند و درکی از مسئله‌های ساده ریاضی ندارد. باید بگوییم که او از اختلال ریاضی رنج می‌برد و نیز به کمک‌های تخصصی نیاز دارد.

%

۲۵۸۷۴

برای درمان اختلالات یادگیری فرزندم چه کنم؟

تشخیص یک اختلال یادگیری همیشه آسان نیست. برای تشخیص درست معمولاً توصیف دقیق معلم و والدین به متخصص کمک می‌کند. متخصص علاوه بر توصیفات دیگران به مشاهدات خود و در صورت نیاز گرفتن تست‌های مختلف مثل هوش و... نیز متکی است. بعد از طی کردن مراحل ارزیابی، متخصص می‌تواند مسئله فرزند شما را تشخیص دهد و با توجه به نوع اختلال او طرح درمان را بریزد. اختلالات یادگیری معمولاً نیازمند پیگیری مستمر با تعداد جلسات بالا هستند. بسته به نوع اختلال علاوه بر درمانگر معمولاً معلم خصوصی توانمند و آشنا با اختلالات هم توصیه می‌شود. در هر صورت حتی اگر به نظرتان فرزند شما علائم واضحی از خود نشان می‌دهد، تصور نکنید که می‌دانید مشکل فرزندتان چیست. مهم است که فرزندتان توسط یک متخصص کار بلد تست و معاینه شود. اگر می‌بینید فرزندتان دچار مشکل است اجازه ندهید کسی به شما بگوید صبر کنید و ببینید چه می‌شود، یا نگران این موضوع نباشید. صرف نظر از اینکه مشکلات فرزند شما به دلیل اختلال در یادگیری است یا خیر، مداخله لازم است. یافتن شخصی که بتواند به شما کمک کند ممکن است به کمی زمان و تلاش و پرس و جو نیاز داشته باشد. سعی کنید زیاد درگیر تعیین برچسب اختلال کودک خود نشوید. این کار را به متخصصان بسپارید. در عوض به گام‌هایی که می‌توانید برای حمایت از کودک خود بردارید تا علایم اختلال یادگیری کاهش یابد و فرزندتان از یادگیری لذت بیشتری ببرد، تمرکز کنید.

۱۲+۵۴۵۸۸

اختلال یادگیری در خواندن (نارساخوانی)

اگر فرزندتان کلاس دوم است و هنوز نمی‌تواند کلمات و جملات را سرهم کند و بخواند. یا به سختی می‌خواند و در درک متن مشکل دارد و به سؤالات مرتبط به متن نمی‌تواند پاسخ دهد. اگر برای خواندن یک جمله از کتابش باید چند دقیقه وقت بگذارد و در نهایت از خواندن فراری است. احتمال اینکه دارد با نارساخوانی دست و پنجه نرم می‌کند زیاد است. علائم اختلال خواندن شامل مشکل در موارد زیر است: تشخیص حرف و کلمه، درک کلمات و ایده‌ها، سرعت خواندن و روان خواندن، مهارت‌های لغات عمومی.

اختلال یادگیری در نوشتن

اگر فرزندتان به راحتی نمی‌تواند کلمات را بنویسد یا اشتباهات املائی بسیار زیادی دارد. دستخط ناخوانا دارد. جمله‌سازی اش ضعیف است و حتی یک بند ساده درباره موضوعی ساده نمی‌تواند بنویسد. به احتمال زیاد از اختلال نوشتن رنج می‌برد. علائم اختلال نوشتن حول عمل نوشتن است. این علائم شامل مشکلات زیر است: مرتب بودن و پیوستگی در نوشتن، نوشتن دقیق حروف و کلمات، ثبات املا، نظم و انسجام در نوشتن.

روش‌های درمانی پیشنهادی**برای کودکان دارای اختلال یادگیری**

اگر فرزند شما مبتلا به اختلال یادگیری است، معمولاً از روش‌های زیر برای درمان او استفاده می‌شود:

درمانگران

درمانگر اختلال یادگیری باعث بهبود مشکلات نوشتاری و خواندنی یا مسائل مرتبط با کارکردهای اجرایی مغز کودک می‌شود. بازی درمانگر باعث بهبود مشکلات رفتاری کودک می‌شود. کاردرمانی باعث بهبود مهارت‌های نوشتاری، حرکتی و مهارتی کودک می‌شود. گفتاردرمانگر نیز می‌تواند به توسعه مهارت‌های زبان کمک کند.

کلاس تقویتی

معلم فارسی، ریاضی یا سایر متخصصان آموزش دیده می‌توانند به فرزند شما روش‌هایی را برای انجام تکالیف مدرسه، مطالعه و سازمان‌دهی آموزش دهند.

امکانات کلاس درس

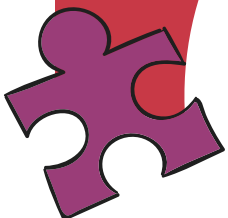
کودکان مبتلا به اختلالات یادگیری به زمان بیشتری برای تکمیل تکالیف نیاز دارند. برخی از آن‌ها به استفاده از ابزارهای مختلف مانند ماشین حساب یا برنامه‌های تبدیل متن به گفتار مجاز هستند.

دارودرمانی

اگر کودک شما به تشخیص پزشک هم‌زمان از افسردگی یا اضطراب یا نقص توجه و بیش‌فعالی رنج می‌برد، به احتمال زیاد نیازمند استفاده از دارو باشد.

درمان‌های مکمل و جایگزین

درمان‌های جایگزین مانند تغییر رژیم غذایی، استفاده از ویتامین‌هایی مثل امگا ۳، تمرینات چشمی و نوروفیدبک در برخی از تحقیقات علمی اثربخش بودند و گاهی متخصصان توصیه می‌کنند.

خودم هم کارگر بودم، هم کارفرما

گفت‌وگو با کارآفرین موفق که ایده‌اش
مقام دوم جشنواره سال ۱۴۰۰ مد و لباس فجر شد

ریحانه بنزاده کارآفرینی سن و سال و جنسیت نمی‌شناسد. هر فردی بالقوه می‌تواند کارآفرین باشد؛ فقط لازم است خودش را باور داشته باشد و قدم در این مسیر بگذارد. مامهمان مرضیه تجویدی، بانوی کارآفرین، در کارگاه کوچکش شدیم. بوی چرم، چوب و چسب در فضا پراکنده بود. دورتادور قفسه‌هایی بود که پر از کیف‌های زنانه با شکل و شمایل متفاوت بود و بانوان دیگری مشغول به کار بودند. در گپ و گفت دوستانه‌ای که داشتیم، از سه سال تلاش و پشتکارش برای ماگفت.

● میراث فرهنگی کمکی نمی‌کند

اوبه عنوان یک کارآفرین گلابه‌هایی دارد و می‌گوید: با اینکه زیرمجموعه صنایع دستی استان هستیم، اما هیچ کمکی تاکنون به ما نشده است. متأسفانه چوب هم لای چرخ ما می‌گذارند. هر ساله نمایشگاه صنایع دستی در تهران برگزار می‌شود و من برای حضور در نمایشگاه به هزینه خودم غرفه گرفته‌ام. این در حالی است که هنرمندان دیگر، سازمان صنایع دستی استانشان این غرفه‌ها را برایشان می‌گیرند و از آن‌ها دعوت می‌کنند. متأسفانه در صنایع دستی خراسان این طور نیست و هیچ حمایتی نمی‌شود.

در ادامه اشاره به حمایت‌های پارک علم و فناوری دارد و می‌گوید: پارک علم و فناوری به ما خیلی کمک می‌کند، چه به لحاظ وام و چه به لحاظ کمک برای فروش؛ همیشه حمایت کننده بوده است.

● هدیه ماندگار و اصیل

تجویدی درباره دقت نظر در انتخاب برنشدان می‌گوید: همان طور که اصیل بودن طرح‌ها و ایرانی بودن آن‌ها برایم مهم است، عنوان برنده‌هم همان قدر قابل اهمیت بود تا از نام اصیل ایرانی استفاده کنم.

این بانوی کارآفرین در ادامه درباره حفظ هنر اصیل ایرانی با حمایت سازمان‌ها و اداره‌ها این طور می‌گوید: اگر قرار باشد هنر اصیل ایرانی حفظ شود چه بهتر که در پوشش بانوان ایرانی هم خودنمایی کند. خیلی ارزشمند است که ما از طرح‌های ایرانی خودمان در استایل زنانه استفاده کنیم و این فرهنگ‌سازی نیازمند حمایت از سمت سازمان‌ها و اداره‌ها است. نه به معنای اینکه به ما پول بدهند، بلکه برای هدایای سازمانی خود خرید کنند، به جای آنکه هدایایی مانند فلش مموری و... که اغلب آن‌ها تولید چین است به کارمندان خود بدهند. چه بهتر که هدیه‌ای ماندگار و اصیل بدهند و کمکی به کارآفرینی و هنرمندان داخلی داشته باشند.

● به روز در تولید

علاوه بر کیف‌های متنوع برای بانوان، هدیه‌هایی برای آقایان نیز در حال آماده‌سازی است؛ این هدایا با نقش و نگار روی کمر بند، کیف دستی و جاسوییچی تزئین شده و در داخل یک‌های زیبا بسته‌بندی و آماده ارسال است. تجویدی درباره تنوع کارها این طور بیان می‌کند: ما طرح‌های مختلف زنانه و یک‌های مردانه در نظر گرفته‌ایم.

● نفر دوم جشنواره مد و لباس

نور خورشید از پنجره کوچک زیرزمین عبور کرده است و وسط فرش روی پیچ و مهره‌ها پهن شده است. مرضیه تجویدی درباره تولید کیف‌هایش می‌گوید: دوره‌های نگارگری و چوب رادر فنی و حرفه‌ای گذرانده بودم و از صنایع دستی مدرک انفرادی داشتم. ادغام چوب و چرم و همچنین نقش و نگارهای متنوع باعث برندسازی در تولید کیف‌ها شد و همین باعث شد اولین تولید کننده خلاق در زمینه کیف باشم. او در سال اول شروع کارش در سال ۱۴۰۰ در جشنواره مد و لباس فجر مقام دوم کشوری را به عنوان طرح برتر در بخش کیف به خود اختصاص می‌دهد و در برج میلاد از او تقدیر می‌شود.

● گستره مشتریان تا باغ ارم شیراز

همیشه اولین‌ها قطعاً بهترین‌ها نیست، اما آغازی است برای بهترین شدن. تجویدی درباره اولین فروش‌های خود این طور می‌گوید: اولین فروش‌ها از پیچ اینستاگرام بودند که با دعوت از اقوام و دوستان صورت پذیرفت. چون تولیدات اولیه بودند از درجه کیفیت متوسطی برخوردار بودند. اما چون کارها متفاوت بود، فروش خوبی داشتیم تا اینکه کارمان توسعه پیدا کرد. اکنون محصولاتمان را به گالری دارها و مزون‌های دیگر شهرها هم به صورت عمده می‌فروشیم. از دیگر مشتریان پروپا قرصمان صنایع دستی دور میدان امام در اصفهان و نزدیک باغ ارم در شیراز است.

● ترکیب چوب و چرم

صدای تلق تلق چرخ خیاطی فضا را پر کرده است. تکه‌های چرم روی هم قرار می‌گیرد. درباره تولید کیف‌ها و تفاوت شکل و شمایل آن‌ها می‌پرسد و در جواب می‌گوید: کیف‌ها از چرم و چوب و آمیخته از نقوش و رنگ ساخته شده است. چوب‌هایی که استفاده می‌شود، ام‌دی اف نیست، بلکه از چوب راش، روس و... است. چرم‌ها کاملاً طبیعی هستند و نگارگری روی کیف‌ها با رنگ‌های اکریلیک انجام می‌شود. از مهم‌ترین بخش‌های کاری ما انتخاب طرح است که سعی کردیم از طرح‌های اصیل ایرانی استفاده کنیم تا ماندگاری اثر خلق شده دوچندان شود.

● چالش‌های دلاری

از او درباره خرید مواد اولیه می‌پرسد، می‌گوید: یکی از چالش‌های همیشه‌ما خرید مواد اولیه است. متأسفانه پراک‌الاتی که ما مصرف می‌کنیم، تولید ایران نیست و همه از چین وارد می‌شود و متأثر از قیمت دلار است. چرم‌ها رنگ‌هایش از خارج از ایران می‌آید و هر ماه که برای خرید می‌رویم قیمت‌ها تغییر کرده است. ما نمی‌توانیم هر ماه قیمت محصولاتمان را افزایش دهیم و مجبور هستیم با سود کمتر کار را به فروش برسانیم.

● یک ایده خوب

خودش را این طور به ما معرفی کرد: «لیسانس روان‌شناسی دارم و مدیرعامل شرکت نگار پوشان رضوان با نام برند لورسان هستیم». از سال ۱۴۰۰ کار خود را شروع کرده است و عضو مرکز پارک علم و فناوری خراسان رضوی است.

همان طور که مشغول حرف زدن است پلاستیک را از جلوی قفسه‌ها بالا می‌زند. نقش و نگار کیف‌ها طوری است که تو را از خود بی‌خود می‌کند. انگار رنگ‌ها جان تازه‌ای بر روی چرم و چوب گرفته‌اند. از شروع و ایده‌هایش می‌پرسد و این طور جواب می‌دهد: «یکی از دوستان خانوادگی‌مان کارگاه چوب داشت و ایشان همیشه کارهای هنری زیبایی با چوب انجام می‌دادند و من هر موقع به آنجا می‌رفتم احساس عجیبی داشتم و خیلی ذوق زده می‌شدم. در آنجا بود که به این فکر افتادم کاری را شروع کنم که مربوط به خانم‌ها باشد و یک جوری تغییر در استایل زنانه ایجاد کند. در واقع تغییری از جنس طرح و نقش ایرانی و اصیل بودن رادر خود جای بدهد. برای همین کیف را انتخاب کردم.»

در سال ۱۴۰۰ کار را با کمک همسر و دخترش شروع می‌کند و در حال حاضر تعداد بیست نفر زیرمجموعه دارد که حدود هفت نفر در کارگاه و تعدادی دیگر در منزل مشغول به کار هستند.

استفاده از تکنیک‌های متفاوت مانند نگارگری، برجسته کاری و شماره دوزی روی چوب بسیاری از کارهایمان را متنوع کرده است. معمولاً در هر ماه یک یا دو طرح تازه به کارهایمان اضافه می‌کنیم. این تنوع و خلاقیت باعث شده تا محصولات تجویدی با استقبال بسیاری از مشتریان مواجه شود و کارگاه او روز به روز رونق بیشتری پیدا کند. آینده‌ای روشن در انتظار این بانوی کارآفرین است که با همت و پشتکار خود، به جامعه نیز خدمت می‌کند. این کارآفرین موفق اشاره‌ای به شخصی سازی بیشتر تولیدات دارد و می‌گوید: به زودی برای شخصی سازی بیشتر کارهایم خواهیم با توجه به سفارش مشتری اسم یا متن یا تاریخ مورد نظر را برایشان حکاکی کنیم.

● جلب اعتماد با کیفیت بالای محصولات

او همان طور که در حال بسته بندی کارهاست، می‌گوید: برای تبلیغات از طرف صنایع یا سازمان‌های مربوط حمایت نمی‌شویم. بلاگرهای معروف اینستاگرامی مبالغ بسیار بالایی می‌گیرند که درآمد ما قابل مقایسه با سرمایه‌داران بزرگ نیست و ما نمی‌توانیم چنین هزینه‌های تبلیغاتی را بدون حمایت پرداخت کنیم. تجویدی با ابراز تأسف از این وضعیت، بیان می‌کند که در عوض تلاش کرده است با کیفیت بالای محصولات و رضایت مشتریان، اعتماد و توجه بیشتری جلب کند. او امیدوار است که روزی بتواند حمایت‌های لازم را برای تبلیغات مناسب دریافت کند تا کارگاه خود را گسترش دهد و محصولاتش را به دست مشتریان بیشتری برساند.

● برای صادرات پروسه سختی داریم

در جواب اینکه صادرات به خارج کشور هم دارید؟ با خنده می‌گوید: داریم. نه دلاری بلکه به قیمت داخلی است و ادامه می‌دهد: به استرالیا و عمان ارسال داشته‌ایم. در نمایشگاه صادراتی ایران که در تهران برگزار شد تمام محصولات ما یکجا توسط تاجر قزاقستانی خریداری شد. البته نه به صورت فروش دلاری بلکه به قیمت داخلی خریداری شده. متأسفانه برای صادرات پروسه سختی داریم و ما که تولید کننده هستیم، نمی‌توانیم و باید نیرویی باشد که کار ما را به این سمت هدایت کند. البته در برنامه کاری ما در آینده این را پیش بینی کرده‌ایم.

● منتظر فرصت نباشید

تجویدی هم مثل خیلی دیگر از بانوان کارآفرین انجام کارهای زیادی در سرش بوده و منتظر فرصت مناسب بوده و هیچ وقت اقدام نکرده است، می‌گوید: همیشه دوست داشتم یک کاری کنم و فکرهای زیادی در سرم بود و به اجرائی رسید. همه چیز از زمانی شروع شد که فکرم را اجرایی کردم و منتظر فرصت مناسب نشدم و به امید خدا پیش رفتم.

پای صحبت

زهره عربی پشت چرخ خیاطی نشسته است و مشغول کار است و یکی از بانوانی است که در کارگاه لورسان کار می‌کند، می‌گوید: حدود یک سال ونیم است که با خانم تجویدی همکاری می‌کنم و تقریباً آچار فرانسه هستم. کار چرم و چوب حس خوبی برایم دارد، به ویژه وقتی کارت دیده می‌شود و از سمت دیگران تشویق می‌شوی. درباره سختی کار می‌گوید: کارهای هنری پر زحمت است. زمانی که سازمانی یک روز قبل از مراسم به ما سفارش می‌دهد خیلی فشار کار زیاد می‌شود و اصلاً توجهی به اینکه کار دستی است و زمان می‌برد، نمی‌کنند.

فهیمة حقیقت در حال چسب زدن چوب به چرم کیف است. چند ماهی بیشتر از همکاری اش با خانم تجویدی نگذشته است، می‌گوید: هر روز کارهای خانه را زود انجام می‌دهم تا خودم را به کارگاه برسانم. کار کردن در اینجا حس و حال خوبی دارد.

بررسی چالش‌های اولین بارداری زنان در دهه چهارم زندگی

مادری در ۴۰ سالگی

زهر خنداندا زندگی

ماشینی روزگار ما باعث شده است تا زنان به رشد خود و داشتن درآمد مستقل مالی اهمیت بدهند و بعضاً تا اواسط دهه سوم زندگی تجربه انتخاب کنند. اما اکثر زن‌ها رویای مادر شدن را در سر می‌پرورانند و با توجه به اینکه متأسفانه سن ازدواج به اقتضای زمانه و شرایط فرهنگی و اقتصادی جامعه بالاتر رفته است ما با این سؤال زیاد مواجه می‌شویم که آیا بعد از چهل سالگی هم می‌شود باردار شد و مادری را تجربه کرد؟

نگران حرف و حدیث مردم نباش

مریم در ۳۹ سالگی متوجه می‌شود که دو ماهه باردار است. او در دوران عقد باردار می‌شود و احساس خجالت می‌کند و تردید دارد که آیا بچه‌رانگه دارد یا سقط کند، زیرا می‌داند بارداری در این سن و سال کار آسانی نیست. او تعریف می‌کند: شوهرم گفت خوب می‌دانم که ما بچه نمی‌خواستیم، مریم. فرارمان هم همین بود، اما فکر کن چرا باید در این سن و سال باردار بشوی؟ چرا من باید در اواخر چهل سالگی پدر بشوم؟ نگران حرف و حدیث مردم نباش، کسی که بخواهد حرف بزند همیشه دهنش برای حرف زدن باز است. اگر هم کسی دخالت بی‌جا کند و حرفی بزند که به تو آسیبی برساند، با من طرف است. اصلاً مگر مردم قرار است نان و آب این طفل معصوم را بدهند؟ حرف‌های شوهرم و حمایت‌های خانواده‌هایمان باعث شد تا تصمیم بگیرم فرزندم رانگه دارم، یک بچه بسیار باهوش و خلاق است. گاهی فکر می‌کنم که اگر حماقت کرده بودم و کودکم را از بین برده بودم، چه سال‌های پراز حسرت و تنهایی را در میان سالی ام باید سپری می‌کردم.

مادر شدن آرزوی من است

الهام ۴۳ ساله است. او اواسط ۴۱ سالگی متوجه بارداری اش می‌شود و چند هفته بعد می‌فهمد که جنینی در کار نیست. او می‌گوید: ۳۸ ساله بودم که ازدواج کردم. واقعا مادر شدن آرزویم است و خیلی بچه‌ها را دوست دارم. اما متأسفانه اولین تجربه بارداری ام ضربه روحی بدی به من وارد کرد. یک حاملگی پوچ یا مولار. حاملگی پوچ در واقع زمانی اتفاق می‌افتد که جفت و ساک حاملگی، حتی بدون جنین، کماکان به ترشح هورمون‌های بارداری ادامه می‌دهند. این باعث می‌شود علائم اولیه بارداری مانند تأخیر در قاعدگی، تهوع، افزایش حساسیت و تورم سینه‌ها را داشته باشید و حتی جواب تست بارداری مثبت باشد. متأسفانه من مجبور به کورتاژ شدم و یادار و مشکل من بر طرف نشد، تمام آرزوهایم را از دست رفته می‌دیدم. اما بالاخره تصمیم گرفتم که زیر نظر پزشک باشم. برای من که بالای چهل سال هستم داروها و مکمل‌های قبل از بارداری تجویز شد. همین طور یک آزمایش کیفیت تخمک داده ام که نتیجه اش خوب بوده است. من و شوهرم تمام تلاشمان را می‌کنیم و امیدوارم خداوند به من و همسرم فرزندی سالم و صالح عطا کند.

آزمایش‌های سندرم دان را انجام دهند

یکی از خطرات بارداری بالای چهل سال، ریسک بیشتر تولد نوزادان مبتلا به سندرم دان است. اتفاقی که برای طاهره افتاده است. او در ۴۴ سالگی حامله می‌شود و کمی بعد از زایمان متوجه می‌شود که فرزندش مبتلا به سندرم دان است. او می‌گوید: وقتی متوجه شدم، نمی‌توانستم بپذیرم که تنها فرزندم بعد از سال‌ها انتظار، مبتلا به سندرم دان است. دچار افسردگی شدید شدم. مخصوصاً اینکه بلافاصله پس از زایمان ابتلای فرزندم تشخیص داده شد. اما پس از زایمان بارها خودم را لعنت کردم که چرا آزمایش‌های غربالگری را انجام ندادم. به همه زنان توصیه می‌کنم حتماً این آزمایشات را انجام دهند چون علم را هم خداوند داده است که انسان را از رنج نجات دهد. من عاشق دخترم هستم. یک روان‌شناس خوب ابتدا به من کمک کرد تا به زندگی برگردم و شرایطم را بپذیرم. ولی همیشه با خودم می‌گویم کاش در سن بالا باردار نمی‌شدم یا زودتر ازدواج کرده بودم و مادری را در سنی کمتر از سی سالگی تجربه می‌کردم.

سن دلیلی بر منع بارداری نیست

غربالگری مسئله‌ای کاملاً جدی و مهم است. یک آزمایش در هفته ۱۲ بارداری وجود دارد و یک آزمایش در هفته ۱۸ بارداری. خانمی که بالای چهل سال است باید این آزمایش‌ها را جدی بگیرد چون در دهه چهارم زندگی احتمال به دنیا آمدن نوزاد مبتلا به سندرم دان خیلی بیشتر از دو دهه قبل از آن است

آنتی مولرین هورمون زن خیلی پایین است و حتماً هم قصد بارداری دارد، لازم است که برای بارور شدن از فناوری‌های کمک باروری مثل تخم‌اهدایی، IVF (بارداری آزمایشگاهی) ... استفاده کند.

آیا زایمان طبیعی برای خانم‌های بالاتر از چهل سال سخت‌تر از زنان کم سن و سال‌تر است؟

البته که تفاوت‌هایی هست و نمی‌شود تأثیر بالا رفتن سن را کتمان کرد، اما شرایط ژنتیکی و کیفیت زندگی فردی هم قطعاً در این مسئله دخیل است. از جمله نکاتی که می‌شود به آن درباره بالا رفتن سن و تغییرات جسمی بانوان اشاره کرد این است که معمولاً دهانه رحم متفاوت‌تر و تنگ‌تر و استخوان لگن سفت‌تر می‌شود. این‌ها همه باعث می‌شود تا زایمان طبیعی برای مادر بالای چهل سال سخت‌تر باشد. برای همین معمولاً مادران بالای چهل سال سزارین می‌شوند. اما در روند بهبود پس از زایمان باقیه خانم‌های باردار تفاوتی ندارند.

یکسری آزمایشات مربوط به تخمک و اسپرم وجود دارد که بهتر است انجام شود. همچنین اگر در خانواده‌شان کودکی با سابقه سندرم دان به دنیا آمده باشد حتماً تحت نظر باشند. در واقع باید تأکید کنم که بارداری در سن بالای چهل سال اصلاً غیرممکن نیست، اما بستگی به باز بودن لوله‌های رحم زن و کیفیت تخمک او دارد.

توصیه شما برای مادری که ندانسته در این سن باردار شده است چیست؟
 غربالگری مسئله‌ای کاملاً جدی و مهم است. یک آزمایش در هفته ۱۲ بارداری وجود دارد و یک آزمایش در هفته ۱۸ بارداری. خانمی که بالای چهل سال است باید این آزمایش‌ها را جدی بگیرد چون در دهه چهارم زندگی احتمال به دنیا آمدن نوزاد مبتلا به سندرم دان خیلی بیشتر از دو دهه قبل از آن است.

اگر خانم بالای چهل سال به طور طبیعی نتواند باردار بشود باید چه کند؟
 برای این دسته از زنان یک آزمایش خون وجود دارد به نام AMH یا آنتی مولرین هورمون. این آزمایش، کیفیت تخمک را نشان می‌دهد. اگر این آزمایش خیلی پایین باشد، خود به خود احتمال بارداری زن کم می‌شود. اما اگر جواب این آزمایش خوب باشد، زن اجازه اولین بارداری یا بارداری‌های بعدی را دارد. اگر پزشک ببیند که

درباره بارداری در چهل سالگی و خطراتی که دارد و اینکه اصلاً ممکن است یا نه؛ با دکتر مهناز امالی خامنه، متخصص زنان و زایمان، به گفت‌وگو نشستیم. او این گونه به ما پاسخ می‌دهد:

خانم دکتر خامنه؛ سن زن برای بارداری چقدر مهم و تأثیرگذار در سلامت مادر و فرزند است؟

سن زن برای بارداری خیلی مهم است. خیلی مهم‌تر از سن آقایان؛ چون وقتی سن زن بالا می‌رود و از چهل می‌گذرد، کیفیت تخمک‌ها پایین می‌آید. نکته مهم و قابل توجه دیگر این است که در سنین بالاتر احتمال ابتلا به دیابت، فشارخون و مسمومیت دوران حاملگی بیشتر است. اما هیچ یک از این‌ها نمی‌تواند دلیلی بر منع بارداری زن در سن بالا باشد. فقط اگر زن در سن بالا باردار شد، باید مراقبت‌هایش نسبت به فرد عادی که در سن پایین‌تری باردار می‌شود، بیشتر باشد.

خانم دکتر اولین اقدامی که خانم بالای چهل سال که قصد بارداری دارد باید بردارد چیست؟
 اولین قدم این است که تحت نظر پزشک باشد و مشاوره قبل از بارداری را انجام بدهد.

محفل جهانی

درباره بزرگ‌ترین محفل بانوان قرآنی جهان اسلام

نیز مادر رئیس جمهور فقید بودند. دوره اول این محفل ملی و بین‌المللی که با محوریت بانوان قرآنی و تشکیل ساز در حال فعالیت است، در تالار وحدت، دوره دوم آن در جزیره کیش، دوره سوم آن در سالن اجلاس و دوره چهارم آن در مشهد برگزار شد. برای کسب اطلاع بیشتر از جزئیات فعالیت‌های این مؤسسه با دکتر پریسا صفامنش، دبیر محفل بزرگ بانوان قرآنی جهان اسلام (خیرات الحسان) و مسئول برگزاری این همایش به گفت‌وگو نشستیم.

● **مینوار جمند** در روزهای گذشته، مشهد میزبان بزرگ‌ترین مجمع قرآنی جهان اسلام بود. چهارمین محفل بزرگ بانوان قرآنی جهان اسلام به نام «خیرات الحسان» هم‌زمان با میلاد حضرت علی^(ع) در حرم مطهر رضوی برگزار شد. در این محفل، علاوه بر قرائت قاریان خانم، از هشت بانوی تشکل ساز ملی و بین‌المللی که بدون هیچ حمایت دولتی و مالی خاصی توانسته‌اند تشکل‌های قرآنی بنیان‌گذاری کنند، تجلیل شد. سخنران ویژه این مراسم خانم دکتر جمیله علم‌الهدی، همسر شهید رئیسی و مهمان ویژه مراسم

برگزاری محافل قرآنی است که در نمایشگاه قرآن هم محفلی برگزار کردیم. محافل حفظ سوره‌های واقعه و الرحمن در نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم از جمله اقدامات دیگری است که این مؤسسه برای علاقه‌مندان به قرآن کریم برگزار کرد. طرح آموزش نیمه‌خودآگاه کودکان و طرح قرآنی رسول اکرم^(ص) نیز از دیگر برنامه‌های این مؤسسه است که تقریباً چهار سال است با هدف گسترش فعالیت‌های قرآنی به ویژه در مناطق محروم اجرا شده، به طوری که هم‌اکنون این طرح در ۳۳ نقطه داخل کشور و ۲۲ نقطه بین‌المللی خارج از کشور برگزار شده است. همچنین، تاکنون تفسیر پانزده سوره از قرآن کریم آماده شده که با حاشیه نویسی متناسب با ماه‌های رجب و شعبان در اختیار علاقه‌مندان به حفظ و قرائت قرآن کریم از طریق شعب مختلف این مؤسسه قرار می‌گیرد. در طرح رسول اکرم^(ص)، با مسلمانان کشورهای مالزی، اندونزی، لبنان، سوریه، عراق، ایتالیا، چین و آمریکا در ارتباط دارند و بسیاری از آن‌ها علاقه‌مند به همکاری و ارتباط با مؤسسه ما هستند. همچنین، برنامه‌ای برای دختران نوجوان با هدف حفظ، صوت و لحن و تفسیر دارند که به همین دلیل دوره‌های مختلفی را مستمر برگزار می‌کنند.

طرح ابراهیم نیز از جمله طرح‌هایی است که در قالب بسته‌های فرهنگی قرآنی حاوی زندگی‌نامه شهید آیت‌الله رئیسی و حاشیه نویسی‌هایی از احادیث اهل بیت^(ع) به مناسبت ماه‌های رجب و شعبان در کنار اعمال این ماه‌هاست که این بسته‌ها نیز توسط شعب مؤسسه در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد.

● **درباره محفلی که برگزار می‌کنید، لطفاً توضیح دهید؟** این محفل قرآنی اولین بار در تالار وحدت برگزار شد. محفل دوم با حضور بانوان قرآنی استان هرمزگان در جزیره کیش در بهمن ماه پارسال برگزار شد. سومین محفل بعد از مسابقات بین‌المللی قرآن کریم با حضور ۷۲ کشور مسلمان، اول اسفند ماه سال گذشته برگزار شد. ولادت حضرت علی^(ع) و گرامی‌داشت روز پدر علتی شد تا چهارمین دوره این محفل در مشهد و سالن همایش‌های حرم مطهر امام‌رضا^(ع) با حضور ۴۰۰ بانوی فعال قرآنی خراسان رضوی و بانوانی از استان‌های مختلف کشور برگزار شود. اما این پایان ماجرا نبود، این مراسم که با حضور خانم علم‌الهدی، مهمان ویژه، برگزار شد، بزرگداشتی نیز برای شهید آیت‌الله رئیسی بود. در مجموع بیش از ۵۰۰۰ نفر از بانوان فعال قرآنی کشور در چهار دوره این محفل حضور داشتند و این یکی از برکات برگزاری محفل «خیرات الحسان» محسوب می‌شود.

● **چه فعالیت‌های دیگری در این مؤسسه در حوزه‌های قرآنی انجام می‌دهید؟** یکی از شاخه‌های فعالیت این مؤسسه،

● **برای اولین سوال درباره مؤسسه و فعالیت‌هایی که دارد بگویید؟** مؤسسه فرهنگی بین‌المللی قرآن و عترت مکتب امام‌رضا^(ع) در رشته‌های مختلفی از جمله حفظ، تفسیر، مفاهیم و داستان، تجوید، روخوانی و روان‌خوانی قرآن کریم فعالیت دارد. این مؤسسه برنامه‌های آموزشی خود را برای گروه‌های سنی مختلف و برای هر دو گروه آقایان و بانوان برنامه‌ریزی و اجرایی کند. یکی از برنامه‌های این مؤسسه که ویژه بانوان قرآنی برگزار می‌شود، «خیرات الحسان» نام دارد که به‌عنوان بزرگ‌ترین محفل بانوان قرآنی جهان اسلام محسوب می‌شود. چهار سال است که محفل بزرگ بانوان قرآنی جهان اسلام در کشور میزبان بانوان فعال قرآنی است که آیات قرآن را در این محفل قرائت می‌کنند. این محفل بزرگ به‌عنوان یکی از برنامه‌های مؤسسه فرهنگی بین‌المللی قرآن و عترت مکتب امام‌رضا^(ع) با هدف حمایت از بانوان تشکل‌ساز قرآنی و معرفی و شناسایی آن‌ها در حوزه‌های ملی و بین‌المللی برگزار می‌شود.

نمونه‌هایی از این محفل قرآنی در سال‌های گذشته در کشورهایمانند مالزی، اندونزی و ترکیه برگزار شده است. اما تفاوت محفل «خیرات الحسان» با نمونه‌های خارجی‌اش این است که هیچ کدام از آقایان، چه به‌عنوان داور، چه ناظر و چه در سمت‌های دیگر در این محفل حضور ندارند و این موضوع ابتکار جمهوری اسلامی ایران بوده است.

به برکت انقلاب

پرونده ای درباره فرصت‌هایی که انقلاب اسلامی
برای رشد و شکوفایی استعداد های زنان پدید آورده است

زنان این سرزمین از همان روزی که بانی تشییع و بزرگداشت امام رضا^ع شدند، نشان دادند که حسابی پای عقاید دینی و اسلامی خود هستند. این حسابی بودن در روزهایی که انقلاب تازه جان می‌گرفت باره اندازی اولین راه‌پیمایی زنان در مشهد بیشتر خودش را نشان داد و حالا بعد از چند دهه از انقلاب اسلامی همچنان در حال خودنمایی است. در این پرونده از شهر بانور و ایت بانوان مشهدی را مرور می‌کنیم.

بهداش

- انجام بیش از ۱۰۰ هزار زن در کشور
- پوشش همگانی سلامت برای ۱۰۰ درصد روستایی و عشایر
- کسب رتبه دهم در جهان از نظر کمترین کاهش نرخ مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال
- کاهش نرخ مرگ و میر نوزادان به ۸/۲ درصد
- پوشش بیمه تأمین اجتماعی برای زنان
- کاهش نرخ بیکاری زنان به ۱۳/۷ درصد
- کارفرمایی ۱/۲ درصد زنان شاغل
- افزایش دسترسی زنان به منابع روستایی و عشایر
- اجرای طرح ملی توان افز

۲

آموزشی

- افزایش ۳۳/۳ درصدی سهم زنان در عضویت هیئت علمی دانشگاه ها
- افزایش ۲۴ درصدی سهم زنان در دانشگاه های علوم پزشکی
- رشد ۵۶ درصدی تعداد دانشجویان دختر در دانشگاه های کشور
- ریشه کنی بی سوادی زنان و دختران با نسبت ۹۹/۳ درصد
- فعالیت بیش از ۹۵۰۰ مؤلف زن و ۸۴۰ ناشر زن در کشور

پس از پیروزی انقلاب اسلامی جایگاه زنان در عرصه های مختلف ارتقا یافته و زنان به عنوان نیمی از جمعیت اجتماعی کشور در بسیاری از عرصه ها پیشتاز بوده اند. بر اساس گزارش پژوهشی از معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده، زنان در هفت حوزه، آموزش، بهداشت، اشتغال و کار آفرینی، رسانه، ورزش، حضور در عرصه قدرت و تصمیم گیری، محیط زیست، اقلیم و بحران ها، در بستر انقلاب توانسته اند رشد کنند. این دستاوردها طبق آمار موجود تا سال ۱۴۰۰ گردآوری شده است.

بررسی رشد زنان در حوزه های مختلف بعد از انقلاب

۷۰ سالگرد انقلاب

رسانه

- افزایش نرخ مشارکت زنان فعال در عرصه فناوری اطلاعات به ۵/۳۱ درصد
- فعالیت ۹۰۳ زن فیلم‌ساز در عرصه سینما
- فعالیت ۲۰۰۰ زن متخصص در پشت‌صحنه سینما
- کسب ۱۱۴ جایزه ملی و ۱۲۸ جایزه بین‌المللی توسط فیلم‌سازان زن در جشنواره‌های مطرح
- حضور زنان در ۴۵ جشنواره مطرح بین‌المللی به عنوان رئیس هیئت داوران

۴

ورزش

- فعالیت ۱۶۱۱۱ باشگاه ورزشی برای زنان در کشور
- کسب ۳۳۰۲ مدال در رویدادهای اخیر جهانی توسط ورزشکاران زن
- ۷۰ زن در جایگاه رئیس هیئت ورزشی در سطح استان‌ها
- ۵۱ زن رئیس و نایب رئیس فدراسیون‌های ورزشی هستند.
- فعالیت ۸۸۳۶۶ نفر داور زن در مسابقات ملی و بین‌المللی
- فعالیت زنان ایرانی در ۹۷ کرسی بین‌المللی در فدراسیون‌های ورزشی جهان

۳

ت

- از ۹۵ درصد زنان وزایمان
- صص زنان زایمان در کشور به
- صد شه‌رئشینان و ۹۹ درصد روستاییان
- میزان مرگ از دهانه‌رحم
- به ۱۴/۲ درصد در هر ۱۰۰ هزار تولد
- سد در هر ۱۰۰ هزار تولد
- پرپرست خانوار

لبیعی

ایبی اشتغال با محور زنان

کمیسیون زنان ایران

قدرت و تصمیم‌گیری

- حضور ۲۵/۲ درصد از مدیران دولتی کشور در همه سطوح عالی، میانی و پایه مدیریت اجرایی
- فعالیت ۱۱۲۱ زن قاضی در کشور
- رشد ۲۲۷ درصدی زنان داوطلب نمایندگی مجلس
- کسب ۱۱۱ کرسی مجلس شورای اسلامی توسط زنان در ۱۱ دوره
- ارتقای میزان مشارکت زنان در مجلس به ۵/۵۹ درصد
- حضور ۱۶/۵ برابری زنان نماینده مجلس شورای اسلامی

۶

محیط زیست، اقلیم و بحران‌ها

- ۴ دوره تصدی ریاست سازمان محیط زیست توسط زنان
- اجرای طرح ملی ترویج و فرهنگ‌سازی تولید و مصرف محصول استاندارد برای زنان روستایی و عشایری
- تخصیص یک چهارم از پست‌های مدیریت کلان محیط زیست به زنان
- تصدی ۴۰ درصدی معاونان سازمان محیط زیست برای زنان

۷

اشتغال و کار آفرینی

- فعالیت ۴۲۰ صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی با تخصیص ۱۲۰۰ میلیارد ریال اعتبار دولتی
- فعالیت ۲۳۹۰ زن به عنوان عضو هیئت مدیره شرکت‌های دانش بنیان

۵

گفت‌وگو با اولین نماینده زن مشهدی در مجلس شورای اسلامی

جایی نیست که حضور خانم‌ها را کم ببینیم

● **لیلا جانفربان** | در تاریخ سیاسی مشهد، نام دکتر قدسیه علوی به عنوان اولین نماینده زن در مجلس شورای اسلامی همیشه باعث افتخار بوده است. از جمله فعالیت‌های شغلی و اجتماعی او می‌توان به عضویت در انجمن اسلامی

جامعه پزشکی ایران، استادیاری دانشگاه علوم پزشکی مشهد در گروه زنان، و استادیاری دانشگاه تربیت مدرس در گروه مامایی اشاره کرد. او اولین نماینده زن مشهد است و در دوره‌های چهارم و پنجم مجلس شورای اسلامی حضور داشته

است. در ادامه با او همراه می‌شویم تا از فراز و فرودهایی بگوید که به عنوان یک زن فعال سیاسی و اجتماعی در این سال‌ها پشت سر گذاشته است.

رشته‌ای که به درد خانم‌ها بخورد

پیروزی انقلاب اسلامی مصادف شد با زمانی که باید وارد رشته تخصصی می‌شدم. در امتحانی که تمامی پزشکان عمومی شرکت می‌کنند تا وارد مرحله تخصص شوند، من هم شرکت کردم و اتفاقاً نمره خوبی هم کسب کردم و مشکلی از نظر مسائل علمی نداشتم. ولی آن زمان، با توجه به اینکه اوایل انقلاب بود و همچنان این نگاه وجود داشت که خانم‌ها نمی‌توانند رشته‌های تخصصی سخت را داشته باشند، با حضور من مخالفت شد. می‌خواستند وارد رشته جراحی زنان شوم که شب بیداری، کشیک‌های شب زیاد و جراحی‌های سخت ممکن است پیش بیاید و کار سختی است. دیدگاه آقایان و استادان من این بود که خانم‌ها نمی‌توانند وارد این رشته شوند. توصیه مادرم این بود که رشته‌ای بروم که به درد خانم‌ها بخورد و می‌خواستم در این رشته تحصیل کنم. آن زمان ازدواج کرده بودم و سه فرزند هم داشتم و به همین دلایل گفتند که این رشته سخت است و نمی‌توانی بیایی! با استدلال‌های غیرمنطقی و غیرعلمی من را نپذیرفتند و مجبور شدم شش ماه بعد دوباره امتحان بدهم. در امتحان دوباره چون نمره

زبانم خیلی بهتر شده بود، عذری برای نپذیرفتن من نداشتم. البته در این شش ماه، انقلاب جا افتاده بود و زنان در جامعه خودشان را نشان داده بودند و انقلاب رو به رشد بود. زمینه رشد زیادی برای من و دیگر همکارانم فراهم شد. توانستم با اتمام دستیاری، مدیر گروه زنان و رئیس بخش زنان شوم. همکارانی که در گروه ما حضور داشتند، آقایان و استادانی بودند که استاد خود بودند. همان‌ها رأی به من دادند و این مسئله آثار و مزایای انقلاب اسلامی بود که نشان داد زنان در شرایط سخت می‌توانند فعالیت کنند. بعد از آن توانستم در امتحانات برد تخصصی که در تهران برگزار می‌شود، به عنوان نماینده علوم پزشکی مشهد شرکت کنم. این مسائل در انقلاب رشد کرد و به نظر من زمینه برای رشد زنان در رشته‌های مربوط به زنان فراهم شد. همان سال‌ها، حدود سال‌های ۶۳، شورای عالی مصوبه‌ای را تصویب کرد. از آن به بعد بیشتر متخصصان رشته جراحی زنان، از خود زنان بودند که این واقعه به برکت جمهوری اسلامی بود.

افزایش اعتماد به نفس و سواد سیاسی و اجتماعی خانم‌ها بعد از انقلاب

در سال ۱۳۶۳، تخصصم را تمام کرده و وارد دانشگاه شدم. البته مشکلاتی برای استخدام وجود داشت. همچنان همکاران من که اساتیدم نیز بودند، از آقایان بودند و خیلی سخت می‌گرفتند برای اینکه یک زن را در دانشگاه استخدام کنند. با توجه به اینکه نمره برتر را کسب کرده بودم و بر اساس قانونی که وزیر می‌توانست برای افراد حکم بزند و استخدام هیئت علمی کند، حتی اگر گروه موافق نباشد، با حکم وزیر به عنوان عضو هیئت علمی در دانشگاه استخدام شدم. در مدارج علمی پیشرفت کرده و توانستم پس از حکم استادیاری، دانشیاری و سپس استادی را کسب کنم. در فاصله بین سال‌های ۱۳۶۴ تا ۱۳۶۶ به تهران رفتم و در آنجا دوره‌های فوق تخصصی زنان، مانند لاپاراسکوپی، انکولوژی و نازایی را گذراندم. سپس در سال ۱۳۶۶ به مشهد برگشته و در دانشگاه علوم پزشکی به ادامه کار پرداختم.

از سال ۱۳۶۶ که به مشهد آمدم تا سال ۱۳۷۱ در دانشگاه علوم پزشکی مشهد بودم و در همان دوران مدیر گروه زنان هم شده بودم. در سال ۱۳۷۱ به توصیه بسیاری از دوستان که پیشنهاد کرده بودند به عنوان نماینده مردم نامزد شوم، وارد این عرصه شدم. هم‌زمان به دکتر فتاحی، همسر من، نیز پیشنهاد کرده بودند که هر دو نامزد شویم. این مشارکت در دوره مجلس چهارم بود. می‌دانید که در سه دوره قبل از مشهد، برادران حضور داشتند و برای اولین بار بود که یک زن از یک شهر مذهبی خود را مطرح می‌کرد و نامزد نمایندگی

شده بود. با همکاری و مساعدتی که همه دوستان و مردم عزیز مشهد و کلات داشتند، در مجلس چهارم حضور یافتیم. تا الان هیچ وقت زمینه‌ای پیش نیامده است که از مردم مشهد و کلات به خاطر لطفی که به من داشتند تشکر کنم. آن سال برای اولین بار بود که خانمی از شهرستان در مجلس حاضر می‌شد. قبل از آن نمایندگان خانم فقط از تهران توانسته بودند در مجلس باشند. به نظرم این برای یک شهر مذهبی که تا پیش از آن همه نمایندگان روحانی وارد مجلس می‌شدند، یک اتفاق خاص بود. این نکته نه تنها در ایران که در کل دنیا عجیب بود و من اخبار این اتفاق را از رادیوهای خارجی می‌شنیدم که می‌گفتند یک زن از یک شهر مذهبی توانسته رأی اول را بیاورد.

در دوره چهارم همسر من در مرحله دوم رأی اول را آورد و هر دو وارد مجلس شدیم. این زمینه خیلی خوبی را فراهم کرد که با همکاری هم پیش رویم. من به عنوان یک زن که مسائل و مشکلات زنان را بهتر می‌توانستم درک کنم و دلسوز آن‌ها باشم، توانستم با همکاری دکتر کارهایی که فکر می‌کردیم برای مردم لازم است انجام دهیم.

اعتماد به نفس و سواد سیاسی و اجتماعی خانم‌ها به نظرم بعد از انقلاب افزایش داشته و در بسیاری از زمینه‌ها بستری فراهم شده است برای خانم‌ها تا بتوانند در مسائل علمی، پژوهشی، بهداشتی، کارآفرینی، ورزشی و اجتماعی فعال باشند. حتی در مسائلی مثل محیط زیست، سیاست، تصمیم‌گیری و اقتصادی حضور دارند و جایی نیست که حضور خانم‌ها را کم ببینیم. باید باور کنیم این بستری است که انقلاب اسلامی برای خانم‌ها فراهم کرده است.

طرح دو پیشنهاد که برای استان مؤثر بود

البته که یک نماینده زن، نماینده کل شهر و کشور است و فقط متمرکز به مسائل زنان نیست. اما مسائل زنان برای او باید در اولویت باشد. چون مسائل آن‌ها را بهتر می‌فهمد و درک می‌کند و می‌تواند بهتر پیگیری کند. مدت‌ها بود که ما از رهبر معظم انقلاب می‌شنیدیم که مسائل فقهی را خانم‌های مجتهده باید پاسخ گو باشند. ما این را بارها در ملاقات‌ها شنیده بودیم ولی در دیدار اخیر به صورت رسمی این موضوع را مطرح کردند. به نظرم درست است که خانم‌ها مسائل خانم‌ها را بهتر درک می‌کنند و بهتر می‌توانند بیان کنند و راهکار دهند ولی این موضوع به این مفهوم نیست که زنان فقط برای زنان باید کار کنند بلکه برای کل جامعه باید کار کنند. دو کار خیلی مهمی که به عنوان نماینده زن در مجلس مطرح کردم که خیلی هم نمی‌توانیم بگوییم مربوط به خانم‌ها بود، یکی مسئله تقسیم استان بود که چون تقسیم نیاز به لایحه و بودجه داشت ما به عنوان طرح نمی‌توانستیم آن را در مجلس

مینا بیابانی،

رئیس بسیج جامعه زنان کشور:

+ کارشناسانه

انقلاب مفهوم اشتغال زنان را تغییر داد

آئینه مستقیم بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و نگاهی که نسبت به حضور اجتماعی زنان و استقلال آنان در عرصه اقتصادی شکل گرفت. شاهد گسترده تر شدن حضور زنان در این عرصه هستیم. این امر ایجاب می کند تا شرایط مناسبی در اختیار بانوان قرار گیرد تا آن ها بتوانند به نقش اقتصادی خود بپردازند و با کمترین مسائل روبه رو شوند. لذا مشاهده می کنیم این حضور گسترده بوده و شرایط برای بانوان به گونه ای مهیا شده که آن ها می توانند در بخش های مختلف اقتصادی حضور داشته و تأثیرگذار باشند و هم در عرصه خانه و خانواده و هم در عرصه اقتصادی و اشتغال نقش آفرین باشند. قبل از انقلاب حضور بانوان در عرصه اقتصاد بسیار محدود بود و آن هم بیشتر در بخش های دولتی و اداری عمدتاً به آموزش و پرورش منحصر می شد. بعد از انقلاب مفهوم اشتغال برای بانوان و گسترش اشتغال و حضور بانوان در زمینه های کار و تولید و فعالیت های اقتصادی متفاوت و گسترده تر شده است. این امر دلایل متعددی دارد؛ به طور مثال تحصیلات بانوان نسبت به گذشته بسیار زیاد شده است. اکنون ۶۰ درصد و رودی های دانشگاه ها را بانوان تشکیل می دهند. طبیعی است زمانی که بانویی به تحصیلات عالی نایل می شود، مایل است از آن در زمینه های مختلف استفاده کند. در عرصه تحولات سبک زندگی نیز نوع زندگی با تغییراتی مواجه شده است که عبارتند از تبدیل فضای خانه ها از فضای ویلایی به فضای آپارتمان، کم شدن تعداد فرزندان، استفاده از امکانات و ابزار آلات در جهت تسهیل امور خانه و در نتیجه اوقات فراغت بیشتر بانوان. بانوان برای آنکه از این اوقات فراغت بهره بیشتری ببرند عمدتاً به عرصه اشتغال بیرون از منزل ورود پیدا می کنند. یکی از تغییرات سبک زندگی مترتب به مصرف گرایی و یا احساس نیاز بیشتر به تأمین معیشت است. همه این مسائل دست به دست هم می دهند تا بانوان به میزان بیشتری به عرصه اشتغال بیرون از منزل ورود پیدا کنند. موضوع اشتغال بانوان و ورود آن ها به عرصه اقتصادی هم نتایج مثبت و هم منفی را به دنبال داشته است. نتایج مثبت آن می تواند افزایش تولید ملی و افزایش سرمایه اقتصادی کشور باشد و به نوعی می توان گفت بانوان ما از لحاظ فکری فرهنگی و تعاملات اجتماعی پیشرفت های قابل ترقی ای را داشتند. در حوزه معیشت نیز حضور زنان در عرصه اشتغال موجب کمک به مرد خانواده و در نهایت موجب ارتقای کیفیت معیشت در خانواده می شود. البته اشتغال بانوان می تواند توقعات بانوان را از زندگی بالا ببرد که این امر می تواند از جنبه های منفی آن باشد. وقتی زنان در عرصه اقتصادی و کسب و کار فعالیت کنند، طبیعی است فرصت کمتری برای رسیدگی به مسائل منزل از جمله فرزندآوری پیدا می کنند. همچنین این امر موجب به تأخیر افتادن ازدواج ها می شود و یا اینکه می تواند به واسطه استقلال مالی و اقتصادی بانوان ازدواج آن ها تحت الشعاع قرار گیرد. این عوامل نکات مثبت و منفی حضور بانوان در عرصه اشتغال و اقتصاد است.

جنبه ورود زنان در غرب مشخصاً از باب تقویت نظام سرمایه داری بوده است. دلیل مطالبه و تبلیغ غرب برای حضور بانوان در عرصه اشتغال نیاز آن ها به کارگر بود که با حضور مردان قابل تأمین نبود. از طرفی نیروی کار مرد پرهزینه تر بود و سرمایه دار مجبور می شد تا هزینه بیشتری برای دستمزد بپردازد. لذا بانگاه به این وضعیت در جهان غرب به اشتغال بانوان روی آورد و سعی کرد با ترفند های مختلف بانوان را از خانه بیرون بکشد تا به عنوان نیروی کار از آن ها بهره برداری کند. اما در کشور ما چنین چیزی نیست، هر چند ما نیز باید مراقبت کنیم تا در دام نظام سرمایه داری نیفتیم و به گونه ای برای بانوان خود در زمینه اشتغال برنامه ریزی کنیم که بانوان هم مبتلا به همان جریان و از وظیفه اصلی خود در خانه و خانواده به عنوان مادر و همسر غافل نشوند. در نظام جمهوری اسلامی مدتی است با جدیت فراوان نسبت به اشتغال بانوان در بخش های دولتی و توجیهات ویژه ای صورت می گیرد؛ مثلاً بحث فرزندآوری در موضوع قانون جوانی جمعیت مورد توجه قرار گرفته است. پیش از این مرخصی زایمان بانوان به سختی به آن ها داده می شد اما با توجه به قانون جوانی جمعیت و ملاحظات صورت گرفته در فضای کاری دولتی مادران می توانند از فرصت های پیش آمده استفاده کنند و وظیفه مادری خود را انجام دهند. از سوی دیگر زمینه ساز افزایش جمعیت و وقوع ازدواج های بهنگام است. لذا با توجه به اینکه این موضوع نیز در این قانون مورد توجه قرار گرفته، سعی می شود از امکانات و امتیازات در نظر گرفته شده برای بانوان در این زمینه استفاده شود تا حتی الامکان وقوع ازدواج در فرصت مقتضی اتفاق بیفتد. با وجود آنکه ما با شرایط ایده آل فاصله بسیاری داریم، اما اگر به این مباحث توجه شود، ما می توانیم روند برخاسته از تغییرات سبک زندگی را متحول کنیم و به سمتی برویم که هم دختران ما در فرصت مناسب ازدواج کنند و هم از باب مباحث جمعیتی با تسهیلات صورت گرفته در قوانین کار زمینه فرزندآوری را تقویت کنیم. اگر به وظایفی که یک مادر در منزل عهده دار است، توجه شود و حقوق بانوان و مادران به درستی مورد توجه قرار گیرد، حضور در عرصه اشتغال و اقتصاد دیگر عاملی برای مانع شدن از دستیابی بانوان به حق و حقوق خود نخواهد بود.

ارائه کنیم. به عنوان یک زن با توضیحاتی که دادم توانستم دیگران را همراه کنم و اکنون آثار مثبت آن را با توجه به بودجه هایی که تصویب می شود برای سه استان می توانیم ببینیم.

یک مسئله مهم دیگر برای مشهد و کلات همان اوایل سال ۷۱ مسئله ترافیک بود که باید فکری برای آن می شد. پیشنهاد اوراق قرضه برای اولین بودجه قطار شهری مشهد را دادم و خوشبختانه چون خودم نماینده کمیسیون وزارت خارجه در کمیسیون تلفیق بودم با هم با همکاری و همراهی دیگر اعضای مجلس همراه بودم. با صحبت کردن توانستم این مصوبه را بگیرم، این ها را به عنوان افتخارات خودم مطرح نمی کنم می خواهم بگویم که حقیقتاً یک زن، قدرت و توانایی طرح دادن، بیان ایده، متقاعد کردن دیگران و جلب نظر دیگران را دارد. چون دو دوره در مجلس بودم قوانین زیادی به نفع خانم ها و به نفع کل جامعه در این دوران تصویب شد مسائلی مثل پیوند اعضای مرگ مغزی، تصویب قانون سقط درمانی که مادر بتواند در زمانی که حیات او در خطر است یا مواردی که جنین ناقص است و مشکل دارد، بر اساس قانون و تصمیم پزشکی و پزشک قانونی تصمیم بگیرد. البته در مجلس های بعدی در این قانون تغییراتی ایجاد کردند ولی آن زمان این قانون بی نظیر تصویب شد. با قانون اهدای جنین به زوجین نابارور که از راه های درمانی نمی توانند بارور شوند، می شود به آن ها اهدای جنین کرد. قانون دیات، گسترش اخلاق پزشکی و سهمیه که به آن اشاره کردم این ها از برکات انقلاب اسلامی است به نظرم که با پیگیری در مجلس به نتیجه رسیده است.

انقلاب اسلامی زمینه فعالیت زنان را فراهم کرده است

با گذشت چهار دهه از انقلاب، در سطح تصمیم گیری و وزارت فقط دو وزیر زن معرفی شده اند. اگرچه که مامی دانیم خانم هایی هستند که توانایی دارند، ولی حقیقتاً زمینه های این چنینی بعد از چهار دهه هنوز فراهم نشده است. خاطریم است زمانی که مجلس بودم خدمت رهبر معظم انقلاب رفته بودیم و گزارش می دادیم از فعالیت خانم ها در رشته پزشکی جراحی زنان. که ایشان توصیه کردند که بقیه رشته ها هم مهم است و در الباقی رشته ها چه اقدامی شده است! این شد که من و همسر من با توصیه ایشان پیشنهادی به مجلس دادیم که برای رشته های تخصصی مختلف مانند جراحی اعصاب، بی هوشی، داخلی، عفونی و هر رشته دیگر تخصصی غیر از زنان، سهمیه ای را برای خانم ها در نظر بگیرند که البته با مخالفت آقایان روبه رو بودیم ولی خوشبختانه الان آثار خوب آن قانونی را که در مجلس تصویب شد می توانیم ببینیم. اکنون در همه رشته های پزشکی متخصص زنان داریم و این زنان مردان جامعه هستند که خودشان تصمیم می گیرند به کدام متخصص مراجعه کنند، مهم این است که انقلاب اسلامی توانسته است این زمینه را برای همه فراهم کند.

جایگاه زنان به اندازه توانایی های آنان نیست

من هنوز هم به عنوان یک زن فکر می کنم جایگاه خانم ها به اندازه قابلیت ها و توانایی آن ها نیست.

خانم ها مسئولیت های متعددی دارند و فشار کار خانه و خانواده بیشتر روی دوش آن ها است، اعتماد به نفس آن ها و سواد سیاسی، اقتصادی و دیگر زمینه ها زیاد شده ولی هنوز هم مافاصله داریم با اینکه زنان را در جایگاه هایی بالاتر ببینیم. ۴۶ سال از انقلاب اسلامی گذشته و ما هنوز نهایتاً ۱۶ نماینده زن در مجلس داریم. این به معنای این نیست که خانم ها نمی خواهند، خانم ها می خواهند که مسئولیت داشته باشند و مشارکت کنند اما از آنجایی که مسئولیت های دیگری مانند تربیت فرزند و خانه داری را دارند، ارزش دادن به خانواده زمینه را کم کرده است و نمی توانند آن طور که خودشان می خواهند وارد مسائل سیاسی و اجتماعی شوند.

زنان به عرصه های که در آن توانمند هستند وارد شوند

الان با وجود انقلاب اسلامی و قوانینی که حاکم است بستر شکوفایی خانم ها و رشد توانایی آن ها در سطوح مختلف و حوزه های مختلف فراهم است. اکنون بیش از ۵۰ درصد از دانشگاہیان، دختران هستند و فعالیت های گسترده ای در زمینه های مختلف دارند. خانم ها قابلیت های خود را در عرصه های مختلف اثبات کرده اند که در کنار آن تربیت نسل های آینده و حفظ و ثبات خانواده کار ارزشمندی است که به عهده خانم هاست و نباید آن را فراموش کنیم. شرایط فعلی جامعه ما برای هیچ کدام از زنان و دختران عزیز هیچ محدودیتی ندارد و حتی برای کارهای سخت هم اگر خودشان داوطلب باشند بدون هیچ محدودیتی می توانند آن را انجام دهند. بستر فراهم است و خودشان باید توانایی و استعداد های خودشان را بسنجند و در عرصه ای که توانمند هستند وارد شوند. به نظرم هیچ جایی از جامعه نیست که خانم ها نباشند. آن ها همه جا بوده، هستند و خواهند بود.

عفت شریعتی از تأثیر انقلاب اسلامی بر حضور زنان در عرصه‌های حکمرانی و سیاست می‌گوید

عزت و قدرت ارمغان انقلاب اسلامی برای زنان

مریم احمدی در دل انقلاب اسلامی ایران، زنان، نه تنها در حمایت از اصول انقلاب، بلکه به عنوان پیش‌قراولان عرصه حکمرانی و تصمیم‌سازی‌های کلیدی جامعه اسلامی نقش آفرینی کردند. در گفت‌وگویی با عفت شریعتی کوهبنانی، نماینده سابق مردم مشهد و کلات در مجلس شورای اسلامی و از چهره‌های تأثیرگذار و انقلابی که خود از معماران این حضور بودند، به تحلیل عمیق و بی‌پرده‌ای از دستاوردهای زنان در حکمرانی پس از انقلاب اسلامی پرداخته ایم.

لطفاً تجزیهات حضور در عرصه حکمرانی به عنوان یک بانوی تأثیرگذار و موفق به ما بگویید.

من در حوزه‌های مختلف از جمله مسائل زنان در استان خراسان که پیش از تقسیمات استانی به طور یکپارچه وجود داشت در کمیسیون‌های بانوان، برنامه‌های تقنینی در مجلس هفتم و هشتم و همچنین در نشر جهانی تقریب مذاهب اسلامی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فعالیت‌هایی داشتم. این فعالیت‌ها نشان دهنده آن است که انقلاب اسلامی ایران مسیرهای جدیدی را برای پیشرفت زنان در ابعاد مختلف فراهم کرده است.

زنان چگونه می‌توانند در عرصه حکمرانی نقش ایفا کنند؟

یکی از مهم‌ترین راهکارهایی که می‌تواند بسیاری از چالش‌ها را برطرف کند، تقویت نگرش مثبت جامعه زنان نسبت به زنان دیگر است. این نکته برای پیشرفت زنان و رفع مشکلات آنان از اهمیت زیادی برخوردار است. زیرا مادر کشور یا جمعیت قابل توجه زندگی می‌کنیم که نیمی از آن را زنان تشکیل می‌دهند. اگر خود زنان در تقویت و حمایت از یکدیگر تلاش نکنند، طبیعتاً مسیر پیشرفت و موفقیت برای آنان سخت‌تر و دشوارتر خواهد شد. زنان به عنوان نیمی از جامعه، نقش بسیار مؤثری در پیشبرد اهداف کشور دارند و این موضوع نیازمند اتحاد و هم‌فکری میان آنان است.

زنان کشور باید در تمامی عرصه‌ها از یکدیگر حمایت کنند و دست به دست هم دهند تا در مسیر توسعه و پیشرفت کشور گام بردارند. چرا که زنان نه تنها در خانواده‌ها، بلکه در عرصه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی نیز نقش تعیین‌کننده‌ای دارند. این امر از آن جهت اهمیت دارد که در بسیاری از موارد، زنان به عنوان مادر، همسر، فرزند و خواهر نقش‌های مؤثری در هدایت و تربیت نسل‌ها ایفا می‌کنند.

به باور شما چه عواملی باعث شده که زنان در مسیر سیاست و حکمرانی، از پشتیبانی و اعتماد به نفس کافی برای موفقیت برخوردار نباشند؟

معتقد هستم اگر نگرش مثبت زنان نسبت به یکدیگر در جامعه تقویت شود، این خود می‌تواند بسیاری از مشکلات و بحران‌هایی که در مسیر رشد و پیشرفت زنان پیش می‌آید را برطرف کند. وقتی زنان به یکدیگر اعتماد می‌کنند و احترام می‌گذارند و از ظرفیت‌های همدیگر استفاده می‌کنند، به مراتب بهتر می‌توانند بر موانع و چالش‌ها غلبه کنند. زنان باید بدانند که قدرت در درون خودشان است و می‌توانند با بهره‌گیری از علم، معرفت، دانش و بینش خود،

تأثیرگذارتر از گذشته باشند.

در نهایت، اگر زنان خودشان را شناسایی کرده و به توانمندی‌های خود ایمان داشته باشند، می‌توانند به عنوان الگوهای مثبت در عرصه‌های مختلف اجتماعی و سیاسی عمل کنند و گام‌های مؤثری در مسیر پیشرفت بردارند. برای زنان، این نکته حیاتی است که خودشان را تقویت کنند و از ظرفیت‌های بی‌نظیر خود بهره‌گیرند تا مشکلات کمتر شده و توانایی‌هایشان بیشتر به منصفه ظهور برسد.

چه ویژگی‌هایی از شخصیت و رفتار زنان ایرانی در دوران انقلاب اسلامی باعث شد که در ادامه، بسیاری از آن‌ها بتوانند در سطوح مدیریتی و اجرایی حضور پیدا کنند؟

رحمت خداوند بر روح پاک حضرت امام خمینی (ره) که این زمینه را برای زنان فراهم کردند. امام خمینی (ره) با آموزه‌های خود در انقلاب اسلامی، زمینه‌ای را فراهم ساخت که زنان نه تنها در انقلاب، بلکه پس از آن نیز بتوانند در عرصه‌های مدیریتی و اجرایی حضور مؤثری داشته باشند. فرمایشات ایشان پیرامون جایگاه زنان همیشه تعیین‌کننده و راهگشا بود. حضرت امام (ره) با جمله معروف خود که «از دامن زن مرد به معراج می‌رود، به عظمت و جایگاه رفیع زنان اشاره کرده است. در واقع، این نگاه بلند امام (ره) بود که زنان را به عنوان نیروی مؤثر و تعیین‌کننده در جامعه معرفی کرد. اگر به تاریخ انقلاب اسلامی نگاه کنیم، می‌بینیم که زنان در تمامی عرصه‌ها از جمله راهپیمایی‌ها، مراسم و برنامه‌های مختلف انقلاب نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای داشتند. این نقش آفرینی‌ها به طور شگرفی نشان دهنده تأثیرگذاری زنان در ایجاد و تحقق انقلاب اسلامی بود. امام خمینی (ره) این فضای مساعد را برای ظهور ظرفیت‌های بارز زنان فراهم ساخت تا ویژگی‌های علمی، معنوی، معرفتی، سیاسی و دینی آن‌ها به نمایش درآید. انقلاب اسلامی ایران به زنان عزت داد و آن‌ها را به عرصه‌های مختلف زندگی اجتماعی و فرهنگی وارد کرد.

امروز در جامعه اسلامی ایران، زنان در زمینه‌های مختلف همچون پزشکی، علوم، صنعت، هنر، فرهنگ و دیگر عرصه‌ها نقشی کلیدی و تعیین‌کننده دارند. این تغییر و تحول، نتیجه نگاه ولایی حضرت امام

خمینی (ره) به جایگاه زنان است. انقلاب اسلامی ایران به عنوان آینه‌ای تمام‌نما، ظرفیت‌های علمی، فرهنگی، معنوی و هنری زنان را به جامعه معرفی کرده است. از مربیان و معلمان گرفته تا استادان دانشگاه و... همه می‌توانند برای تبیین این مسئله

که چرا زنان امروز در جامعه اسلامی ایران چنین جایگاهی دارند، نقش ایفا کنند. این جایگاه، مدیون انقلاب ولایی و آموزه‌های امام خمینی (ره) است که به زنان اجازه داد تا در مسیر پیشرفت جامعه اسلامی گام بردارند.

پس از امام (ره)، رهبر معظم انقلاب نیز این موضوع را با درایت و حکمت خود تبیین کرده و ادامه دهنده مسیر امام (ره) در تقویت جایگاه زنان در جامعه اسلامی بوده‌اند. این مهم باید برای نسل‌های جوان و نوجوان به درستی تبیین شود که دشمنان انقلاب اسلامی و اسلام در تلاش‌اند تا وضعیت زنان را در جامعه اسلامی تضعیف کنند. بنابراین، این وظیفه بر عهده مربیان، معلمان و استادان است که به نسل‌های جدید نشان دهند که عظمت امروز زنان ایرانی به ویژه در جمهوری اسلامی، مرهون انقلاب ولایی و رهبری امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری است. آن‌ها باید در دست گرفتن مشعل انقلاب، مسیر روشنی برای حرکت مدبرانه و هنرمندانه زنان جمهوری اسلامی ایران ایجاد کردند و این مسیر همچنان ادامه دارد.

به نظر شما زنان کشورمان در دوره‌های مختلف انقلاب اسلامی و پس از آن، چگونه توانسته‌اند نقش‌های تأثیرگذار خود را در حکمرانی و سیاست ایفا کنند؟

نقش زنان ایرانی از دوران انقلاب اسلامی تا به امروز بسیار برجسته و تأثیرگذار بوده است. زنان ایرانی با پیروی از آموزه‌های اسلامی و با تکیه بر اصول انقلاب اسلامی، توانسته‌اند در عرصه‌های مختلف حکمرانی و سیاست حضوری فعال و اثرگذار داشته باشند.

امروز، دختران و زنان ایرانی باید توجه ویژه‌ای به تقویت بنیان‌های معرفتی و علمی خود داشته باشند. فرقی نمی‌کند که یک زن شاغل باشد یا خانه‌دار، همه زنان باید بر تقویت مطالعه و کتابخوانی تأکید کنند. برای این منظور، رسانه ملی باید به طور جدی تر وارد عمل شود و برنامه‌های خود را در راستای تقویت آگاهی عمومی گسترش دهد. امروز دانستن مسائل مختلف نیازی به شبکه‌های مجازی ندارد، بلکه کتاب‌ها و آثار علمی دانشمندان برجسته در جهان اسلام و کشور عزیزمان ایران می‌توانند منابع ارزشمندی برای زنان باشند تا جایگاه علمی و معنوی خود را ارتقا دهند. از این رو، تقویت فرهنگ معرفتی، دینی، علمی، هنری و فرهنگی باید به طور جدی در خانه‌ها و رسانه ملی ترویج شود. رسانه ملی باید در تبیین و آموزش مسائل مختلف به ویژه برای نیمی از جامعه، که زنان هستند، پیشقدم شود. نباید فراموش کنیم که تربیت فرزندان در مدارس تنها بخشی از فرایند تربیتی است. شکوفایی واقعی فرزندان باید در خانه و به دست مادران شکل بگیرد؛ زیرا مادران، به ویژه در جامعه اسلامی، نقشی اساسی در تربیت و آموزش نسل‌های آینده دارند. پیشنهاد می‌کنم که رسانه ملی در عرصه علمی و معرفتی نیز گام‌های مؤثری بردارد تا مسائل مهم جهانی، اهداف علمی کشور، و به ویژه پیشبرد اهداف زنان در جامعه اسلامی ایران بهتر درک و تبیین شود. این مسیر روشن، با الهام از آموزه‌های اسلامی و رهنمودهای رهبر معظم انقلاب (زید عزه)، می‌تواند زنان ایرانی را در مسیر پیشرفت علمی و اجتماعی هدایت کند و به طور کلی به شکوفایی بیشتر جامعه کمک کند.

روایت انسبیه خزعلی از دستاوردهای زنان در انقلاب اسلامی

انقلاب اسلامی، زنان ایران را به مهندسان تغییر اجتماعی تبدیل کرده است

موضوع باعث می‌شود که زنان در عرصه‌های اجتماعی، نسبت به مردان تجربه کمتری داشته باشند. اما این کمبود تجربه نباید مانع حضور زنان توانمند در عرصه‌های مختلف اجتماعی شود. بسیاری از زنان توانمند می‌توانند در هر دو عرصه حضور داشته باشند و اثرگذار باشند. در این زمینه، باید قوانینی برای حمایت از زنان وجود داشته باشد.

مریم احمدی در دوره‌ای که نقش زنان در عرصه‌های اجتماعی و تصمیم‌گیری‌های کلان به ندرت دیده می‌شد، انقلاب اسلامی ایران به زنان قدرت و فرصت‌های تازه‌ای بخشید تا در مسیر پیشرفت و شکوفایی کشور نقش آفرینی کنند. دکتر انسبیه خزعلی، بانوی فرهیخته و سیاستمدار انقلابی، تجسمی از زنان پیشگامی است که نه تنها در تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی پیشتاز بوده‌اند، بلکه در حکمرانی و سیاست‌گذاری‌های کلیدی کشور نیز نقشی اثرگذار و تعیین‌کننده ایفا کرده‌اند.

تغییر قوانین برای افزایش مشارکت

در معاونت امور زنان، تلاش کردیم تا با تغییر قوانین و پیشنهادهای جدید، به ویژه در زمینه اشتغال زنان، به این مهم پرداخته شود. در برنامه هفتم توسعه، موضوع‌هایی مانند شغل منعطف، مشاوره خانواده و حمایت از جوانی جمعیت نیز مطرح شد. این مسائل باید هم‌زمان پیش روند تا هیچ کدام از ابعاد وجودی زنان نادیده گرفته نشود. در این مسیر، من نیز تجربیات زیادی کسب کرده‌ام که البته به دلیل محدودیت زمان نمی‌توانم تمام آن‌ها را بیان کنم. امیدوارم که بتوانم به‌طور مکتوب این تجربیات را نوشته و در اختیار عموم قرار دهم. در این نوشته‌ها، چالش‌ها، مشکلات و مسیرهایی که طی کرده‌ایم را بیان خواهم کرد. در برخی موارد به نتیجه رسیده‌ایم اما در برخی دیگر، مشکلاتی پیش آمده که مسیر نیمه تمام مانده است. این تجربیات می‌تواند برای دیگران مفید باشد. تمام زنان باید با اعتماد به نفس، توکل بر خدا و باوره توانمندی‌های درونی خود، برای ارتقای جامعه، فرهنگ و سبک زندگی خود تلاش کنند. همان‌طور که رهبر معظم انقلاب به قدرت تدبیر حضرت زینب^(س) اشاره کرده‌اند، زنان می‌توانند در مدیریت کلان، بحران‌ها، اضطراب‌ها و حوادث بسیار موفق عمل کنند. حضرت زینب^(س) توانست با مدیریت خردمندانه خود، نهضت عاشورا را از تحریف نجات دهد و به‌شکلی مثبت، پیام نهضت امام حسین^(ع) را به جهان‌نیان منتقل کند. یکی از مهم‌ترین مباحث مدیریتی امروز، روشنگری و جهاد تبیین است که زنان می‌توانند در این حوزه نقش بسزایی ایفا کنند. دشمن تلاش می‌کند تا این خط مقدم را تحت کنترل خود درآورد اما زنان می‌توانند با تدبیر، تبیین، روشنگری و درایت خود در برنامه ریزی، تنظیم امور شخصی و اجتماعی، و همراهی و مشارکت در مسائل اجتماعی، اثرگذار باشند. امیدوارم که شاهد پیشرفت روزافزون زنان در عرصه‌های علمی، اخلاقی، مدیریتی و حکمرانی باشیم.

امکان بروز استعدادهای ورزشی دختران فراهم شد. بسیاری از مربیان زن در این زمینه به آموزش و پرورش استعدادهای ورزشی پرداختند و نتیجه آن، موفقیت‌های چشمگیر ایران در ورزش بانوان است. در عرصه علمی نیز، زنان ایرانی در زمینه اختراعات و نوآوری‌های پیشرفت‌های چشمگیری داشته‌اند. طبق آمارهای موجود، در حالی که میانگین جهانی اختراعات زنان حدود ۱۴ درصد است، این رقم در ایران به ۲۴ درصد رسیده است. این موفقیت‌ها نشان دهنده این است که فضای سالم و حمایت‌های ویژه‌ای برای فعالیت‌های علمی و فناوری زنان در ایران فراهم شده است. در عرصه‌های مدیریتی و اجرایی نیز، حمایت‌رهبی از حضور زنان در مسئولیت‌های مختلف همواره وجود داشته است. هر چند ممکن است در برخی از سطوح مدیریتی، به ویژه در سطح وزارت خانه‌ها، حضور زنان کمتر باشد، اما این به دلیل کمبود تجربیات است و باید تلاش شود که شرایط برای حضور بیشتر زنان در پست‌های مدیریتی فراهم شود. تلاش برای کاهش ریسک‌ها و استفاده از تجربیات افرادی که در زمینه‌های مدیریتی تجربه هستند، باعث می‌شود که زنان در موقعیت‌های مدیریتی بیشتری حضور داشته باشند و بتوانند توانمندی‌های خود را بروز دهند. در مجموع، انقلاب اسلامی یکی از عوامل اصلی در رشد و پیشرفت زنان در جامعه ایران بوده است و زمینه‌های بسیاری برای مشارکت و توانمندسازی زنان فراهم کرده است.

ایفای نقش در عرصه‌های کلان

زنان در فرهنگ ایرانی و اسلامی به‌عنوان مربیان خانه و تدبیرگران منزل شناخته می‌شوند. در فلسفه و حکمت دینی، یکی از مسائلی که مطرح می‌شود این است که پیش از تدبیر شهرها و کشورهای بزرگ، تدبیر منزل باید صورت گیرد. تدبیر منزل یکی از مهارت‌ها و پایه‌های مدیریت است که زنان با آن آشنا هستند. این توانایی از تدبیر برای فرزندان و خانه آغاز می‌شود و به تدریج می‌تواند در حوزه‌های مختلف جامعه از جمله مدارس، دانشگاه‌ها، مراکز بهداشتی، و وزارت خانه‌ها بسط یابد. به عبارت دیگر، زنان با همین توانمندی‌های درونی خود می‌توانند در عرصه‌های کلان جامعه ایفای نقش کنند. البته تجربه، بخشی از علم است و چون در بسیاری از نهادها مردان بیشتر حضور دارند، به دلیل تجربیات بیشتری که به دست آورده‌اند، این مسئله به دلیل شرایط اجتماعی و طبیعت به وجود آمده است. مسئولیت‌های تربیتی زنان از دوران بارداری تا شیردهی و تربیت فرزند، بخش زیادی از زمان و فرصت‌های آنان را به خود اختصاص می‌دهد. این

افزایش حضور اجتماعی

ابتدا باید بگویم که حضور زنان به صورت فعال و چشمگیر در اجتماع مستقیماً با انقلاب اسلامی مرتبط است و شرایطی که انقلاب برای زنان فراهم کرد، موجب شد که آنان در عرصه‌های مختلف پیشرفت کنند. اگر وضعیت زنان قبل از انقلاب را مقایسه کنید، خواهید دید که تفاوت‌های چشمگیری در آموزش، بهداشت، سلامت و وضعیت اجتماعی آن‌ها با دوران بعد از انقلاب وجود دارد. در قبل از انقلاب، زنان از بسیاری از حقوق اجتماعی و فرصت‌ها محروم بودند. اما پس از انقلاب اسلامی، زمینه‌ها برای پیشرفت زنان در حوزه‌های مختلف به‌شکلی چشمگیر فراهم شد. مثال واضح این تفاوت‌ها در افزایش سطح سواد زنان است. تعداد زنان باسواد و میزان مشارکت آن‌ها در اجتماع، به ویژه در عرصه‌های مدیریتی و اجرایی، به‌طور بی‌سابقه‌ای افزایش یافت. وضعیت سلامت زنان و مادران نیز بهبود یافته و سن امید به زندگی در میان زنان بالا رفت. این تغییرات نتیجه پیشرفت‌هایی است که انقلاب اسلامی در بخش‌های مختلف بهداشت، سلامت و سبک زندگی برای زنان ایجاد کرد. در دوران انقلاب، زنان نقشی اساسی و بی‌بدیل در تظاهرات و اعتراضات داشتند. در آن دوران، حتی خود من نیز گاهی در تریبون بودم که آیا این شیوه فعالیت درست است یا نه. اما پس از مدتی، پیام امام خمینی^(ره) منتشر شد که تأکید می‌کرد زنان باید در کنار مردان در این مبارزات و مقابله با ظلم مشارکت کنند. امام^(ره) فرموده بودند که زنان در انقلاب و در جهاد و مبارزه با ظلم، حتی مقدم بر مردان هستند و این جمله یکی از ارکان اساسی تفکر انقلاب اسلامی در باره زنان است. امام نه تنها در عرصه مبارزه با ظلم، بلکه در عرصه اجتماعی و مدیریتی نیز نقش زنان را بسیار پررنگ و ضروری می‌دانستند. ایشان همچنین در مسائل مختلف اجتماعی، از جمله اداره کشور، مشارکت زنان را امری ضروری قلمداد می‌کردند. امام خمینی^(ره) به‌عنوان یک مشوق بزرگ در مشارکت زنان در جامعه نقش آفرینی کردند و این راهکار در دوران رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای نیز به خوبی مشاهده می‌شود. رهبر معظم انقلاب نیز همواره بر حضور فعال زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی و مدیریتی تأکید کرده‌اند. نمونه اخیر آن تأکید رهبر معظم انقلاب بر اینکه در بسیاری از مسائل زنانه که مردها تشخیص خوب و درستی ندارند، خانم‌ها باید از مجتهدان زن تقلید کنند.

موفقیت‌های چشمگیر در ورزش

در عرصه‌های مختلف اجتماعی، یکی از حوزه‌هایی که در آن زنان ایران پیشرفت بسیاری داشتند، ورزش بود. بعد از انقلاب اسلامی، به ویژه با توجه به حمایت‌های رهبری، شرایط برای حضور زنان در ورزش کشور بسیار بهبود یافت. در ایران، با تلاش‌های صورت گرفته و برنامه‌ریزی‌های مناسب،

زنان امروز آماده پذیرش مسئولیت های مهم

سکینه سادات پاد به عنوان یک زن حقوق دان معتقد است هرکسی بگوید زنان آمادگی انجام مسئولیت مهم ندارند

درواقع همه خدمات جمهوری اسلامی در راستای رشد و ارتقای زنان را انکار می کند

سکینه سادات پاد از زنان فعال حقوقی مشهد است که در دولت سیزدهم با نگرش ویژه رئیس جمهور شهید به حوزه اجرای قوانین به ویژه در زمینه زنان، دستگیری رئیس جمهور در پیگیری حقوق و آزادی های اجتماعی را بر عهده داشت.

وضعیت حکمرانی بهره مند شوند از این ظرفیت بهره کافی برده نشده است، اکنون فصل میوه چینی انقلاب از محصول خود در حوزه زنان است، هیچ مانع قانونی و شرعی هم وجود ندارد، زنان اکنون حتی به رشد و آمادگی پذیرش مسئولیت های مهم مثل عضویت بین دوازده نفر فقیه و حقوقدان شورای نگهبان، عضویت در مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیر ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران، رئیس مجلس، رئیس مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، وزیر دروزارتخانه های مهمی چون آموزش و پرورش، علوم، بهداشت و ارشاد دارند، هرکسی بگوید زنان آمادگی ندارند در واقع همه خدمات جمهوری اسلامی در راستای رشد و ارتقای زنان در حوزه حقوق بنیادینی نظیر آموزش و سواد را انکار می کند و باوری به شایسته گزینی و شایسته سالاری ندارد.

این تأثیرات برای شخص شمایلر حوزه حقوقی چه فرصت هایی را فراهم کرده است؟ لطفاً به صورت مصداقی بفرمایید

بالاخره من هم در بستر سالمی که انقلاب اسلامی برای تحصیل فراهم کرده درس خواندم. البته بستری که محدودیت جنسیتی نداشت و من در یک رقابت دانشگاه رفتم، مثل خیلی از دختران سرزمینم و بعد هم از فرصت رقابتی برای دستیابی به شغل متناسب با تحصیلم در حرفه وکالت به فضل الهی و تلاش خودم وکیل شدم. البته که شهید ریسی خلاف مرسوم خرق عادت کردند و به یک وکیل خانم بی انتساب به سیاسیون فرصت حضور تخصصی در یک جایگاه تقریباً حاکمیتی دادند. آقای دکتر شهید ریسی شجاعت کردند، ملاک انتخاب من را بر اساس تخصص و حریت فکری و مستقل بودن قرار دادند، البته هم خودشان اذیت شدند و هم من خون دل خوردم. شهید ریسی فرصتی را به من به نمایندگی از یک تفکر داد، فرصت کوتاه و مسیر سخت البته که اکنون به درستی می توانیم آسیب شناسی جدی ارائه بدهیم و این در واقع مهم ترین نتیجه این فرصت است.

و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند. در دو اصل بالا، مقنن اساسی در مقام بیان مبانی و رویکرد و شناسایی حق ها بوده است و برای زدودن هر شبهه ای، یک اصل زنانه را می آورد.

اصل بیست و یکم می گوید: دولت موظف است حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین کند و امور زیر را انجام دهد:

۱. ایجاد زمینه های مساعد برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی او.
۲. حمایت مادران، به ویژه در دوران بارداری و حضانت فرزند و حمایت از کودکان بی سرپرست.
۳. ایجاد دادگاه صالح برای حفظ کیان و بقای خانواده.
۴. ایجاد بیمه خاص بیوگان و زنان سالخورده و بی سرپرست.
۵. اعطای قیومت فرزندان به مادران شایسته در جهت غبطه آن ها در صورت نبودن ولی شرعی.

حالا می خواهم با هم برویم سراغ مقدمه قانون اساسی که اعتقاد دارد: زنان به دلیل ستم بیشتری که تاکنون از نظام طاغوتی متحمل شده اند، استیفای حقوق آنان بیشتر خواهد بود.

در باره ارتقای قابل تحسین شاخص سواد که کمی و کیفی قابلیت اثبات دارد آیا در باره بانوان اصل بیستم محقق شده است یا نه؟ پاسخ شفاف این است که قانون اساسی به درستی اجرا نشده است، به عبارتی ظرفیت های قانونی و محمل های رشد در همه عرصه هایی که شما در سؤالتان مطرح کردید در آغاز بین روزها و ماه های انقلاب اسلامی فراهم شد. معتقدم زنان در بستر انقلاب اسلامی رشد قابل تحسینی از جهت فردی کردند و سال هاست که توانایی و قابلیت حضور در عرصه های مهم سیاسی، اجتماعی، فرهنگی را دارند، لیکن به فراخور این توانایی که هم حق زنان است و هم حق جامعه که از شایستگی و ظرفیت آن ها برای بهبود

به نظر شما انقلاب اسلامی تا چه اندازه باعث رشد و شکوفایی زنان در عرصه های مختلف شده است؟

نرخ رشد شاخص های مختلف، که مهم ترینشان سواد و دانایی است و هم توانایی می آورد و هم ضروری است، پس از انقلاب اسلامی در قیاس با قبل از آن حقیقتاً خیره کننده است. ۶۰ درصد دانشجویان دانشگاه دختر هستند که این عدد صرفاً بزرگ نیست، بلکه یک رویکرد است. بنابراین، باید بر اساس این عدد و شایسته گزینی که نسبت بسیار نزدیکی با آن دارد، از رشد حضور زنان در عرصه های مختلف سخن گفت. مایلم دروازه ورود به بحث و گفت و گو، قانون اساسی باشد. اصل نوزدهم که خود مطلع ورود به فصل سوم قانون اساسی، یعنی فصل ملت است، با استفاده از کلمه «مردم ایران» هرگونه نگاه تبعیض آمیز ناظر به جنسیت را نفی می کند و می گوید: «مردم ایران از هر قوم و قبیله ای که باشند، از حقوق مساوی برخوردارند و رنگ، نژاد، زبان و مانند این ها سبب امتیاز نخواهد شد.»

و متعاقباً در اصل بیستم، تصریح معنا و مفهوم می شود و خط بطلانی بر نگاه های مادون انقلاب

اسلامی که زن را پستونشین می خواهد، کشیده می شود. این اصل می گوید: همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند

کارشناسانه

حجت الاسلام نهانودی، رئیس مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی:

فرصت سازی برای نقش آفرینی

سپهر رسانه ای غرب برویم که به زنان با جسم و نمای ظاهری و زیبایی ابزاری و کالایی نگاه می شود. در نظام اسلامی مای توانیم از زن به عنوان الگو و عامل اصلی جهت تربیت نسل، ایفای نقش عقیقانه در برش اخلاق مدار و عقلانیت به دنیا تعبیر کنیم. مادیرگ صرفاً توصیه به نقش آفرینی زن نداریم بلکه ما در حال گزارش از عملکرد میدانی زنان هستیم و این حضور را باید حضوری موفق تعریف کرد. زنان در حوزه های سیاست گذاری، خط مشی گذاری، برنامه ریزی، عاطفی - احساسی و تربیتی - فرهنگی نقش خود را به درستی ایفا و ثابت کردند عفت گرایی را در جامعه می توان با اندیشه موفق جلوه داد و الگوگیری کرد. به اعتقاد من مادر این بخش ها هم ظرفیت داریم و هم کارنامه ای داریم که می توانیم آن را معرفی کنیم و تاریخ و صدر اسلام نیز حضور مؤثر بانوان مؤمنه را در کنار وظیفه بزرگ تربیت نسلی و محوری خانواده نشان داده که در ساحت حکمرانی پر قدرت ترین تأثیر را در منابع انسانی و تربیت نسلی باید ایفا کنند.

نقش رسانه های زنان از صدر اسلام تا امروز

در گزارش هیئت اعرامی مسلمانان به حبشه که با مدیریت جعفر بن ابیطالب برادر بزرگوار امیرالمؤمنین^(ع) به دستور پیامبر^(ص) اتفاق افتاد، مشاهده می کنیم اسلمه در این هیئت حضور داشته و نقش انعکاس خبری را ایشان انجام داده است. همچنین در بیعت عقبه با بیعت بانوان در غدیر خم شاهد حضور زنانی چون فضا و اسماء بنت عمیس بودیم تا این واقعه را مخابره کنند. شخصیت های بزرگی مانند حضرت صدیقه طاهره^(س)، حضرت زینب^(س) و حضرت معصومه^(س) و نشان دهنده افق پیشرو و والای نظام اسلامی و انقلابی در تأثیر گذاری ذیل امر ولایت است. در کتاب منتخب الاثر حدیثی از امام باقر^(ع) آمده است که در میان اصحاب خاص امام زمان^(ع) به حضور پنجاه زن تصریح دارد یعنی از آن ۳۱۳ نفر پنجاه شخصیت محوری زن هستند. به تعبیر رهبر معظم انقلاب الگوی سوم زن مسلمان انقلابی با رعایت حفظ کلیه قواعد و قوانین شرعی و حفظ حریم زن و مرد می تواند در ابعاد مختلفی همانند ارائه فکر و برنامه های عمیق راهبردی به حضور نسبی در عرصه های داخلی و بین المللی به عنوان فعالان رسانه نه آن گونه که تبرج زن غربی است، می تواند نقش دقیقی را برای زنان تعریف کند. برخی از تهیه کنندگان سینمای ما آثار عمیق و اصیلی در دوران بعد از انقلاب خلق و به فکر و فرهنگ جامعه تقدیم کردند. آن ها الگوهای دقیقی را اقتباس و با زبان و ادبیات رسانه ای منعکس و معرفی کردند.

امروز زن مسلمان انقلابی ایرانی با برخورداری از سواد رسانه ای، تصویری، توان ایجاد تحولات بزرگی را در کشور و بخش های منطقه ای و بین المللی دارد. علی رغم فشار های اقتصادی، زن مؤمن و مسلمان انقلابی در رسیدگی به وضعیت کشور لبنان و غزه با اهدای طلاها و جواهرات خود حماسه شگرفی را آفریدند. این امور در بخش های مختلف قابل گسترش است و اهداف و توانمندی های بزرگی را ایجاد می کند.

هر زمان که ما بر اساس مبانی دینی و شریعت خود از ظرفیت زنان استفاده کردیم و نقش مؤثری را از آن ها خواستیم، کار به درستی اتفاق افتاده و هنگامی که به سمت الگو برداری و گرت برداری از نظام رسانه ای غربی رفتیم دچار آسیب شدیم و مخرب ترین اتفاقات در آنجا رخ داد. اولین اثر آن علیه خود جامعه زنان بوده و سبب ایجاد فضای منحرف و انحطاطی شده است. ما باید با فرهنگ اصیل انقلابی، ایرانی، اسلامی و شیعی خود این بستر را فراهم کنیم و آن الگوی صحیح و مدل تراز یک زن مسلمان را در بخش های مختلف نظام ارتباطات رسانه ای خود نه برای داخل بلکه برای دنیای امروز مخابره کنیم.

آمنه مستقیمه زمانی که از بانوان صحبت می کنیم باید برگرفته از نقش و مسئولیت های آن ها در حوزه های فردی و اجتماعی باشد کما اینکه مردان را نیز باید بر اساس نقش های آن ها در دو گانه زوجیت زن و مرد در دیدگاه و فلسفه اسلامی و دینی مورد توجه قرار داد و عدالت پایگی جایگاه زن و مرد را هم بر اساس همین امر می توان تعریف و تفسیر کرد. بنابراین از منظر پایگاه عدالت به نقش های این دو جنس باید پرداخت. ما به صورت مستقیم مسئولیت تربیت نسلی، تحکیم بنیان خانواده، سلامت روحی و روانی جامعه را دنبال می کنیم لذا از ابتدای پیروزی انقلاب نقش تربیتی، ایجاد فضای سالم، رسیدگی به مسائل روح و روان خانواده و تحکیم بنیان خانواده همواره مطرح بوده است. هم در پیروزی انقلاب هم در تداوم انقلاب در دوره ایثار و مقاومت نقش زنان بسیار پررنگ بوده و هیچ مانعی برای حضور زنان در بخش های مختلف نظیر نظامات اقتصادی، اجتماعی، علمی، فرهنگی تربیتی، آموزشی و ارتباطات و رسانه وجود نداشته و بلکه زمینه این حضور فراهم نیز شده است. برخی تصور می کردند پس از پیروزی انقلاب برای حضور زنان موانعی ایجاد خواهد شد، اگر چه مذاق شارع و روح شریعت به دلیل اهمیت جایگاه زن و نقش آفرینی تربیت نسلی به سمت پاسداشت و جلوگیری از آسیب های روحی روانی برای زنان در بستر اجتماع است و توصیه های موکد و افق های فقهی دقیقی ذکر شده که نقش مترقی نظام ولایت فقیه را برای دنیای امروز معرفی می کند، اما متأسفانه ما نتوانستیم این مباحث و منابع را با رویکرد اغنایی به جامعه مخاطب خود عرضه کنیم.

ابزار اتصال و ارتباط در حکمرانی رسانه ها

واقعیت قضیه این است که زنان با توجه به رویکردی که می توان در حکمرانی فرهنگی بر عهده آن ها گذاشت که نقش مؤثری را در جایگاه تربیت نسلی می توانند ایجاد و خیلی از آسیب های اجتماعی را مدیریت و هدایت کنند، ابزار اتصال و ارتباط در این حکمرانی رسانه ها هستند. رسانه ها به معنای عام خود ظرفیت اقناع اجتماعی، جامعه پذیر کردن فرهنگی و اخلاقی جامعه را بر عهده دارند. معتقدم در حکمرانی فرهنگی در برش سیاست گذاری و نیز در برش قانون گذاری جهت تنظیم گری قواعد و مسائلی که در رسانه ها بسیار مهم است، همان نقش تأثیر گذار در خانواده را می توانیم با برنامه ریزی و سیاست گذاری در افق ذهنی و دیدگاه زنان در برش های مختلف از آن استفاده کنیم.

حضور اثرگذار در فضای رسانه

اگر چه امروز در جایگاه قانون گذاری مثل مجلس شورای اسلامی فراکسیون زنان را داریم و در بخش های مختلف سیاست گذاری شاهد حضور مؤثر زنان هستیم اما اگر بخواهیم برای آن ها در رسانه تفکیک نقش کنیم، بانوان بعد از انقلاب در فعالیت های رسانه ای حضور مؤثری داشتند، در برنامه سازی ها شاهد حضور کارگردان ها، تهیه کنندگان، مجریان، بازیگران موفق بوده ایم، در بخش های شغلی رسانه همانند تصویر برداری، صدا برداری و از این دست مسائل فوق العاده حضور زنان مفید و مؤثر بوده است اما به اعتقاد من ما این نقش را کم رنگ در عرصه های سیاست گذاری، برنامه ریزی و خط مشی گذاری در رسانه های خود به زنان داده ایم.

افق اندیشه زنان در فعالیت های بین المللی رسانه ای

همچنین در عرصه های بین المللی سپهر رسانه نه تنها حضور فیزیکی بلکه افق اندیشه آنان را شاهد هستیم به این معنا که زمانی که به بسیاری از زنان الگوی زن اسلامی و انقلابی را معرفی می کنند با حفظ حریم زن و تحولات مورد نیاز آن را به خود نزدیک می بینند، بنابراین ماصر فانیاید به گرت برداری از

آیا انقلاب بستر شدن زنان در حوزه های حقوقی را فراهم کرده است؟

بله، انقلاب اسلامی فرصت را فراهم کرد، اتفاقاً با یک نگاه مترقی و نو. معتقدم برگ برنده نظام هم همین نگاه بوده. لیکن رشد و شش مند، دقیق و عالمانه ای نیست. ۶۰ درصد دانشگاه ها دخترند اما پلنی برای بعدش نیست.

با توجه به جایگاه حقوقی که داشتید چه تلاش هایی برای بهبود شرایط زنان انجام داده اید؟

من متولی امور زنان نبودم دستیار رئیس جمهور در پیگیری حقوق و آزادی های اجتماعی بودم. در اولین قدم تلاش کردم به کمک همکاران متخصص مسئله های اساسی را شناسایی کنیم و دقیقاً مبتنی بر قانون اساسی و در چارچوب آن پیشنهادهایی در قالب طرح و بسته های سیاستی و حمایتی، تهیه گزارش واقعی از کف جامعه و پیگیری حقوق تضییع شده بانوان تنها بخشی از کارمان بود. البته من نه ساختار داشتم، نه بودجه، نه امکان بهره مندی از نیروی کافی. بخشی از کار ما تجربه سخت یک غیر آقا زاده در ساختار با درایت یک رئیس جمهور مردمی و شجاع خودش یک مدل حکمرانی انقلابی بود. بنابراین، همه مرارت های طاقت فرسا را صبورانه تحمل کردیم تا این گفتمان بماند و نشان دهیم انقلاب اسلامی علائم جدی حیاتی در این حوزه دارد.

چه اقدام خاصی برای حل مسائل زنان انجام داده اید؟

بخشی از ما موریم پیگیری حقوق مادی و معنوی زنان بود، نگاه دقیق به حوزه زنان مستلزم این است خود آنان در کلان تصمیم گیری ها و تصمیم سازی ها باشند. باور مندی به رشدی که زنان در بستر انقلاب اسلامی کردند باید در ذهن مردان به ویژه مسئولان اگر نیست، هست شود. مسئله ها در طیف های مختلف متفاوت است ما به حلاء های طیفی از باب پیگیری ورود داشتیم و پیشنهادهایی تقدیم رئیس جمهور شهید می کردیم، به ویژه در حوزه آسیب های اجتماعی که در بعضی آسیب هارنگ و شکل زنانه گرفته جدی و علمی ورود کردیم. مباحث مربوط به حق مادری برای مادران شاغل، پیشنهادها و بسته های سیاستی حمایتی در باره مادران دارای فرزند خاص، تلاش برای ایجاد واقعی شورای فقهی زنان و تهیه طرح مطالعاتی آن که اتفاقاً خیلی از مسئله ها و حلشان ربط مستقیم با آن دارد. آسیب شناسی مختصری در باره حضور زنان در ساختارها، حتی طرح های ایجابی در مقوله حجاب و پوشش، در راستای هویت بخشی زن ایرانی، همکاری با بنیاد بین المللی امام رضا^(ع) در باره نقش تمدنی مادران ائمه^(ع) که واقعات ترازن مسلمان هستند، تلاش برای حضور زنان در جمع شش نفر حقوقدان شورای نگهبان و حضور در پژوهشکده شورای نگهبان که معتقدم یک اقدام مهم و ضروری برای فهم دقیق مسئله های حوزه زنان است و بالاخره کنار زنان بودن هر جایی که محدودیتی بی قاعده تهدیدشان می کرد با همه مشکلاتی که بود، در باره شان حرف زدیم.

امیدوارم حاصل این گفت و گو امید برای زنان فرهیخته، تأمل و توجه برای مسئولان و اعتماد به ظرفیت عظیم جامعه زنان نخبه برای در دست گرفتن امور بر حسب شاخص شایستگی باشد.

مدیر مکتب نرجس (س) از حضور زنان در قلب تحولات انقلاب اسلامی می گوید

زنانی که از سایه به میدان آمدند

مریم احمدی از جمله زنانی است که انقلاب اسلامی را نه تنها به عنوان یک نقطه عطف تاریخی، بلکه به عنوان فرصتی برای شکوفایی نقش زنان در جامعه اسلامی می بیند. منور سادات شایسته خو، از روزهایی می گوید که به عنوان یک نوجوان، حتی در سخت ترین شرایط، همراه خانواده اش در تظاهرات و فعالیت های انقلابی شرکت می کرد و می آموخت که زن مسلمان، نقشی فراتر از خانه داری دارد. آنچه در ادامه می خوانید شرحی است از مسیر تحول زنان از سایه به نور؛ از سکوه های سکوت به میدان های انقلاب اسلامی.

تلخ و شیرین انقلاب، از تظاهرات تا دستگیری ها

یادآوری روزهای انقلاب اسلامی برای من بیشتر به دوران کودکی و اوایل نوجوانی ام برمی گردد. زمانی که انقلاب اسلامی به پیروزی رسید، من تنها ۱۰ سال داشتم. اما آنچه که در آن سال ها به یاد دارم، نه تنها به عنوان یک کودک که هیجان زده وارد دنیای جدیدی می شد، بلکه به عنوان کسی است که در میان تلاطمات سیاسی و اجتماعی آن روزها، خانواده ام را می دیدم که درگیر حرکت های انقلابی بودند. یاد دارم که هر روز به همراه خانواده در تظاهرات راهپیمایی ها شرکت می کردیم. حتی در روزهایی که سر بازان شاه در خیابان ها حضور داشتند و فشارهای امنیتی بیشتر می شد، همچنان به راه خود ادامه می دادیم.

مکتب نرجس (س) و تعطیلی مدرسه توسط ساواک

قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، روزهای کودکی ام در مکتب نرجس (س) سپری می شد. سال ۱۳۵۴ که وارد کلاس اول ابتدایی شدم، به مدرسه ای به نام آیین روشن رفتم. این مدرسه که زیر نظر مکتب نرجس اداره می شد، جایی بود پر از محبت و یادگیری. اما پس از چند ماه، ساواک مدرسه را تعطیل کرد و مجبور شدم تحصیل در آنجا را نیمه تمام بگذارم. این اتفاق ضربه ای بزرگ بود و آرزوهایم را به یک باره متوقف کرد. با این حال، این جدایی نتوانست عشق و ارادت مرا از آن فضا بگیرد. خانواده ام همچنان در مراسم مذهبی و سخنرانی های مکتب شرکت می کردند و این فعالیت ها به بخشی از زندگی روزمره مان تبدیل شده بود. هر بار که در آن جمع های معنوی حاضر می شدم، احساس می کردم که نه تنها از درس و دانش مکتب دور نشده ام، بلکه بیشتر از همیشه به آن پیوند خورده ام. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در ایام جنگ تحمیلی، به خوبی یاد دارم که همراه خانواده در مراسم مذهبی و تشییع پیکرهای پاک شهدا شرکت می کردیم. خانواده ام همیشه خود را مقید به این فعالیت های معنوی می دانستند و حضور در این مراسم بخشی از زندگی روزمره مان شده بود. در آن روزها، با وجود تمام سختی هایی که داشتیم، همدلی و یاری رساندن به دیگران همیشه از ویژگی های بارز خانواده ام بود و این روحیه خدمت به خلق، همچون درختی تنومند در دل های ما ریشه دوانده بود. خاطرات کودکی و نوجوانی ام که در دل انقلاب و دوران جنگ تحمیلی گذشت، هنوز در ذهنم زنده است. اگر چه در آن زمان سن و سالی نداشتم که تأثیر مستقیمی در تحولات سیاسی بگذارم اما همیشه در کنار خانواده، در راهپیمایی ها و مراسم مذهبی حضور داشتم و احساس می کردم که جزئی از این حرکت بزرگ الهی و تحول عظیم در کشورم هستم.

لحظات پر هیجان و مسئولیت های کوچک در انقلاب

از خاطراتی که هنوز هم در ذهنم زنده است، پخش اعلامیه های انقلابی توسط پدرم است. پدرم گاهی شب ها به همراه دوستانش به خانه می آمدند تا اعلامیه ها را دریافت کنند و سپس آن ها را توزیع کنند. این اعلامیه ها در زیر زمین خانه پنهان می شد و ما باید آن ها را به طور مخفیانه نگهداری می کردیم. آن لحظات پر از هیجان بود و احساس مسئولیت و مشارکت در رویدادهای بزرگ کشور را در دل من می نشاند. هرگز فراموش نمی کنم که حتی در سخت ترین شرایط، عشق به ایران و آرمان های انقلاب اسلامی باعث شد تا همه با هم پیش رویم، حتی اگر آن لحظات پر از ترس و دلهره بود. آن رویدادها، نه تنها

برای من، بلکه برای تمام مردم این سرزمین حیاتی و سرنوشت ساز بود. آن روزها، حتی با کودکی ام، حس می کردم که در میان تحولی بزرگ و تاریخی قرار گرفته ایم که تأثیر آن بر زندگی همه مان غیر قابل انکار است.

مسیر ادامه دار انقلاب در زندگی شخصی و حرفه ای

بعد از ازدواج، زندگی ام به طور جدی در مسیر انقلاب ادامه یافت. من وارد حوزه علمیه شدم و در کنار مسئولیت های خانوادگی ام، همچنان به فعالیت های سیاسی و انقلابی توجه داشتم. از همان زمان که به سن قانونی برای شرکت در انتخابات رسیدم، در تمامی انتخابات ها حضور داشتم. برای من، مشارکت در این عرصه ها نه تنها یک وظیفه، بلکه بخشی از مسیر انقلابی بود که از دوران کودکی در آن پرورش یافته بودم. در این دوران، همسرم که خود در دانشگاه رضوی مشغول تحصیل و طلبگی بود، هم زمان با فعالیت های علمی اش در برنامه های انقلابی و جبهه های سیاسی نیز فعال بود. این دوران نه تنها دوران تحولی برای کشور بود، بلکه برای ما فراخوانی برای حضور پررنگ تر در همه عرصه ها و ایفای مسئولیت های مان در برابر انقلاب و مردم بود. احساس می کردیم که به عنوان افرادی که در قلب تحولات سیاسی و اجتماعی کشور قرار داریم، مسئولیت داریم و باید نقشمان را در هر شرایطی ایفا کنیم. زمانی که باردار بودم و اولین فرزندم را در دل می پروراند، همسرم در جبهه حضور داشت. آن روزها، پادگان حمیدیه به تصرف درآمده بود و پس از آن، عملیات مرصاد علیه منافقین انجام شد. شرایط برای ما بسیار سخت و پرچالش بود اما همسرم با تمام قدرت و ایمان به جبهه رفت تا در قلب میدان جنگ از میهن و آرمان های انقلاب دفاع کند. در حالی که من در انتظار فرزند اولم بودم، دلم پر از نگرانی و اضطراب بود اما از سوی دیگر احساس مسئولیت شدیدی نسبت به وضعیت اطرافمان و آینده ای که در پیش بود، در قلبم می جوشید. در این دوران سخت، همدلی و همراهی همسرم نه تنها یک تعهد خانوادگی بود، بلکه یک پایبندی عمیق به انقلاب و آرمان هایی بود که برای آن ها فداکاری کرده بودیم. می دانستیم که باید در کنار یکدیگر و با تمام وجود برای پیروزی انقلاب اسلامی تلاش کنیم، چه در میدان جنگ و چه در خانه.

دین و انقلاب اسلامی؛ احیای هویت اسلامی در جامعه

انقلاب اسلامی ایران که در سال ۱۳۵۷ به پیروزی رسید، نه تنها تحولی عمیق در تاریخ سیاسی ایران ایجاد کرد، بلکه تأثیرات بنیادینی در حوزه دین و مذهب، به ویژه در جهان تشیع، بر جای گذاشت. این تأثیرات به قدری عمیق و گسترده بود که می توان آن را یکی از مهم ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی دانست. انقلاب اسلامی نه تنها دین را احیا کرد، بلکه توانست در گستره ای وسیع تر، اصول و دستورات دین را از سطح فردی به سطح اجتماعی گسترش دهد. پیش از انقلاب، بسیاری از دینداران با دقت و تعهد به جنبه های فردی دین، همچون نماز، روزه، حج و برخی از دیگر عبادات پرداخته بودند، ولی دین در قالب اجتماعی آن به نوعی نادیده گرفته می شد. در این فضا، امام خمینی (رحمت الله علیه) با بصیرت و تدبیر خود، مفهومی جدید از دین را به مردم معرفی کردند که در آن دین نه تنها در حیطه فردی، بلکه به عنوان یک نیروی اجتماعی و سیاسی نیز ظهور پیدا می کرد. امام (س) با تبیین و اجرای این نگاه، دین را از قالب سنتی خود

خارج کرده و آن را به عنوان یک حرکت اجتماعی و انقلابی در برابر ظلم و فساد معرفی نمود. دین، به ویژه در قالب اسلام ناب، به عنوان هویت و اساس انقلاب اسلامی شناخته شد. انقلاب نه تنها در ایران، بلکه در بسیاری از کشورهای اسلامی دیگر نیز باعث بازگشت به هویت اسلامی و تقویت آن شد. شعارهای انقلاب نظیر استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی و اسلام ناب، برای مردم نه تنها یک پیام سیاسی بلکه فراخوانی به بازگشت به ارزش های دینی و هویتی بود که موجب شد مسلمانان در سراسر جهان به دین خود افتخار کنند و احساس عزت و اقتدار نمایند. این احساس افتخار به دین و به ویژه به اسلام ناب، موجب شد تابستانی از ملت ها از سیاست های سکولار فاصله گرفته و به طور جدی به فکر احیای اصول اسلامی در ساختارهای اجتماعی و سیاسی خود بیفتند.

انقلاب اسلامی، یک انقلاب فکری و فرهنگی

از دیگر تأثیرات برجسته انقلاب اسلامی در حوزه دین، ترویج تفکر اسلامی در زمینه های مختلف علمی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی بود. انقلاب اسلامی به معنای واقعی کلمه یک انقلاب فکری و فرهنگی بود که در آن، اسلام به عنوان یک تفکر جامع و منسجم در تمام عرصه های زندگی انسان مطرح شد. به ویژه در حوزه سیاست، انقلاب اسلامی بر دگرگونی های عمیقی در نگاه مردم به مسائل سیاسی و نظام حکومتی تأثیر گذاشت. جمهوری اسلامی ایران که بر اساس اصول اسلامی بنا شد، یک نمونه زنده از پیوند دین و سیاست است. در جمهوری اسلامی، دیانت و سیاست به هیچ عنوان از یکدیگر جدا نبوده و این دو به صورت کاملاً یکپارچه در هم تنیده اند. این امر نه تنها در ایران، بلکه در سطح جهانی، نگاه ها را به طور کامل تغییر داد و باعث شد تا تفکر اسلامی در عرصه های سیاسی و حکومتی به یکی از مهم ترین جریان ها تبدیل شود. مهم ترین تأثیر انقلاب اسلامی بر دین، احیای نقش زنان در اسلام بود. انقلاب اسلامی نه تنها به حقوق زنان توجه ویژه ای داشت، بلکه زنان را از ظلم و نابرابری های تاریخی که بر آن ها تحمیل شده بود، رهایی بخشید و جایگاه واقعی آنان را در جامعه اسلامی به تصویر کشید. امام خمینی (س) با تأکید بر اینکه زن، بسان قرآن انسان ساز است، نقش زنان را در تربیت نسل های آینده و اصلاح جامعه انقلابی بسیار حیاتی دانستند. انقلاب اسلامی در واقع نشان داد که زنان می توانند در تمامی عرصه های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و حتی اقتصادی نقشی فعال و مؤثر ایفا کنند. زنان مسلمان ایران با حضور گسترده در راهپیمایی ها، فعالیت های اجتماعی و فرهنگی، به نمایش گذاشتند که انقلاب اسلامی نه تنها حقوق آنان را احیا کرده است، بلکه آن ها را به عنوان نیروهای پیشرو در جامعه اسلامی به میدان آورده است.

تربیت کننده نسل ها، از انقلاب اسلامی تا اکنون

جاناینگار شاهنشاهی را در هم فرو رخت. «خاطره ای که خواندید، تنها بخشی از زندگی پرفراز و نشیب خانم سعیده صدیق زاده است. بانوی انقلابی که جنگ را با تمام وجودش درک کرده است. فعالیت های انقلابی اش را از پیش از پیروزی انقلاب شروع کرد و تا سال ها بعد از بازنشستگی و حتی همین حالا نیز ادامه داد. هر سمت زندگی پر پیچ و خم خانم صدیق زاده را که بگیری، آخرش می رسی به مادر مرحوم ایشان، «خانم منصوره مقدسیان». پس بهتر است برای شنیدن قصه زندگی اش از کودکی شروع کنیم.

ایستاده بودم، صحنه ای عجیب را دیدم. مردم عادی، اسلحه در دست و خشاب فشنگ ها آویخته بر سینه شان، در خیابان ها رژه می رفتند. یک سری هم کوکتل مولوتوف می ساختند و آماده مبارزه می شدند. در طرفی دیگر، تانک ها به دست مردم افتاده بود. آنجا بود که فهمیدم یادگان ها را گرفته اند. چند ساعتی گذشت تا بالاخره از رادیو خبر پیروزی انقلاب اسلامی اعلام شد. صدایش را خوب به خاطر دارم. توجه توجه توجه بسم... الرحمن الرحیم. این صدای انقلاب اسلامی ایران است. ملت غیور و شرافتمند و مسلمان ایران، شکر خدای را که به ما منت نهاد و رژی

اله ضمیری «روز قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، درست در ۲۱ بهمن ماه ۱۳۵۷، در راهپیمایی به مردم اعلام شد به خیابان ها بیایند. قرار شد حکومت نظامی شکسته شود. فردای آن روز به خاطر تب و لرز بسرم به بیمارستان شهدای تجریش رفتم. بسرم آنجا بستری شد و من شروع به کمک رسانی کردم. شرایط آن روز و روزگار برایم بی سابقه بود. تعداد مجروحان بالا بود و هنوز بیمار از اتاق عمل خارج نشده، و مجروح بعدی را می فرستادند داخل اتاق عمل. در همین اوضاع و احوال آشفته، در حالی که در تراس بیمارستان

خانم طاهایی بودند. ما هر روز و هر هفته در خدمت ایشان بودیم و از زهنمودهایشان استفاده می کردیم. این «ما» که می گویم می شود گروهی از دانشجویان هم فکر که با شرایط آشفته آن روز و شب ها، با ترس و وحشت به جلسات آقای خامنه ای، آقای هاشمی نژاد و دکتر شریعتی می رفتیم. به یاد دارم با همین گروه و با همراهی مادر برای تقویت روحیه انقلابی بچه ها در مدارس مشهد حاضر می شدیم که البته ساواک جلوگیری را گرفت.

«من هیچ وقت خودم را در جایگاه مادر نمی دیدم اما تأثیرات ایشان در من کامل جریان داشت. حتم دارم همان شیوه تربیتی و اثرات دیدگاه مادر بود که من را به همراه دوستانم، حوالی سال ۵۳ به جلسات سخنرانی رهبر معظم انقلاب در خیابان دانش، مسجد امام حسن (ع) می کشاند. البته یکی دیگر از افراد تأثیرگذار برای من در مسیر انقلاب اسلامی و آرمان هایش،

صبر، فروتنی، سماجت و مبارزه

«بعد از انقلاب به تشویق همسر و احساس وظیفه برای خدمت به انقلاب در خودم، به همراه دو خواهرم به مدارس رقتیم و انقلاب اسلامی را به مدارس کشانیدیم. شروع به کار ما به نیت حقوق یا استخدام نبود، ما وظیفه خود می دانستیم که برای محافظت از انقلاب اسلامی تلاش کنیم. سمت مادر مدارس، مربی قرآن یا تربیتی... بود. من سعی کردم همان شیوه تربیتی مادر را پیش بگیرم و خبری از برخورد تند و آمرانه نبود. اول از همه هم سعی کردم از روش های جذاب و جوان پسند استفاده کنم. مثلاً هر تدریسی را با شعر و آهنگ کاری کردم و پذیرفته شدن مفاهیم را به واسطه این روش هادر مدرسه مشاهده می کردم. جنگ که شروع شد، من در خدمت خانواده های شهدا بودم و به عنوان مربی در اردوهای شاهد فرزندان شهدا حضور داشتم. در همان سال ها هم پای سخنرانی های دکتر بهشتی می نشستیم و از مشورت های خانم طاهایی نیز برای مسیری که انتخاب کرده بودم استفاده می کردم. نزدیک به ۳۰ سال فعالیت من در این زمینه بود تا اینکه بازنشسته شدم.»

احساس وظیفه برای خدمت به انقلاب

«من در دامن مادری رشد کردم که دیدگاه تربیتی داشت. ایشان بسیار اهل مطالعه بودند و فرق ایشان با سایرین در این بود که بعد از مطالعه یک کتاب و یادگیری آموزه ها، درست فردای آن روز آگاهی و معلومات جدیدشان را در رفتارشان مشاهده می کردیم. با اینکه تحصیلات مادر شش کلاس بود اما با مطالعات زیادی که داشتند برای خود شخصیت عالمانه ای شکل داده بودند. ایشان کتابخانه مستقل و وسیعی داشتند که برای یک خانم آن هم در آن زمان کار راحتی نبود. کتاب های مورد علاقه مادر بیشتر حول روان شناسی بود و از مرحوم فلسفی و دکتر علی شریعتی می خواندند و به شیوه روایی و بر اساس روایت های ائمه ما را تربیت می کردند. همین هم شد که هیچ وقت در مواجهه با من یا خواهران و برادرانم از تشبیه استفاده نکردند. در خانه ما همیشه تشویق به خلاقیت و نوآوری بود. پدرم همیشه مشوق مادر بودند. مثلاً هر وقت عالمی وارد مشهد می شد، توسط پدر به منزل مادعوت می شدند و مباحثه و طرح سؤال در منزل مایشکل می گرفت.»

در خانه ما همیشه تشویق به خلاقیت و نوآوری بود

شنیده بودم که در مدرسه مهر فاطمی، دانش آموزان از علاقه زیادشان به خانم صدیق زاده او را مادر جان خطاب می کنند. از خانم صدیق زاده در باره این احساس صمیمیت و نزدیکی با بچه ها می پرسیم. «از آنجایی که فاصله سنی زیادی با بچه ها دارم، روز اول به آن ها گفتم که من مادر بزرگ همه شما هستم. از طرفی هم تجربه فعالیت من در مدارس شاهد و کار با فرزندان شهدا نیز باعث شد که ارتباط با این بچه ها برایم آسان و شیرین تر شود. بعد از آن بود که بچه ها از سر مهر و محبت من را مادر جان خطاب کردند. البته لازمه فعالیت هایی که در مدرسه انجام می دهیم همین صمیمی بودن است. ما در مهر فاطمی انواع مهارت های مورد نیاز را آموزش می دهیم و عمده تلاش ما این است که بچه ها هویت خودشان را پیدا کنند؛ زیرا که ما، مادران آینده را تربیت می کنیم. البته این مهارت آموزی محدود به دانش آموزان نمی شود و ما با شعار «ایرانی فاخر، با مادرانی ماهر» کلاس های معارفی و مهارتی برای توانمندسازی مادران دانش آموزان برگزار می کنیم. بعد از توانمندسازی این مادران نیز، فضا را برای اشتغال زایی و فروش محصولاتشان فراهم می کنیم. همه این کارها به این دلیل است که مادران مقاوم بتوانند با تربیتی صحیح فرزندان شان را رشد دهند.»

مادر جان مدرسه مهر فاطمی

برای بعضی از آدم ها، بازنشستگی معنایی به آن صورت ندارد و پایان دوره کاری شان، آغازی بر فعالیت های دیگر است. درست مثل خانم صدیق زاده که پس از سال ها خدمت به فرزندان انقلاب، شروع به فعالیت کرد، که تا همین حالا نیز ادامه دار است. «بعد از بازنشستگی، به پیشنهاد خانم شریف الحسینی، مجموعه ای را با عنوان «مدرسه یاران» تشکیل دادیم. جمعی بودیم از بازنشسته هایی که دوست داشتند با مدارس در ارتباط باشند و انواع کمک های فرهنگی را به دانش آموزان ارائه کنند. فعالیت من در مدرسه یاران چند سالی ادامه داشت تا اینکه سال تحصیلی گذشته دعوت شدم برای مدیریت مدرسه ای با عنوان «مهر فاطمی».

مدرسه ای که بنا بود تنها دانش آموزانی را ثبت نام کند که از داشتن پدر محروم بودند. من مدیریت را قبول نکردم اما همان موقع فکر کردم که فعالیت در این مدرسه همان چیزی است که از صمیم قلبم می خواهم. درست هم فکر می کردم. حال آن قدر از کار کردن در این مدرسه حس خوب می گیرم که گویا سی سال دوم فعالیتم را شروع کرده ام.»

شروعی بر یک پایان

برخورد خوش و کار با کیفیت

میترامیری بیش از ۲۰ سال است
که تجربه تراشکاری دارد

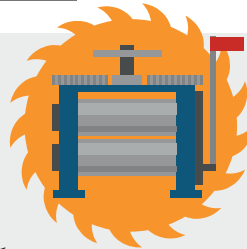

میترامیری، ۴۸ ساله،
با تحصیل در رشته فنی متالوژی
و بیش از ۲۵ سال تجربه در اتحادیه صنف
ماشین ساز، فلز تراش و ذوب فلزات مشهد،
به عنوان مدیر داخلی و اکنون رئیس اتحادیه، به
موفقیت های چشمگیری دست یافته است.
میترامیترامیر با همسر پرستار خود و دختر ۲۷ ساله اش زندگی
می کند و با عشق و مهارت در ساخت و بازسازی
قطعات خود و نشان می دهد در دنیایی که هنوز
برخی معتقدند فلز کاری و تراشکاری شغلی
مردانه است، هیچ کاری برای خانم ها
غیر ممکن نیست.

راهنه سزادار تصور کنید خود را و شما خراب شده و همه کار، گیر یک قطعه خیلی مهم
است. به شما نشانی یک کارگاه را می دهند که فقط آنجا می توانید مشکلاتتان را
حل کنید. شما برای حل مشکل راهی محل مورد نظر می شوید. کارگاهی فعال و پر
از سروصدای دستگاه های مختلف، در دل یکی از شلوغ ترین خیابان های مشهد. وارد
کارگاه می شوید و سراغ مسئول آنجا برای طرح مشکل خود می گیرید. خانمی از پشت یک
دستگاه بزرگ تراشکاری به سمت شما می آید و خوشامدگوییان می پرسد: بفرمایید مشکلتون چیه؟
***

میترامیری که از کودکی عشقش کار با دستگاه های تراش و ساختن قطعات مکانیکی بود، خاطرات
زیادی از راه رفتن با کفش رویاهایش دارد. او که دهه چهارم زندگی اش را می گذراند، رشته فنی متالوژی
را انتخاب کرد تا آرزوهایش را دنبال کند. مسیری که پر از تلاش، یادگیری و خلق ابزارهای جدید است.
از کودکی علاقه زیادی به انجام کارهای مردانه داشتیم. کارهایی که دیگر دخترها حتی فکرش را هم
نمی کردند. برای من مثل یک ماجراجویی شگفت انگیز بود. وقتی برای اولین بار دستم به یک دستگاه
تراشکاری خورد، حس کردم در دنیای خودم هستیم. این علاقه باعث شد که تصمیم بگیرم رشته متالوژی
را بخوانم و آنجا بود که فهمیدم راه طولانی تری برای رسیدن به رویاهام در پیش دارم.

مثل کشف

میترا زمانی که هم کلاسی ها و دوستانش برای تماشای ویتترین مغازه ها و بررسی مد لباس در خیابان ها وقت می گذاشتند، دغدغه اش پیگیری علاقه مندی های دوران کودکی اش بود. او به جای دنبال کردن مد و خیاطی، به دنبال طراحی فنی قطعات، ساخت آن ها و کار با دستگاه های فنی بود. زمانی که هم سن و سالانم دنبال انواع مد لباس و خیاطی بودند، من در کارگاه های تراشکاری دنبال ساخت انواع قطعات مکانیکی خود رو بودم. برای من این کار مثل کشف یک دنیای جدید بود. دنیایی که هر روز می توانستم قطعه ای جدید بسازم و از مهارت های فنی ام استفاده کنم. تلاش او هم زمان با پیگیری رؤیاهایش برای اثبات یک چیز بود. دوست داشتم نشان بدهم که خانم ها هم از پس کارهای مردانه برمی آیند.»

بدون توجه به جنسیت

خانم امیری اعتقاد دارد که جنسیت زن و مرد نمی تواند ملاک موفقیت یک فرد باشد. از دید او، موفقیت زمانی حاصل می شود که کاری درست انجام شود و با کسب تجربه در آن، به بهترین شکل ممکن پیش برویم. «به نظر من الان دیگر هیچ فرقی بین خانم و آقا وجود ندارد. در حوزه کاری ما حدود ۱۴۰ خانم دارای پروانه کسب تراشکاری داریم که در حوزه خود بسیار موفق هستند. ما حتی خانم هایی داریم که در کارگاه ها، پای دستگاه جوش می ایستند و کار جوشکاری انجام می دهند و حتی همکاران خانمی داریم که پای دستگاه «سی ان سی» می ایستند، دستگاهی که کار با آن اصلا راحت نیست. این نشان می دهد که با تلاش و اراده می توانیم به هر موفقیتی دست پیدا کنیم. بدون توجه به جنسیت.»

برای او کار کردن یعنی تلاش برای خلق چیزی مفید و معنادار؛ به عبارتی برای میترا امیری؛ کار، شرافت زندگی است. هر روز که به کارگاه می آیم، حس می کنم به جامعه و زندگی اطرافم ارزشی اضافه کرده ام. این حس مسئولیت و تعهد به کاری که انجام می دهم، شرافتی به زندگی ام می بخشد که با هیچ چیز دیگری قابل مقایسه نیست.»

مثل خار در چشم

وقتی پای موفقیت به میان می آید، چالش های موفقیت نیز خود را نشان می دهند. همان طور که روان شناسان با هزار زبان می گویند، موفقیت بدون چالش وجود ندارد و توانایی آدم ها در حل مسائل و مشکلات، آن ها را موفق می کند. میترا امیری نیز با داشتن همسری پرستار و دختری ۲۷ ساله، تعادل خوبی بین کار و زندگی شخصی خود برقرار کرده است. او معتقد است با دقت و تمرکز می توان بر چالش ها غلبه کرد. «هر شغلی سختی های خودش را دارد. این کار هم که بخواهی در یک محیط مردانه باشی و مدام پای دستگاه بایستی، حواس جمع و تمرکز و دقت بالایی می خواهد و اگر حواست نباشد، دستگاه آسیب های بدی می زند. سروصدای دستگاه ها و کارهای فنی و کاری که مستلزم این باشد با گریس و روغن دائم سرو کار داشته باشی، هم مصائب خودش را دارد.»

آسیب های بدنی و دشواری های کار با دستگاه های بزرگ و حساس، بخشی از نگرانی های افرادی است که در کارگاه های حرفه ای کار می کنند. موضوعی که خانم امیری هم به آن اشاره دارد. «در کار ما موارد ایمنی در استاندارد بالایی باید رعایت شود و خدایا شکر تا کنون آسیبی نه خودم دیدم و نه همکارانم. اما از آسیب های کار در این حوزه می توانم به پلیسه هایی که حین کار در دست یا چشم می پردازم اشاره کنم که گریزناپذیر و برای اغلب تراشکاران پیش می آید و دیگر برای ما طبیعی شده است. این راهم بگویم که خانم ها چون از دقت بیشتری برخوردارند، به ندرت این اتفاق ها برایشان می افتد. اگر بخواهم توصیف کنم، درد این پلیسه ها مثل مواقعی هست که چشم های یک جوشکار از جوشکاری ملتعب و دردناک می شود. این اتفاق برای تراشکار چندین برابر است و درد شدید چشم را باید با مراجعه به بیمارستان و خارج کردن پلیسه درمان کرد. درست مثل اینکه یک خار در چشمت باشد.»

خوش قولیم

در باره سخت ترین و پیچیده ترین قسمت تراشکاری، خانم امیری با حوصله توضیح می دهد که تراشکاری زیر مجموعه های زیادی دارد. او با هیجان از تجربه اش در بازسازی و ساخت قطعات پلوس می گوید. «پلوس قطعه ای است که حرکت اولیه ماشین را انجام می دهد و مربوط به جلوبندی ماشین است. ما اینجا هم آسیب دیدگی های قطعه را برطرف می کنیم و هم به صورت کامل آن را می سازیم.»

هنگام صحبت درباره فرایند تولید، با افتخار اشاره می کند که قطعات پلوس و میل پلوس را خودشان تولید می کنند و این قطعات را در اختیار خودروسازها قرار می دهند. «برای پلوس در مشهد تنها ما این کار را انجام می دهیم. دستگاه مخصوص تعمیرات پلوس را فقط ما داریم و در مشهد کارگاه دیگری کار تعمیر را انجام نمی دهد.»

وقتی صحبتمان به اینجا کشید که اگر خودروی شخصی شان نیاز به تعمیر پیدا کند، چه کسی پیشقدم می شود تا آن را به تعمیرگاه ببرد، خودش یا همسرش؟ قاطعانه و بدون تأمل می گوید: «اکثر امن می برم. چون به واسطه کارم با تعمیرگاه ها و مکانیکی ها همکاری می کنیم و آشنا هستیم.»

میترا امیری هم با چالش های اجتماعی از جمله تبعیض جنسیتی و کار کردن زنان در مشاغل که به طور سنتی مردان جلو دار آن بودند، مواجه شده است. اما با برخورد خوش و کار با کیفیت، موفق شده است مشتریان خود را متقاعد کند. او باور دارد که دقت و نظم خانم ها در انجام کارهای فنی، آن ها را از آقایان متمایز می کند. «از آنجایی که اکثر مراجع کنندگان به کارگاه ما آقایان هستند، هنوز هم گاهی پیش می آید که وقتی مراجعه کننده ای با من روبه روی شود، برایش قابل قبول نباشد که یک خانم در این حوزه بتواند یک کار تمیز ارائه دهد. چون این باور اشتباه را دارند که فکر می کنند اگر آقای یک کار فنی انجام دهد، برایشان مطمئن تر است. اما معمولاً من در این مواقع با برخورد خوش و صحبت، چنین چالش هایی را حل می کنم و آن ها بعد از رضایت از انجام کار خود روشن، کارگاه ما را به دیگران معرفی می کنند و این بهترین تبلیغ و انگیزه برای کار ماست.» در خلال صحبت هایش درباره بازدیدهایی که انجام می دهد، مشخص شد که خانم امیری به واسطه مسئولیتی که در اتحادیه دارد حضور بسیاری از خانم های شاغل در این شغل و حتی شغل های سخت تری مانند ریخته گری را دیده است. او به خانم هایی که علاقه مند هستند پیشنهاد می کند که به این شغل وارد شوند. «در بازدیدهایی که انجام می دهیم، خانم های شاغل در این حوزه ها را زیاد می بینیم که مشغول به کار فنی هستند، حتی در حرفه ریخته گری که بسیار کار پر زحمت و سختی است خانم ها حضور دارند. خیلی وقت ها این حضور برای آقایان عجیب است ولی با آن کنار آمده و پذیرفته اند که خانم ها هم می توانند از این کارها بکنند. آن ها بعد از مدتی به توانایی خانم ها پی برده و حتی ابراز خوش حالی می کنند چرا که ما خانم ها در کار از بعضی آقایان خوش قول تر هستیم.»

زمان خدا حافظی با خودم فکر می کنم داستان میترا امیری به من ثابت کرد که یکی از ۸۰ میلیون ایرانی است که به علاقه خود پی برده و از آن به عنوان پلی برای رسیدن به رؤیاهایش بهره برده است.

احترام دخترانم را نگه‌داشتم

روایت یک مادر دهه پنجاهی از ارتباط با دختران دهه هشتادی‌اش

● محیا جعفری در میان هیاهوی زندگی، مادر و دخترانی هستند که ارتباط بسیار صمیمی و قشنگی با هم دارند و از کنار هم بودن لذت می‌برند. مادر و دختر قصه ما هم جزو آن دسته از افرادی هستند که رابطه بسیار خوبی با هم دارند و ترفند‌هایی را برای حفظ صمیمیت به کار برده‌اند. در این پرونده از دهه هشتادی‌ها با مادری به گفت‌وگو نشستیم. این‌که هیچ‌وقت دخترانش را تحقیر و سرزنش نکرده و همیشه احترام دخترانش را نگه داشته است تا دخترانش از او هیچ‌گاه دور نشوند. امروز این مادر مهربان و فعال که از دختر بزرگش نوه دارد در کنار مادر بودن، یک مادر بزرگ شاد و پرانرژی هم است. به یک الگو ایده‌آل برای اطرافیان تبدیل شده است. همراه با آن‌ها می‌شویم و حرف‌های مادر و دختری‌شان را برایتان می‌نویسیم.

● مادر دهه پنجاهی، دختر دهه هشتادی

مادر: صدیقه جاوی مقدم، یک مادر دهه پنجاهی هستم که خداوند را شاکرم که به من سه دختر داده و البته بسیار دختر دوست هم هستم. دو تا از دختران من دهه هشتادی هستند و دختر کوچکم که به تازگی به سن تکلیف رسیده، دهه نودی است. افتخار می‌کنم که از لحاظ پوشش ظاهری دخترانم شبیه من هستند و همین پوشش من را آن‌ها هم انتخاب کرده‌اند. الان یک نوه دو ساله دارم که بسیار برایم شیرین است و هنگامی که با او بازی می‌کنم، من هم دو ساله می‌شوم. دختر بزرگم بیست سالش است و همانند یک خواهر و دوست صمیمی برایم است. دختر دومی من سیزده ساله است و باید او را این‌گونه توصیف کنم که بسیار آرام، منظم و دقیق است و برای هر کاری و هر چیزی برنامه‌ریزی دارد. دختر آخری‌ام دقیقاً کپی خودم است و یک کودک درون شاد و پرانرژی دارد که دنیای خیالی کودک‌اش خیلی برایم قشنگ است و هنگامی که با هم بازی می‌کنیم، حسابی خانه را روی سرمان می‌گذاریم.

دختر: فرزانه میری هستم، بیست ساله‌ام و الان یک پسر دو ساله دارم. خانه دار هستم و دانشگاه هم می‌روم که مادرم پسر مرا نگه‌داری می‌کند تا من بتوانم دانشگاه بروم. حدود ۲۵ سال اختلاف سنی با مادرم دارم، اما رابطه‌مان همانند رابطه دو خواهر است که همیشه مثل کوه پشت من بوده‌اند و تحت هر شرایطی از من حمایت و پشتیبانی کرده‌اند. رشته

تحصیلی من طراحی دوخت است و به شدت به رشته ام علاقه دارم و این را هم مدیون مادرم هستم. چون ایشان همیشه ما را تشویق به یادگیری یک مهارت خاصی می‌کردند که حتی شده از آن مهارت در خانه کسب درآمد کنیم. من هم از سنین پایین‌تر که مادر خیاطی می‌کردند و برای من و خواهرانم و اقوام لباس می‌دوختند، به این کار علاقه مند شدم و از همان

ابتدا هنرستان رفتیم و همین رشته را خواندم. باید بگویم مادرم رفیق صمیمی من است و در هر موردی که با چالش مواجه شوم، قطعاً مادرم نفر اولی است که از او کمک می‌خواهم.

● خودم را در جایگاه مادرم قرار می‌دهم

دختر: خیلی از اتفاقات مختلفی که پیش می‌آید را به مادرم می‌گویم و حتی از ایشان می‌خواهم من را راهنمایی کنند و همانند مشاور برای من هستند. با ایشان خیلی راحت درددل می‌کنم و اصلاً مادرم نمی‌گویند: چرا اشتباه کردی؟ در واقع من و مادرم همانند دو خواهر هستیم.

مادر: در واقع من خودم را در جایگاه دخترم قرار می‌دهم و با خود می‌گویم من هم که نوجوان یا جوان بودم چنین اشتباهاتی را کردم حالا اگر من به عنوان مادر برخورد نامناسب داشته باشم چه اتفاقی می‌افتد؟ بنابراین سعی می‌کنم رفتار مناسب را انتخاب کنم. باید بگویم من هم به عنوان مادر بعضی مواقع اشتباهاتی می‌کنم که دخترم به من می‌گوید: که مثلاً مامان در فلان موقعیت چنین کاری را انجام دادی اشتباه بوده و من اصلاً ناراحت نمی‌شوم بلکه حواسم است مجدد تکرار نکنم.

● چالش‌ها را سعی می‌کنم با دخترانم حل کنم

مادر: تا به امروز با دخترانم چالش جدی و مهمی نداشتم و تنها چیزی که می‌توان به عنوان چالش از آن نام برد، شرکت در جشن تولد دوستانشان است که پدرشان دوست ندارند و اجازه نمی‌دهند تنها به آن جشن‌ها بروند اما خودم آن‌ها را همراهی می‌کنم و در مراسم تولد شرکت می‌کنم به گونه‌ای که با دوستانشان خیلی شوخی می‌کنم و حسابی با آن‌ها می‌خندم و بعد می‌گویند: چه مامان پایه‌ای داری!

حقیقتاً در زمان دختر بزرگم فضای مجازی آن قدر رایج نبود، اما اکنون برای دو دختر دیگرم فضای مجازی خیلی پررنگ است و نمی‌توان به صورت مستقیم کنترل کرد چون نتیجه برعکس دارد. شاید دخترانم همانند هم سن و سالانشان یک سری شیطنت‌ها و کنجکاو‌های داشته باشند، اما من سعی می‌کنم به دخترانم خود آگاهی بدهم تا دچار اشتباه نشوند. اکنون دختر بزرگم ازدواج کرده و بچه دارد و الان نمی‌توانم به او بگویم رمز موبایلت را به من بگو یا بخواهم کنترلش کنم چون می‌دانم بزرگ و عاقل است. اما برای دو دختر دیگرم که مجرد هستند و سن کمتری دارند، باید مادری کنم. به عنوان مثال، رمز گوشی دست من است و برای کار کردن با گوشی باید از من اجازه بگیرند و می‌توانند یک ساعت گوشی در دستشان باشد و بازی کنند. حتی گاهی اوقات به من می‌گویند گوشی را خاموش کردیم و کنار گذاشتیم، اما نصف شب از صدا و نور گوشی بلند می‌شوم. در این طور مواقع فقط سکوت می‌کنم و تنبیه‌شان این است که فردای آن روز خبری از بازی کردن با گوشی نیست. دوباره فردا دخترم حسابی اصرار و عذرخواهی می‌کند و من هم سخت‌گیری نمی‌کنم و اجازه می‌دهم از گوشی استفاده کنند چون معتقدم اگر خیلی سخت‌گیر باشم، ممکن است راه‌های دیگری برای استفاده گوشی به کار بگیرند.

● از سرزنش کردن دخترانم دوری کردم

مادر: به عنوان یک مادر معتقدم که دعوا و سرزنش کردن باعث دور شدن فرزندانم از من می‌شود. خودم خواهر و برادر زیادی دارم و متأسفانه در برخی مواقع مورد سرزنش قرار گرفته‌ام. مادرم مهربان بودند اما برادر بزرگی داشتم که گاهی من را سرزنش می‌کرد و این برای من سنگین بود. با خودم گفتم همیشه یادم باشد در طول عمرم با فرزندانم این گونه رفتار نکنم، چرا که خود من از سرزنش کردن نفرت دارم. به نظرم مهم‌ترین عاقبت سرزنش کردن این است که رابطه دوستانه با فرزندانم شکل نخواهد گرفت.

● سعی کردم یک مادر آگاه باشم

مادر: شخصاً علاقه منده مطالعه کتاب‌هایی با موضوع تاریخی، سیره پیامبران و امامان هستم، اما به یاد دارم که کتابی مطالعه کردم که به من برای تربیت فرزندانم کمک کرد چون داخل کتاب گفته بود باید با فرزندانمان دوست باشیم و از همان موقع برای خودم مدام تعریف و ترجمه می‌کردم که باید چگونه با دخترانم دوست باشم. مثلاً من مادر اگر در فلان موقعیت دخترم را

دعوا کنم اگر دوستش باشد چگونه با او رفتار می‌کند؟ به عنوان مثال دختر دومی ام یک روز به من گفت، مامان فلان دوستم از من خوشش نمی‌آید و در صفحه چت‌مان به من کلمات زشتی گفته به نظرت چه کار کنم؟ گفتم عزیزم به نظرم بلاکش کن تا اعصابت بیشتر از این به هم نریزد و همین رفتار یک پاسخ کوبنده برای دوستت است.

● با هم بلند بلند می‌خندیم و جیغ می‌کشیم

مادر: به عنوان یک مادر سعی کردم تا به امروز در هر سنی که فرزندانم دارند خودم را هم سن آن‌ها تصور کنم به عنوان مثال دختر آخرم همانند خودم پرانرژی است و با هم دیگر بلند بلند می‌خندیم و جیغ می‌کشیم یا دختر دومی ام به کتاب خواندن بسیار علاقه مند است، هر ماه سعی می‌کنیم من و پدرش برایش کتاب تازه بخریم حتی به پایان ماه نرسیده کتاب را تمام می‌کند و تصمیم گرفتیم او را در کتابخانه ثبت نام کنیم که با خیال راحت هر چقدر دلش می‌خواهد کتاب‌های مورد علاقه‌اش را از کتابخانه بگیرد و بخواند.

● نمره درس‌های دخترانم هیچ وقت برایم اهمیت نداشته است

مادر: اگر دخترم بگوید مامان، فلان درس را نوزده شدم و یک غلط دارم، به او نمی‌گویم باید نمره کامل می‌گرفتی، چون باید حس کافی بودن را در زندگی یاد بگیرند. البته به نظر من، مهم‌تر از درس این است که روش درست زندگی کردن را یاد بگیرند. تنها چیزی که برای درس خواندن به هر سه دخترم گفته‌ام این است که درس بخوانید تا فردی زرنگ، چاپک و آگاه باشید، تا بتوانید در جامعه سر بلند باشید، چون آدم تنبل هیچ وقت نمی‌تواند جایگاهی در زندگی داشته باشد. همیشه به دخترانم گفته‌ام: شما باید زندگی‌تان را کنید، بازی کنید، گردش و تفریح کنید، فیلم ببینید و در نهایت نمره‌تان برایتان مهم باشد. من خودم هیچ وقت به درس‌شان کاری نداشتم چون خودم دانشگاه رفتم، مدرک گرفتم، داخل خانه نشستم و به گرایش کاری رشته‌ام چندان علاقه نداشتم و به کلاس‌های خیاطی رفتم و کم‌کم برای خودم و دخترانم لباس دوختم. به همین دلیل همیشه دخترانم را تشویق به یادگیری یک مهارت یا هنری می‌کنم که بتوانند برای خودشان مفید باشند.

● قطعاً اختلاف سلیقه داریم

مادر: من یک مادر دهه ۵۰ هستم و دخترم دهه هشتادی است و قطعاً اختلافاتی داریم. مثلاً از لحاظ ظاهری همین لباس پوشیدنمان متفاوت است یا من بسیار آدم سیاسی هستم و اخبار سیاسی را پیگیری می‌کنم اما دخترم اصلاً به سیاست علاقه ندارد.

● همیشه به مادرم مدیون هستم

دختر: من همیشه مدیون حمایت‌های مادرم خواهم بود، چرا که اگر مادرم با من این چنین رفتار نمی‌کردند هیچ‌گاه نمی‌توانستم علایقم را پیدا کنم و شخصیت‌م را به درستی بشناسم. الان که خودم مادر هستم و یک پسر بچه یک و نیم ساله دارم سعی می‌کنم برای تربیت فرزندم همانند مادرم باشم و ایشان برای من الگوی خوبی هستند. مادرم می‌گوید: باید بگویم دخترم بزرگم بسیار سازگار، منعطف و مهربان است، حتی اگر کسی ناراحت شود به روی خودش نمی‌آورد و البته خیلی آرام و خونسرد است که به نظرم با همین ویژگی‌ها مادر بسیار خوبی برای نوه‌ام خواهد بود. حتی من به دخترم یاد داده‌ام که باید از دار باشند و در زندگی زناشویی هم ابتدا فقط خودشان دو نفر مشکل را حل کنند و اگر نشد بعد به من بگویند. حتی بعضی مواقع دخترم بزرگم غیرمستقیم صحبت و ماجرا را تعریف می‌کند که من متوجه موضوع اختلاف هم نشوم. جالب است بدانید در یک دوره از زندگی ام کلاسی رفتم تا بتوانم مزاج دخترانم را تشخیص دهم و نسبت به شخصیت آن‌ها شناخت بیشتری پیدا کنم. به عنوان مثال می‌دانم کدام دخترم حساس‌تر و منظم‌تر، کدام درونگرا و کدام بیرونگراست.

به عنوان یک مادر معتقدم که دعوا و سرزنش کردن فرزندانم از من می‌شود. به رابطه دوستانه شکل با فرزندانم نخواهد گرفت.

گنج مادر، دخترش است

بررسی رابطه مادر و دختری درگفت‌وگو با یک روان‌شناس بالینی

● جعفری‌امادرواژه عجیب و دل‌نشینی است که از شنیدن نامش احساس آرامش می‌کنید مخصوصاً اگر یک دختر باشید می‌دانید مادر برای شما همانند ستون قدرت است و دختر برای مادرش دنیا پیش است. بنابراین میان مادر و دختر باید پیوند محکمی وجود داشته باشد که تحت هیچ شرایطی تخریب نشود، اما یک رابطه مادر و دختری مستحکم به افزایش آگاهی نیاز دارد. تعریف رابطه مادر و دختری، میزان صمیمیت رابطه و ایجاد رفاقت بسیار مهم است. بنابراین با خانم دکتر آلاله عطاران، روان‌شناس بالینی، به گفت‌وگو نشستیم تا این نکات مهم و حیاتی رابطه مادر و دختری را دقیق بررسی کنیم. باید دقت کنید که با بزرگ شدن دختر این رابطه تغییر خواهد کرد، اما احساسات یکسان باقی خواهد ماند. بنابراین به عنوان یک مادر باید خودتان را آماده برای روبه‌رو شدن با تغییرات کنید و ماسعی کردیم نکاتی در باره راه‌های بهبود ارائه دهیم.

● تعریف رابطه دوستانه و سالم مادر و

دختر چیست؟

اول از همه باید بدانید شما به عنوان یک مادر نمی‌توانید رفیق صمیمی دخترتان باشید و اصلاً هم چنین تقاضایی نباید وجود داشته باشد به عنوان مثال دختر نوجوان چهارده ساله شما چیزی را می‌گوید که همان را به دوستش گفته، اما شاید شما گنجایشش را نداشته باشید یعنی واکنش شما به گونه‌ای است که دختر دیگر هیچ چیز را به شما نمی‌گوید! یک مادر اگر بخواهد با دخترش ارتباط خوبی بگیرد باید چند ویژگی داشته باشد، اول از همه دلتان را بزرگ کنید برای اینکه ظرف بزرگی برای شنیدن تجربه فرزندمان داشته باشیم یعنی اینکه هر چه گفت و واکنش عجیب‌گرایی نشان ندهم، احساس شرم و گناه به او ندهم و شنونده بسیار خوبی برای فرزندمان باشیم و در کنار راهنمایی امن استقلال فرزندمان را نیز حفظ کنیم. ویژگی‌های بعدی را در چند کلمه می‌توان خلاصه کرد و باید گفت رابطه مادر با دختر باید بر اساس احترام، امنیت، راهنمایی سالم، حمایت، عشق و قدردانی باشد که با این مؤلفه‌ها این رابطه یک رابطه دوستانه و ایده‌آل میان مادر و دختر است.

● امن بودن مادر به چه معناست؟

دل بستگی ایمن یعنی وجود مادر پاسخ‌دهنده و حساس به نیازهای اولیه کودک است و در فرزند این باور شکل گرفته که اگر نیازی داشته باشم مادرم رفع خواهد کرد. دل بستگی ناایمن به چند طریق شکل می‌گیرد اولین آن والدینی هستند که بر اساس نیاز خودشان با بچه ارتباط می‌گیرند و نه بر مبنای ارتباط با بچه! یعنی رفع نیاز فرزند بستگی به حال و حوصله مادر دارد. این باعث می‌شود بچه اضطراب و ترس از دست دادن مادر داشته باشد. نوع بعدی دل بستگی اجتنابی نام دارد، قطعاً آدم‌هایی را اطرافتان دیده‌اید که سخت ارتباط می‌گیرند چون اصولاً با والدینی روبه‌رو بوده‌اند که والد در زمان دراستش پاسخگو نبوده یا حتی افسردگی و عدم ابرازگری هیجانی خود و والد خیلی مؤثر است که خود بچه ارتباط عاطفی با آدم‌ها نگیرد چون می‌گوید پدر و مادر که نیاز من را رفع نمی‌کنند. بنابراین بهتر است با آدم‌های دیگر نیز ارتباط نگیرم.

● رابطه مادر با دختر چقدر اهمیت دارد؟

اولین فضایی که انسان هادر آن وجودشان معنی پیدا می‌کند، رحم مادر است و داخل رحم مادر ما یک تجربه‌ای داریم شبیه چیزی که هیچ وقت بعد از دنیای تولد تجربه نخواهیم کرد. در واقع اولین حضور ما، در بدن مادر است و بعد از تولد، نوزاد کم‌کم متوجه می‌شود جدایی از لحاظ فیزیولوژیکی از مادر در حال اتفاق افتادن است. اما واقعیت این است که رابطه مادر با فرزند، این رابطه یک نمونه‌ای از تمام ارتباط‌های بشری ماست و اگر من از ابتدای تولدم با مادری رشد کنم که امن باشد و حساس به نیاز من است، در روابط عاطفی خودم با سایر آدم‌ها می‌توانم رابطه‌ای مبتنی بر اعتماد بسازم و اگر رابطه‌ای با مادر داشته باشم که مبنی بر این امنیت نباشد احتمالاً رابطه ما با سایر آدم‌ها نیز با مشکل روبه‌رو می‌شود.

دخترتان را در آغوش بگیرید او قطعاً لوس نخواهد شد!

صمیمیت هم انواع دارد که صمیمیتی که یک مادر می‌تواند با دخترش داشته باشد از نوع صمیمیت عاطفی است یعنی دختر می‌تواند در باره احساساتش و مسائل شخصی که با دیگران دارد با مادرش صحبت کند. نوع بعدی صمیمیت فیزیکی و جسمانی است، همه ما به آغوش مادر نیاز داریم، اما متأسفانه بعضی از والدین آغوش را برای فرزند خود محروم می‌کنند، باید گفت ارتباط پوستی و فیزیکی مادر با فرزند در هوش شناختی بچه‌ها اثرگذار است. خیلی از مواقع والدین فکر می‌کنند اگر دخترشان را بغل کنند لوس می‌شود! و چنین صمیمیتی را از او دریغ می‌کنند. آدم‌ها در هر سن و سالی به آغوش مادر احتیاج دارند، لحظه‌ای را تصور کنید که از دنیا بریده‌اید، چه بهتر از یک آغوش گرم که آن را مادر به شما می‌دهد و می‌گوید: «مثل کوه کنارت هستم». در واقع باید گفت صمیمیت شاکله رابطه عمیق است، یعنی رابطه‌ای بر اساس امنیت، عشق، حمایت، مراقبت، احترام و آغوش است.

+ یادداشت

وقتی مادر و دختر به تفاهم نمی‌رسند

● مهدیه ترشیزی؛ کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی

شکل‌گیری رابطه صمیمی یک مادر و دختر به عوامل زیادی بستگی دارد که در صورت نبود هر کدام نگرش مادر و دختر نسبت به یکدیگر تغییر می‌کند و به مرور زمان آن‌ها از هم دور می‌شوند و در اصطلاح عامیانه نسبت به هم سرد می‌شوند.

یکی از موانع مهم در شکل‌گیری یک رابطه صمیمی و عمیق بین مادر و دختر، نداشتن آگاهی از درک متقابل در دو سمت این رابطه است. این موضوع به معنی این نیست که مادر و دختر یکدیگر را دوست ندارند یا قصد آسیب زدن به یکدیگر را دارند؛ در واقع به دلیل اینکه از نسل‌هایی با تفاوت بسیار زیاد متولد شده‌اند گاهی در درک کردن باهم به تفاهم نمی‌رسند. برای ایجاد این صمیمیت نیاز است مادران خودشان را به روز کنند. به نظر در این زمینه امام علی (ع) بهترین توصیف را ارائه داده‌اند؛ ایشان می‌فرمایند: «فرزند زمان خویشتن باش» البته که این توصیه شامل پدر و مادر باهم است اما چون بیشتر بار تربیتی بر عهده مادران است نیاز است که بتوانند پایه‌های نوجوان خود را رشد دهند و با فضای فرهنگی کنونی جامعه بیشتر آشنا شوند.

امروزه دختران نوجوان از گفت‌وگوی منطقی بسیار استقبال می‌کنند در نتیجه اگر در اغلب موارد مادر خانواده با دختر گفت‌وگو کند گام بزرگی در راستای ایجاد صمیمیت برداشته است. نکته دیگری که باعث تقویت این صمیمیت می‌شود و خوشایند دختران نوجوان است، ایجاد تفریحات مشترک و دونه‌های مادر و دختری است که من همواره بر این موضوع تأکید دارم و اغلب به مراجعان مادر و دختری که مشکلات ارتباطی دارند توصیه می‌کنم باهم یک تفریحی را تعریف کنند. هرچند ساده و بدون هزینه مثل پیاده‌روی دونه‌های خود را ملزم کنند که در هفته حداقل دو بار باهم آن را انجام دهند.

این صحبت درست است که نوجوانان کمی در درک شرایط و محدودیت‌های جامعه و خانواده دچار مشکل شده‌اند و گاهی انتظارات غیرقابل دسترس و غیرمنطقی دارند اما اگر رابطه مادر دختری عمیق شود به مرور مادر و دختر کنار هم رشد می‌کنند و به درک متقابل می‌رسند و صمیمیت منطقی بین آن‌ها شکل خواهد گرفت.

چند نکته در رابطه مادر دختری وجود دارد که به نظر بهتر است به آن‌ها توجه شود: اول اینکه بخش خیلی زیادی از رابطه مادر دختری به رفتارهای پدر بستگی دارد. اینکه پدر تا چه اندازه به مادر خانواده احترام می‌گذارد و برای رسیدن مادر و دختر به صمیمیت لازم تلاش می‌کند.

نکته بعدی که بسیار مهم است، اینکه مادر و دختر باید بتوانند به یک مفهوم مشترک از صمیمیت و دوست داشتن برسند. گاهی مادر فکر می‌کند با شستن ظرف‌ها و غذا درست کردن، محبت خود به دختر نوجوان را نشان می‌دهد، در حالی که از نظر دختر این‌ها مسئولیت مادر است و اگر مادر بخواهد به او محبت کند باید قوانین خانوادگی را نقض کند و به او امکان آزادی‌های زیادی دهد، بنابراین رسیدن به یک مفهوم مشترک بسیار مهم است.

نکته بعدی این است که گاهی مشکلات مادران و دختران مربوط به مقایسه اشتباه رابطه خانوادگی خود و سایر هم‌سالان‌شان است. آن‌ها ظاهر رابطه صمیمی دوستان‌شان با خانواده را با باطن رابطه خود که ممکن است چالش‌هایی داشته باشد مقایسه و احساس ضعف و بحران می‌کنند. در حالی که در باطن همان رابطه جذاب هم چالش‌های زیادی وجود دارد. نکته مهم بعدی این است که یک واژه اشتباهی در جامعه رواج پیدا کرده است تحت عنوان اینکه «مادر و دختر باید مثل دو دوست باشند» این جمله شاید ظاهر گول‌زننده و جذابی داشته باشد اما در باطن می‌تواند مخرب باشد چرا که این جمله نقش مادر و دختر را تغییر می‌دهد و در نتیجه انتظار مادر و دختر از رابطه تغییر می‌کند، در حالی که بهترین حالت این رابطه این است که صمیمیت در رابطه‌ای با همان نقش‌های مادر و دختر وجود داشته باشد.

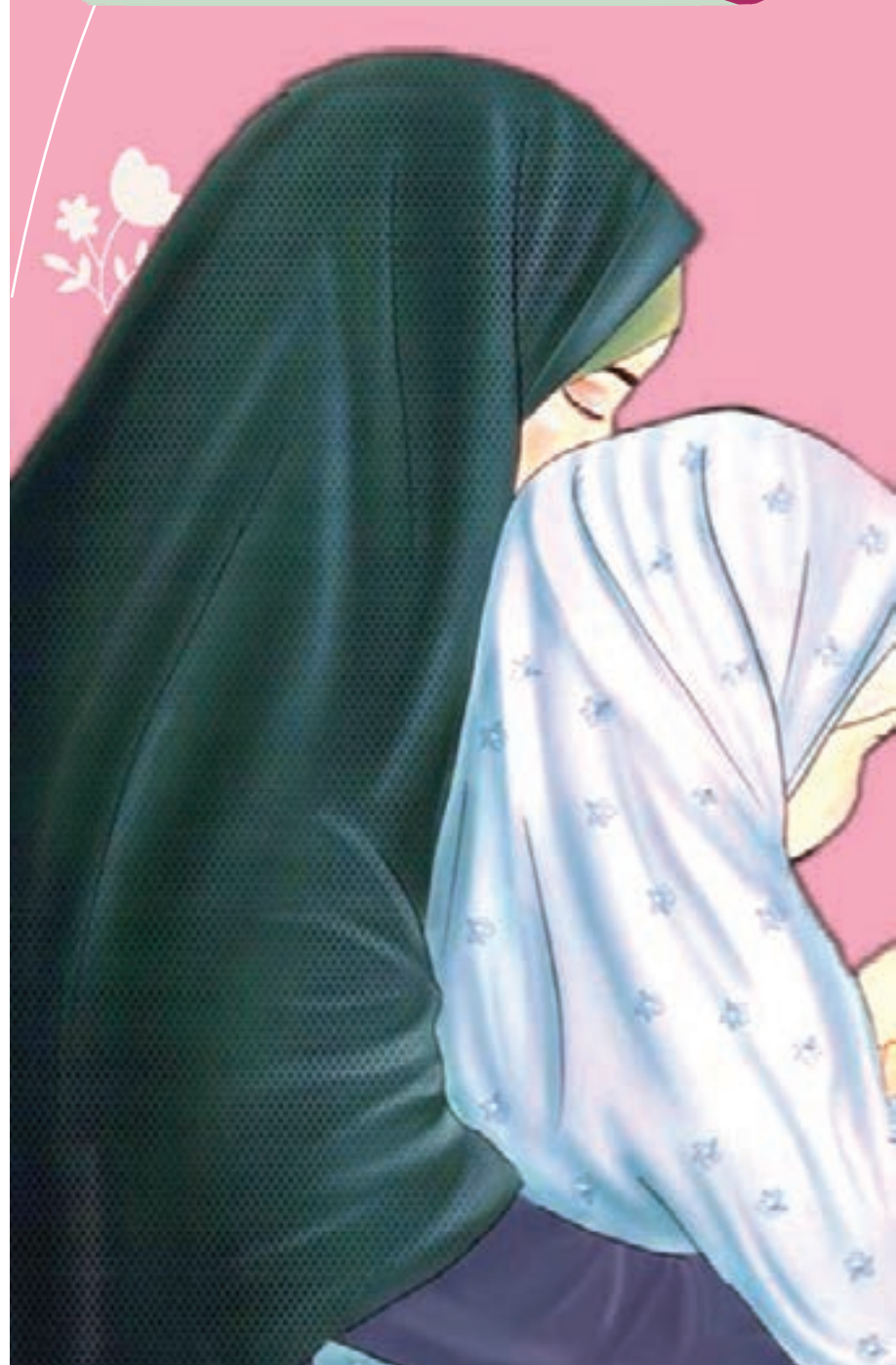
در آخر بهتر است که خانواده‌ها در صورت وجود مشکلات عمیق‌تر یا چالش‌های جدی با نوجوان مسئله را با مشاور مطرح کنند و از روان‌شناس متخصص نوجوان کمک بگیرند.

بهبود رابطه تخریب شده

اگر رابطه مادر و دختری آسیب دیده بهترین راهکار درمان است. گاهی اوقات به قدری رابطه آسیب دیده است که دونه نمی‌تواند کاری انجام دهند و به حضور نفر سوم نیاز است یعنی استفاده از یک فرد متخصص یا مشاوره در کنار آن دومین راهکار «گوش دادن فعال» است یعنی به عنوان یک والد یا دختر نوجوان شنونده فعال باشم و موضع دفاع نداشته باشم. یعنی بعد از شنیدن حرف‌های طرف مقابل سرپا از خودمان دفاع نکنیم. علاوه بر آن نگران نبودن نوجوان از سرزنش نشدن هم مهم است، نباید نگران باشد اگر حرفی را بزند مورد سرزنش مادر قرار می‌گیرد. احساس گناه به فرزندتان ندهید، چرا که الان در پوست و جان جوانان ما احساس گناه و شرم است. به عنوان یک مادر خودتان را در جایگاه والا قرار ندهید یعنی نگویید چون مادر هستم بیشتر می‌فهمم! در واقع باعث می‌شود فرزند شما دوستش را برای صحبت کردن انتخاب کند چون با دوستش موضع برابر دارد.

والدین آگاهی خود را افزایش دهند

والدین محترم باید آگاه به ابعاد مختلف بلوغ نوجوانان باشند. صرفاً بلوغ دختران عادت‌های ناپسند بلوغ جنسی، عاطفی، هیجانی و روان‌شناختی است. آگاهی هر چه بیشتر والدین از تغییرات دوران نوجوانی همراه با همدلی، گوش شنوا داشتن و منعطف بودن، اهمیت زیادی برای ایجاد یک رابطه مناسب و خوب با دختران نوجوان دارد.

صاحب امتیاز: شهرداری مشهد
مدیر مسئول: سید میثم موسوی مهر
سردبیر: سید سجاد طلوع هاشمی
دبیر ضمیمه: ارژنگ حاتمی
دبیر شهریانو: لیلا جانقریان
صفحه آرا: مرجانه باقری وریکیانی

عکاسان: فهیمه فرخی، حدیث فقیری، فاطمه حسنی، فاطمه جاهدی حداد و سعید گلی
تصویرسازی: رضا جنگی
ویراستاری: راهله سرادار
نشانی: خیابان کوهسنگی - نبش کوهسنگی ۱۵
روابط عمومی: ۰۵۱-۳۸۴۸۳۷۵۲
شماره پیامک: ۳۰۰۰۷۲۸۹

۳ دختر افتخار آفرین شهرمان، هر جای کشور مسابقات دوومیدانی باشند، مدال می گیرند

روی خط موفقیت

از سمت راست مبینا خیاط، ستایش امینی و ملیکا سالاری

زهرا زنگنه صدای تپانچه کافی است تا مثل فریره روی تارتان بدونند. فرود آمدن پنجه‌ها بیشان روی زمین پیست چنان سریع اتفاق می افتد که چشم در پلک بهم زدن چند حرکت را از دست می دهد. آن‌ها دنبال موفقیت می دوند و فاصله خط شروع تا خط پایان برایشان مانند حرکت روی هواست. از زمین جدا می شوند، به هیچ چیز فکر نمی کنند و تمام توان و وجودشان در خدمت پاهایشان است. سال‌ها این گونه تمرین کرده اند و نتیجه آن شده، موفقیت پشت موفقیت و مدال پشت مدال.

در باره ستایش، ملیکا و مبینا صحبت می کنیم. سه دختر افتخار آفرین شهرمان که به تازگی با قهرمانی تیمی مسابقات دو صحرانوردی کشور از زنجان به مشهد بازگشته اند.

● مهبای فتح خط پایان

مبینا خیاط، هفده سال دارد، هشت سال پیش در دنیای دوومیدانی قدم گذاشت و حالا سه سال است برای موفقیت در این رشته می دود. او حالا یک ورزشکار حرفه‌ای است که با تجربه حضور در مسابقات مختلف در رشته علوم ورزشی هم تحصیل می کند و آینده‌ای توأم با علم و ورزش برای خودش متصور است.

در هر مسابقه‌ای که حاضر می شود، بند کفشش را محکم می بندد و مهبای فتح خط پایان می شود. افتخارات او شامل قهرمانی مسابقات جوانان کشور در ماده ۱۵۰۰ متر، قهرمانی نوجوانان کشور در ماده ۳۰۰۰ متر، سومی مسابقات بزرگسالان کشور در ماده ۵ هزار متر و مقامات پر شمار اولی تا سوم لیگ جوانان است. مبینا به تازگی در مسابقه صحرانوردی کشور در بخش انفرادی ششم و در بخش گروهی قهرمان شده است. او درباره دو استقامت می گوید: «این رشته از انسان آدمی قوی و با انگیزه می سازد و باعث می شود برای رسیدن به هدف تلاش کنی».

● دو، نقطه امید است

یک مسابقه استعدادیابی ستایش امینی را به دنیای دوومیدانی آورد. او در دوازده سالگی در مدرسه‌شان نشان داد که دهنده خوبی است. بعد از آن از مسابقات ناحیه و شهرستان و... سردرآورد و تاجایی پیش رفت که بعد از هفت سال و پترین مدال هایش غنی شد. او از قهرمانی مسابقات کشوری در ماده‌های مختلف گرفته تا نایب قهرمانی دوامداری را کسب کرده است و در مسابقات نوجوانان آسیا در کویت هم قهرمان شده است. او مدال برنز مسابقات بین المللی تهران را هم کسب کرده و در مسابقه صحرانوردی علاوه بر طلای گروهی، برنز کشور را به دست آورده است. ستایش در رشته دوومیدانی برای خود دنیای زیبایی متصور است. او این رشته را نقطه امید زندگی می داند و فکر می کند باید در این رشته بهترین نسخه خودش را ارائه کند چرا که در هر مسابقه‌ای چشم امید مری و خانواده به او است.

● پیروزی از پس شکست می آید

یک جایی که خودش هم نمی داند چطور شد، از والیبالیست به سمت دوومیدانی آمد و تا به خودش آمد، دید آن قدر خوب بوده که از مسابقات کشور و لیگ سردرآورده است. او سه سال است از این سالن به آن سالن و از این پیست به آن پیست می دود تا نشان دهد چقدر حرف برای گفتن دارد. ملیکا سالاری، دوومیدانی را از پانزده سالگی شروع کرده است و علوم ورزشی می خواند. او مقام سوم سه هزار متر با مانع کشوری را دارد و در مسابقات صحرانوردی در چند دوره افتخار آفرین بوده است. او در مسابقات صحرانوردی اخیر هم علاوه بر طلای گروهی در جایگاه چهارم انفرادی قرار گرفت. ملیکا معتقد است، دو، میدان شکست است و باید به قدری پای شکست‌ها با استیادتا به قله پیروزی هابرسید، او در این عرصه صبور بودن را تجربه کرده است.

● اولین تجربه در میدان مسابقه!

شهر ما قهرمانان دوومیدانی زیادی از جنس ملیکا، مبینا و ستایش دارد. در مسابقات کشوری همواره دوومیدانی کارهای مشهودی می درخشند با این حال از داشتن فضاهای ورزشی استاندارد محروم هستند. ملیکا می گوید: «ما خیلی از مواقع شرایطی مانند گودال آب یا مانع را در مسابقات تجربه می کنیم و اصلاً در زمین تمرین چنین فضایی در اختیار ما نیست».

مبینا، ستایش و ملیکا شانس‌های بزرگی در زندگی‌شان داشته‌اند. اول اینکه پدر و مادرانشان همیشه همراه و یاور آن‌ها بوده‌اند و در ادامه مریبی‌ای به نام خانم جوان آشنا شده‌اند که حسابه‌های آن‌ها را داشته و تمام توان خودش را برای موفقیت آن‌ها گذاشته است.

● ورزشی که گران است و بدون حامی

دوومیدانی رشته ارزانی نیست، ستایش امینی می گوید: «مایک کفش کتانی و یک کفش میخی استفاده می کنیم که قیمت هر کدامش ۱۵ میلیون تومان است، لباس‌ها هم قیمتی در حدود ۵ میلیون دارد، مکمل‌ها، هزینه ماساژ و تمرینات بدن سازی و... را هم به آن اضافه کنید. به همین خاطر است که دوومیدانی و دو استقامت رشته پرهزینه‌ای است».

ملیکا، مبینا و ستایش در لیگ بزرگسالان دوومیدانی کشور حاضرند، مبینا و ستایش عضو چادرملاوردکان هستند و ملیکا عضو تیم کاراماشین تهران. با این حال مبالغ قراردادها را ناچیز و در حد هزینه کرد برای تأمین وسایل و ورزشی خود می دانند. مبینا تعریف می کند: «این قراردادها حمایت چندانی از ما نمی کند. مادر سال‌های مختلف برای استان و هیئت دوومیدانی افتخار کسب کرده ایم، ولی کوچک‌ترین حمایت و تقدیری از ما نشده است. در مسابقات هم که هیچ حامی مالی در کنار ورزشکاران نیست».

● ورزش حرفه‌ای و نظم دادن به امور زندگی

وقتی از «دو» به عنوان یک رشته مناسب بانوان ورزش دوست می پرسیم، سه دختر قهرمان شهرمان، پیش شرط‌های موفقیت در این رشته را به خط می کنند. به گفته آن‌ها دو استقامت، هم استقامت جسمی را می طلبد و هم استقامت روحی را. اگر بانویی بتواند با نظم و مدیریت خود، این شرایط را مدیریت کند، در این رشته موفق می شود.

ملیکا، مبینا و ستایش در این سال‌ها از موانع زیادی پریده‌اند، هیچ چیز جلودار علاقه‌شان نبوده است که مانع پیشرفتشان شوند. به این خاطر است که هر بار پشت خط شروع می ایستند با شنیدن صدای شلیک تپانچه فقط یک مسیر را پیش روی خود می بینند که باید آن را در کمترین زمان طی کنند و وقتی از خط پایان می گذرند می دانند که یک مرحله دیگر در زندگی استقامتشان نسبت به مشکلات افزایش یافته است و باید به حرکت در مسیر آینده ادامه دهند. ستایش دوست دارد روزی مریبی‌گری دوومیدانی را تجربه کند و آنچه را که می داند به بقیه یاد دهد. ملیکا دوست دارد مریبی‌گری و معلم ورزش بودن را هم زمان تجربه کند و مبینا هم دوست دارد پیشرفت ورزشی و علمی را هم زمان محقق کند. هر سه آن‌ها اما یک هدف مشترک دارند، آن‌ها با همه سختی‌ها کنار می آیند تا بتوانند روزی بر سکوی جهان‌المپیک بایستند.